

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő

Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs

EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.

TELEFON-SZÁM:

Szerkesztőség 788.

Kiadóhivatal 706.

Elnapolás.

Irta: Lengyel Zoltán.

Mintha egyszerű kockakvetés volna: úgy játszanak a nemzettel. A bizalmatlanságot ma megszavazta a Ház. Erre a kormánynak vagy le kellett volna mondania, vagy a Házat feloszlattatnia. Egyiket se tette. Ezek helyett azonban királyi kézirattal elnapolta az üléseket márczius 24-éig. A Ház tehát bezáródott s a képviselők szétmentek.

E tény jelentőségét kettős szempontból kell megítélni. Alkotmányjogiilag nincs és nem is lehet véleményeltérés abban, hogy ez egy súlyos sérelem. Az 1867: X. t. cz. értelmében ugyanis ezt nem lett volna szabad a királynak tanácsolni költségvetés és felhatalmazás nélkül. *A kormány e tényével lelépett a törvényesség útjáról.* Megszegte saját tényét és nyilatkozatát is, midőn a szükséges törvényjavaslatokat benyújtotta ugyan és tárgyalásukat kérte, de ezt meg nem engedte.

A Háznak ugyan szuverén joga lett volna e javaslatokat elutasítani, talán ez meg is történt volna, de a kormánynak nem volt jogában a tárgyalást megakadályozni. *Ez az alkotmány kiájtása.* S a kormány, mely leszavazás után is helyén marad s törvényes felhatalmazás nélkül kormányoz: törvény-

telen és alkotmányellenes. Ehez több magyarázat nem kell.

Az ország kellőleg értékelni fogja e helyzetet és le fogja vonni a következtetéseket. Egy bizonyos s ez az, hogy ezért a felelősséget egyedül az ő nyakukba varrja. Mert hiszen annak dacára, hogy ennek a kormánynak a Házban egyetlen híve sincs, mégis konstatalható, hogy választások céljára egy rövid lejáratu pénzügyi felhatalmazás megszavazása előtt a többség nem tért volna ki. S ha igen: ezt még ez esetben is meg kellett volna előbb kísérelni.

Ez az egyik mérvadó szempont. A másik a politikai következmények mérlegelése. Közismeretes, hogy egy józan, nyugodt irányzat volt már e Házban is kialakulóban, amely oda törekedett, hogy e kormány félretételével egy olyan új kialakulást hozzon létre, mely a nemzet érdekeinek megfelel, a választási reformot keresztül vigye s egy hosszú, de eredményes kormányzásnak vethesse meg alapját.

Ezt a kibontakozást alapjában támadta meg a Khuen gróf eljárása. Bár egyelőre csak a Házban hajtotta a szélső törekvések malmára a vizet, de oly késhegyre állította a helyzetet, hogy nem lehetetlen, hogy újra benne leszünk a teljes felfordulásban célunk, akara-

tunk és érdekeink ellenére. Az ország ugyanis — nagyon helyesen — úgy fogja fel e tény, mint a nemzeti akarat meghiusítását célzó erőszakos beavatkozást. Ily kihívással szemben pedig kénytelen a védekezés álláspontjára helyezkedni. S ezzel mindenkit belehajt a harcba, tehát azokat is, kik ezt nem keresik, szerették volna is elkerülni, de ha kell, állják jobban azoknál, kik csak a szájukkal hősködnek, de a komoly verekedés előtt elillannak.

Ezért kell az elnapolás fölött a legerősebb kritikát gyakorolnunk és igazán türelmünk végső maradványát is elő vennünk, hogy a többiekkel együtt mi is rögtön tüzet ne kiáltunk. Rövidesen azonban elvállik, hogy a csend a békére való készülődést jelenti-e vagy kihívást a harcra.

Mi se föl nem kínálkozunk, se meg nem lapulunk. Ha odafönn azt képzelik, hogy a császári parancsra menten hasra vágódunk, tévednek. *Ha úgy spekulálnak, hogy az elnemitott parlament után elhallgat a nemzet is: esalodni fognak.* Beszélni és cselekedni fogunk, de nyugodtan és öntudatosan.

A hangos hazafiak hadd fujják ki magukat. Nem árt, ha berekednek. A kirendeltség is csak kísérletezzék tovább, ha jónak látja. *Ugy is belebukik.* A nemzetet féltők, felelőségük tudatá-

Gólya kibékül.

Irta: Nógrády László.

(Utánnoválás tilos.)

I.

Az asszony sir-ri. Gólya ökelme azonban kemény szív. Őt ugyan nem minden kázuus indítja meg. Eltemette már az apját, anyját, el a legkedvesebb fiát szaladozó korában, még se hullott végig az ő arczán könny. Megsikorintotta a fogát, de türte, amit a magasabb hatalmak rázudították. Az ő szive olyan, mint az arca. Verdesi ugyan azt az ólmos eső is, még a tél hava is, még se árt neki. Nem kegyetlenség pedig ez benne. Csak attól van, hogy kemény, mint az acél. Nem köszikla, hanem acél.

Am most is házára szállt a baj. Beteg a kis lánya. Láztól pirosan, pihegve fekszik az első házban. Gyönyörű, eleven apróság volt: okos, kedves szemű és egészséges, mint a makk. Gólya uram ugy szerette, mint a szeme világát és szó sincs róla, hogyha a szeme világa árán megválthatná, hát oda adná érte. Száz pengőt se sajnálna érte, talán még kétszázat se.

Be-bekivánczik a házba s oda áll a kis aprósága ágya mellé. El-elnézi égő piros arczát, kis puflók kezeckéjét, szőszke bajját. Nem soká bírja a nézést. Töri a lelkét az asszony sopánkodása, kétségbeesett arca. kifordul az udvarra, ököibe szorítja kezét és sötétben tekintgetve maga elé ballóköz, hogy tegyen-vegyen egyetmást. A gondját akarja elverni, de nem megy. Rettentő káromolást

forogat a lelkében: hogy lehet isten az Isten, hogy egy ilyen csöpp férgecskét annyira megtapos. Hogy telhet benne kedve, hogy ezt a gyenge bimbócskát sanyargatja. Már ő ezt nem tenné; nem tudná megtenni. Az bizonyos, hogy most mines imádságos kedvében. Messzünnen oda-oda kapja a faluból a harang szavát a szél. Kedves vendég ez máskor a csendes puszán, mert hát ritka vendég is. Most azonban szólhat a harangszó. Gólya uram mérgesen forgatja el a fejét. Minek üzenget neki az Isten. Hagyja békén, ha már tengelyt akasztott vele olykép, hogy ágyba verte a kis lányát. Fúj, liheg mérgében, felvillámlik szeme az ég felé. Vele kezdjen ki. Istenteleenség mindaz, ami a Gólya kemény lelkében forr, de bánja is ő most.

Rokonok, ismerősök jönnek a messze házakból látogatába, a kis Maresát megnézni. Ki imádkozik, ki kuruzsol. Találgatják, mi baja eshetett. Mi baja eshet az egészséges makknak? Szemmel verték meg bizonyosan. Hisz ha tudná, kitől jött; nem verne az többet szemmel. Ha száz élete volna, akkor is kevés lenne.

— Nem is gyött a szemtől, mordul fel. Az Isten verte mög szemmel.

Kérlelve csitítják, mert rettentőket beszél; de ki tudná most Gólya uramat elállítani. Nem indul a szive, de pönög, miként az acél.

A kis Maresán azonban már nem segít se ráolvasás, se imádság. Piheg, mint a fáradt madárka. Orzcáskái égnek, mint a lángoló tűz. Olyan, mint egy leszakasztott virágszirom. Szemeckéjében nem földi fény csil-

log már. Szállni fog a rózsás felhők szárnyán fel a tiszta ég felé.

Hajnaltól végig sirt az asszony az udvaron. Gólya uram már akkor ott állt az istálló ajtóban. Megértette az asszony sirásából, hogy a kis Maresa már nem beteg. Elment tőle ő is. Elvette az Isten. Arczának bus keménysége felenged. Már nem tapossa az Isten az ő kis férgecskéjét. Nem kinlódik.

Es eltemetik a kis Maresát. Ott áll a csupasz koporsócska mellett Gólya uram is. Szeme rámered a csöpp faházacskára, melyben az ő eleven szemű Maresácskája fekszik. Kemény a szeme nézése és sötét, mivelhogy a pört elvesztette az Istennel. Nem kegyelmezett neki. Immár második gyereket viszi el tőle irtalom nélkül. Kegyetlen végrehajtó. Egy csöpp könny nem gördül ki a szeméből. Dehogy. Őt nem könnyű letaposni. Az asszony nép sirva siránczik, jajgatva öleli a koporsót. Gólya uram csak néz s mikor csendes morajjal földre térdelve alázatosan imádkozik mindenki, ő akkor se mozdul. Áll, mintha gyökeret vert volna, daczosan szegi meg nyakát, ő nem imádkozik. Neki nincs köze az Istennel.

II

El se mult az egyik baj, rászakadt a másik mihamar. A Maresa csikót valami lelte Gólya uram maga lát az orvoslásához. Megtapogatja. Körülnézi. Simogatja, becézi a kedves jószágot. A Maresa okos szemével még rá-ránéz a gazdájára s szomoruan nyerit. Egy-két nap így telik el. Gólya uram szótlanul várja, mi lesz. Leverten jár-kei a házba

ban levők s a jövőben irányító szerepre hivatottak ráérnek várni és nyugodtan erősíteni hadállásukat, míg eljön az ő idejük. Mert eljön. És nagy seprés lesz mind a két irányban. S az igazak egyesüléséhez ez a legjobb út. *A császári korbácsütés nyomán ha vér serken is ki, ha ökölbe szorul is a kéz, azért maradunk, akik voltunk. Maradunk elnapolva is magyarok, kik többet nem kérnek, de a magukéból nem engednek.* S ha tűzbe kell menni — Andrásnyval mondjuk — csak addig jöjjön mindenki, ameddig mi megyünk.

Erről tessék holnap Bécsben a miniszterelnök urnak beszámolni s akkor rendben van.

Budapest, január 28.

Jekelfalussy nyugdíjazása. A hivatalos lap holnapi, január 29-iki száma fogja közölni a király legfelsőbb elhatározását, melynek értelmében *Jekelfalussy* Lajos gyalogsági tábornoknak saját kérelmére nyugállományba való helyezését elrendelte és neki ez alkalomból hosszas és kiváló katonai szolgálatainak elismeréseképpen az I. osztályú vaskoronarendet díjmentesen adományozta.

Az Eötvös-alap miniszteri biztosának lemondása. Dr. Ballagi Aladár egyetemi tanár, országgyűlési képviselő, az Eötvös-alap „Országos Tanítói Segélyegylet” miniszteri biztosja, akit erre a bizalmi állásra még gróf *Apponyi* Albert nevezett ki, a mai napon a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz intézett levélben bejelentette, hogy erről a bizalmi állásáról a kormány alkotmányellenes és törvénytelen voltára való tekintettel, lemond.

A karánsebesi püspök ügye. Christea Miron, a megválasztott karánsebesi püspök tegnap Budapesten járt. Mint értesülünk, a püspök megerősítésének ügyét csak az ujonnan kinevezendő kultuszminiszter fogja elintézni.

Az új pannonhalmi főpát felszentelése. Most érkezett meg Rómából dr. Hajdu Tibornak pannonhalmi főpáttá való kinevezetésének megerősítése. Az új főpátot vasárnap délelőtt kilenc órakor szenteli fel Vaszary Kolos bíboros herceg-

primás a budavári primási palota házi kápolnájában. A felszentelésnél a bíboros hercegprimásnak dr. Nemes Antal prelátus és dr. Bita Dezső egyetemi tanár fognak segédkezni. Az új főpát a felszentelés után azonnal átveszi a rend és a főpátság elkönyvelt egyházközség kormányzását.

Kibujt a szög.

Budapest, január 28.

Hétfőn, amikor maga sem remélte, hogy szóhoz hagyják jutni, Khuen írásból olvasta fel a következő gögös kijelentést:

— Vállalkozásunk alapja az a komoly elhatározásunk, hogy a hónapok óta húzódozó válságot *parlamentáris uton, szigorúan törvényes és alkotmányos eszközökkel* igyekezzünk megoldani.

Hétfőn, mikor a programolvasó miniszterelnök ilyen gögös szavakat olvasott, a kalendárium szerint január 24-ike volt. Ma pedig, mikor a parlament tulnyomó többsége bizalmatlanságot szavazott a kormánynak, Khuen egy királyi kéziratot olvastatott fel, mely a képviselőház ülésait majdnem két teljes hónapra, márczius huszonegyedikéig elnapolja s ez a királyi kézirat január huszadikáról van keltezve. A két dátum összevetéséből kétségtelen, hogy ugyanakkor, mikor Khuen a parlamentáris, a szigorúan törvényes és alkotmányos eszközöket merete emlegetni, zsebében volt egy királyi kézirat, mely a parlamentet törvény és alkotmány ellenére exlexben is elnapolja. Ha az a kézirat a miniszterelnök zsebében meg tudott volna szólni, bekiabált volna beszédébe, hogy „nem igaz, hazudik, a szigorúan törvényes és alkotmányos eszközökből egy árva betű sem igaz.” De a királyi kézirat némán rejtőzött Khuen oldalzsebében s a miniszterelnököt azon a napon még nem, csak ma leplezhette le a király január huszadikáról keltezett leírata. Ha azonban, amint eredetileg tervezték s amint helyesebb lett volna, Khuennek már a hétfői ülésben bizalmat-

lanságot szavaznak: akkor a miniszterelnök hazugsága még abban az órában kiderült volna. Ugyanegy ülésben vágta volna ki azt a büszke kijelentést, hogy ő szigorúan törvényes és alkotmányos alapon akar kormányozni s azt a királyi kéziratot is, mely bebizonyította volna, hogy Khuen már négy nappal korábban el volt határozva a képviselőház exlexben való elnapolására, tehát a törvény és alkotmány elgázolására.

Mint hogy a bizalmatlansági vita elnyult: a szög csak ma bujt ki a zsákból. Mindegy: kibujt. Most már királyi dokumentum van rá, hogy Khuen már érkezése pillanatában el volt határozva a törvénytelenre és alkotmánytiprásra. Hogy Khuen ilyen elhatározással jött, az minket nem lep meg. Így ítéltük meg vállalkozását akkor is, mikor ő még gögösen hirdette szigorúan törvényes és alkotmányos szándékait s mikor a királynak január huszadikáról keltezett elnapoló kézírata még nem leplezte le hazugságát. Farizeusok volnánk tehát, ha most a meglepettet játszanók. Nem, Khuen mai stiklije minket nem lépett meg. Ezt és csak ezt vártuk tőle. Minket az lepott volna meg, ha ez az ur csakugyan a szigorúan törvényes és alkotmányos alapon próbál maradni, mert akkor meg nem tudtuk volna érteni, hogy mire építi képtelen vállalkozásának reményeit.

Van azonban a mai eseményben valami, ami meglep, amit nem értünk, ami örök rejtély fog előttünk maradni. Micsoda bosszorkányos gonoszság tudta rávenni a királyt, hogy január huszadikán megadta a felbatalmazást a parlamentnek exlexben való elnapolására, az esküvel és hitlevéllel megpecsételt törvény és alkotmány megsértésére? Micsoda bosszorkányos gonoszság tudta így narkotizálni a király lelkiismeretét s micsoda politikai Svengáli tudta vele aláírni azt a kéziratot, melynek igazi tartalma és jelentősége a királyi aggasztást, ha ébren van, mélyen megdöbbenette volna? Hogyan lehetséges az, hogy a király, aki az egész válság során az alkotmányos formákhoz való ragaszkodást hangsúlyozta, Khuennek a kinevezéssel együtt meghatalmazást adott olyan alkotmánytiprásra, melytől ő maga kilenc hónapon, de mit kilenc hónapon! — egy hosszú életen keresztül mindig idegenkedett? Hol van a parlamentben csak dadogni tudó Khuennek az a külön dialektikája, mely a királyt elaltatni, vele esküjével ellentétes cselekedeteket műveltetni is képes? És vajjon ez a politikai Svengáli tudja-e hatása alatt tartani a királyt akkor is, mikor a parlamentnek exlexben való elnapolásáról egyformán megbélyegző ítéletet mondtak nemcsak az összes negyvennyolczas pártok, hanem még *Andrássy Gyula* is, aki pedig még látja módját valamelyes reperaturának, igaz, hogy csak azt az egyet, ha a kormány lemond és másnak adja át a helyét?

Az érthetetlen király: ez rejtély nekünk a legujabb események forgatagában. Hogy Khuen kiméletlenül átgázol a törvényen és alkotmányon: föltettük róla. Sőt mást se tehattünk fel róla. Hogy ez a kormány csak ilyen szándékkal jöhetett: azon se lepődünk meg. Mert ugyan miféle váratlan esodásban reménykedhetett volna? De hogy a király ilyen alkirályt küldjön maga helyett Magyarországra, ilyen alkirályt, aki nemcsak magát, nemcsak a nemzetet, hanem a királyt is kompromittálja: ez rejtély ma s az is fog maradni.

be, a házból ki. Olyan, mintha leforrázták volna. Még az asszonya próbálja vigasztalni, hogy minek az aggodalom, minek a szomorúság. Lám Jób többet vesztett, maga is rút betegségbe esett. Nem kell buslakodással kísértetni az Istent. Mert jó az Isten. Csak egészséget adjon. Lám a kis gyerek is meghalt bár, utána jött a másik kis apróság. S ha azt megint magához vette fényes országába angyalkának a magasságos jó Isten, hát csak vigasztalódjék. Fiatalok ugyis, gyerekáldás lehet még bőven.

Igy vigasztalta a jó asszony Gólya urat, de Gólya csak kifordult a házból szótlan szomorúsággal. Másképp járt-kelt most, mint akkoron, mikor a kis Marcsókája ott vívódott a rettentő láz forráságával a halálos ágyon. Ez az ő szomorúsága most minden lázadás nélkül szükölködött. Kemény nyaka megkonyult s tekintetéből nem csapott ki a haragos láng. Gólya uram arca most hasonlatos volt egy alázatos, kéregető kolduséhoz, aki alamizsnát vár. Fel-feltört egy-egy mély sóhajlás lelkéből, de szeme még konyul csak a földet kereste.

A Maresa csikó csak nem akart jobban lenni; párolta, dörzsölte Gólya uram, hiába. Egyszer aztán, mint aki ugy kemény elhatározásra készül, így szólt az asszonyához:

- Hallod-e?
- Hallom.
- Tudod-e?
- Tudom. Csak mondja hát.
- Mondom.

Gólya itt elhallgatott s olyant nyelt, mintha szikla lenne a torkán.

— Mondom — ismételte ropogtatva a szót. — Baj van, nagy, iromba baj.

Az asszony sirva fakadt. Beletemette arcát a kötőjébe s ugy zokogott. Az a kis sir jutott az eszébe, az a kis pupocska, a messzefutó pusztán.

— Nem a', — megest más a baj. Megdöglik a Maresa.

— Hogy? — neszelt fel az asszony s felvette kötőjéből könnyes arcát.

— Az, hogy utóllját járja. Mindent megpróbáltam. Nem használ.

— Hát most aztán, mi lesz.

— Hát a lesz, hogy ki kell hozatni a baromrosvost — mondta Gólya uram, de ugy, mintha pinczéből jöme a hangja. Valami rettentő irtózás volt a hangjában, nem a baromfól, de az orvostól.

— A baromrosvost? — csodálkozott az asszony.

— Azt hát. Muszáj.

— De a' mögöli.

— Nem embör a, de baromdoktor. E' nem öl.

— Tróbálljuk mög.

— Azé mondék.

Igy jött ki a baromrosvost a Maresa csikóhoz s három nap mulva már vigan evett. Mikor először végig zaladt az udvaron vigan, gangosan, pajkoskodva, Gólya odaburult a kut kávjára és ugy sirt, mint a záporosó. Aztán felvidult ábrázattal felnézett az égre, imádkozott is, nevetett is, meg hullt is a könnye.

— Kibékülök, kibékülök — mormogta aztán s bünbánóan verte a mellét.

Királyi kézirat érkezett . . .

— A képviselőház ülése. —

Budapest, január 28.

Mondottuk, hogy a dunaparti törvényhozó palotában csak csalóka délibáb a rendes parlamenti munka látszata. Ma jött egy tisztító vihar, darabokra tépte a ködfátyol képet: az ország most már meztelenül láthatja az alkotmányos romokat s a romok tetején trónolva a törvény, a nemzet ellenére, királyi parancsszóval intézkedő kormányt. A tisztító vihar a parlamenti pártok oldaláról érkezett. A pártok belátták, hogy a vita nyújtásával, a képviselőház permanenciájával nem szabad még ezt a délibábos illúziót sem a Héderváry-kormány köré szőni. Azért ma a szólásra föliratkozottak sorra elálltak a szólastól, a többség hirtelenében megszavazta a Justh határozati javaslatában foglalt bizalmatlansági indítványt, amire Héderváry kivágta a szokásos tromfot:

— Királyi kézirat érkezett!

— és elnapolta a Házat.

Mindez gyors, szinte drámai szeszeneriában követte egymást. Hogy Héderváry mégse vigye el a napot szárazon, Holló Lajos végzett rajta egy nagycsúszású dorongolást, közben Andrásynak a bankkérdésben és az indemnitás tárgyában elfoglalt álláspontját is kritizálva. Ezután báró Bánffy Dezső fejtette ki, hogy ő is törvénytelenek tartja a kormányt s követeli az önálló bankot, hogy ha nem is negyvennyolcas, de hatvanhetes alapon. Őt még megtapsolták, ezután azonban már fölhasant a jelszó:

— Szavazzunk! Szavazzunk!

A soros jegyző egymásután szólította föl a föliratkozottakat, a Ház azonban, — a föliratkozottak maguk is — kórusban felelték rá:

- Nincs itt!
- Bakonyi Samu!
- Nincs itt!
- Mezőfi Vilmos!
- Nincs itt!
- Gaál Gaszton!
- Nincs itt!
- Mérey Lajos!
- Nincs itt!

A kórus monoton zugással úgy hangzott, mint egy új, furesa litánia. Végre következett egy név:

— Pető Sándor!

Pető Sándor ott volt, ott is akart lenni, hogy elmondja a beszédjét. A csendes, monoton kórusból egyszerre ordító, kiabáló tömeg lett:

— Eláll! Eláll! Szavazzunk!

Pető azonban ragaszkodott a jogához. Hát meghallgatták. Beszédje első fele tükör volt, melyben viszontláttuk a Vázsonyi tegnapi érvelését. Második fele támadás a Justh-párt ellen, amiért a bankkérdés forszírozásával halogatja a választói reformot.

Azután kezdődött előlről a kórus a soros jegyző és a baloldal között. Minden újabb névre fölzugott a kórus:

— Nincs itt! Nincs itt!

Több szónok nem volt. Következtek a zárszavak.

Justh Gyula nem akart élni a zárszó jogával.

Andrássy Gyula arra használta föl az alkalmat, hogy magát az önálló bank és az

indemnitás tárgyában elfoglalt álláspontja miatt megvédelmezze. Kissó kényszeredve fogott ehhez a föladatához „akarata ellenére“ — amint mondta, ami érthetőnek és indokoltanak látszott, tekintve azt, hogy elsősorban Polónyival kellett polemizálnia.

— Polónyi azt állította, hogy én a vezérlő bizottságban az önálló bank mellett foglaltam állást. Ezen nem csodálkozom. De, ha ezt a vezérlő bizottságnak még egy tagja mondaná, azon igazán csodálkoznám!

A Ház kaczagott s tudomásul vette, hogy Polónyi megint nem egészen a történetekhez hűen mondott el valamit. Azután újra elmagyarázta, hogy az indemnitást — szerinte — magasabb államérendekből egyetlenegy kormánytól sem szabad megtagadni, hogy ha azt rövidebb átmeneti időre kéri.

Justhék közül némelyek nyugtalanokdaktak, zajongtak ezalatt, de a többiek csendre intették őket.

Kossuth Ferencz nagyon röviden utalt arra, hogy az önálló bankkérdésben most már itt van az állásfoglalás ideje.

Azután szavaztak.

Andrássy javaslata, — mely a bizalmatlanság tárgyában való határozathozatalt elhalasztotta, — kisebbségben maradt. Nem szavazott mellette más, csak az alkotmánypárt. Elvetették a hasonlóan halasztó hatályú Mihályi-fele határozati javaslatot is (két árva nemzetiségi képviselő állott föl mellette). A Justh Gyula határozott hangú bizalmatlansági indítványát ellenben egy tulnyomó többség megszavazta.

Ekkor hirtelen fölemelkedett helyéről Héderváry.

— Mit akar?

— Kossuth javaslata fölött kell szavazni!

— Szavazás közben nem lehet beszélni! Héderváry zavartan nézett körül. Zlinszky István és Hoitsy Pál odasietnek hozzá, megmagyarázzák, hogy miről van szó. Héderváry megérti, leül. A csend helyreáll. És újra szavaznak. A Kossuth indítványát elfogadják a függetlenségi pártok, a néppárt egy része, báró Bánffy Dezső, Sándor Pál, Dániel László.

Most végre szóhoz jut Khuen-Héderváry:

— A bizalmatlansági szavazat következtében — mondotta — új helyzet teremtett, amely a kormányt két alternatíva elé állítja: lemond, vagy a Ház felosztatását javasolja a koronának. Miután e két alternatíva olyan természetű, amelyekről a kormány maga nem határozhat, kell, hogy a képviselőház üléseit elnapolja.

Ezzel a zsebéből elővett egy borítékot s így folytatta:

— Ő felségétől magas királyi kézirat érkezett, amelyet van szerencsém átnyújtani.

Irtózatossá zaj és kavargás fogadja ezt a bejelentést.

— Mondjon le! Takarodjék a helyéről!

— kiáltják a miniszterelnök felé.

A zsvajból csak éppen a királyi kézirat egyes szófoszlányai hallatszanak:

— . . . királyi üdvözetünket!

— Köszönjük, — kiáltja a baloldal.

— . . . a jelen országgyűlés üléseit folyó

évi márczius hónap 24. napjáig ezennel elnapoltnak nyilváníttjuk.

Amikor az utolsó szó elhangzik, a kormány tagjai hirtelen fölkerekednek és kivonulnak. A képviselők pedig leirhatatlan za-

jongással és lármával csoportosulnak a Ház közepére. Jó tíz perczig hiában rázza Rakovszky a csengettyűt, teljes a fölfordulás. Végre sikerül annyira rendet csinálni, hogy meg lehet a szót hallani. Batthyány Tivadar fejt ki, hogy a kormány azzal, hogy ex-lexben elnapolta a Házat lelépett a törvényesség útjáról s kevés aktuális változtatással benyújtotta azt a határozati javaslatot, melylyel annak idején a Ház a Fejérváry-kormányt megbélyegezte s a nemzeti ellentállást megindította. Dörgő taps és éljen, azután Apponyi Albert a Kossuth-párt, Molnár János a néppárt nevében csatlakoznak a határozati javaslathoz. Végül szólásra emelkedik Andrásy. A kormány eljárását csak elítélni tudja, a határozati javaslatot azonban nem fogadja el, mert reméli, hogy a kormány tévedését még helyre lehet hozni.

— Mivel? Hogy lehet ezt helyrehozni? — zudul föl a baloldal.

— Azzal, hogy a kormány másnak adja át a helyét.

A baloldal tovább zajong.

— Egy Tisza—Andrássy-kormányt, ugy-e? — kiáltják feléje.

Mások gunyosan kacagnak.

Egyszerre érczesen és önérzetesen csattan föl az Andrásy hangja:

— Azokat az urakat, akik most fölényes mosolylyal hallgatnak engem, kérem, hogy ha majd veszedelemben lesz az alkotmány, legyenek ott, ahol én leszek.

Az ezután következő képet látni kellett. Az alkotmány-párt felugrott, perczekig tapsolt, éljenzett s körülfogva üdvözölte vezérének. A tuloldalon pedig az ellenfelek elhallgattak. Talán maguk is érezték, hogy mennyire igazságtalanok voltak.

Summa summárum: A képviselőház elfogadta a Batthyány határozati javaslatát. A Héderváry-kormány homlokán ezzel a bélyeggel indul a továbbiak elé.

Részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése.

— Kezdeté délelőtt 10 órákor. —

Gál Sándor elnök az ülést tíz óra után pár perczel megnyitja.

A mult ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Az elnök jelenti, hogy Szokoly Tamás napirend előtt óhajt felszólalni.

Szokoly Tamás: Nagy György tegnapi beszéde alatt valaki közbeszólt Sándor Pálnak intézve szavait: Menjen a börzse. Erre Sándor Pál azt mondta, oda ész kell. Erre szóló azt felelte: Oda pénz, ész és becsület kell. A naplóba fölvetett közbeszólást nem tette. Kéri a naplót e szerint helyesbiteni.

Az elnök kijelenti, hogy a naplót e szerint helyesbitik.

Következett a királyi kézirat folytatálagos tárgyalása.

Holló beszéde.

Holló Lajos azzal a kijelentéssel kezdi beszédét, hogy a Ház méltósága a bizalmi vita minél hamarabb való bevégeztését kívánja, ezért óhajtandó, hogy a tárgyalást az új kormányról mihamarabb befejezzék. (Élénk helyeslés.) Bizonyos fölfogásokat mégis bírálni kell. Így Andrásy azt kívánja, hogy ezzel a kormányval szemben hagyják független a bizalom kérdését. Andrásynak ebben nincs igaza. Tíz hónap óta a válság folyamán majd minden párt hajlandó lett volna átvenni a kormányt, bizonyos föltételek mellett. A király még se parlamenti kormányt nevezett ki, ennél fogva álláspontunkat haladéktalanul és erőteljesen ki kell fejeznünk (Élénk tetszés a baloldalon.) azzal a magas tényezővel szemben is, aki kormányt a parlamenti pártok teljes mellőzésével küldött nyakunkra. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Ezt annál inkább meg kell eszelekednünk, hogy a korona ne ringathassa magát abban a hitben, hogy parlamentárisan

cselkedett. Ami az indennitást illeti: Andrassy-nak, ha az ország anyagi dolgainak zavartalan vezetését minden kormánynak megadni hajlandó, nem volna szabad felejtetnie az ujonczokat sem, mert az ország védelme sem kevésbé fontos, mint az anyagi vezetés. (Élénk tetszés a baloldalon.) Andrassy fölfogásából az következik, hogy a kormányzás eszközei, adó- és ujoncz, minden kormány rendelkezésére állanak. Vitatni lehet, de kétségtelen, hogy ez a kormány a nemzeti akarat letörésére és megamisítására vállalkozik, a régi szabadelvi pártot akarja feltámasztani. Andrassyék egyetérthetnek vele, mert vannak találkozási pontjaik, de mi, akik a gazdasági önállóságért küzdünk, Andrassyékkal nem lehetünk egy véleményen. (Élénk taps és éljenzés a baloldalon.) Andrassy sajnálja, amit a nemzeti küzdelem idején tett s csak károkat lát. Mi nem sajnáljuk s ha az alkotmány ellen olyan támadást intéznek, újra megkezdjük az ellentállást. (Zajos taps és éljenzés a baloldalon.) Mi a hasznát is látjuk, amivel a küzdelem járt, a nemzeti közszellem hatalmas előrehaladását és térfoglalását. A nemzet gazdasági követeléseiről nemcsak vezérőbizottsági határozatok keletkeztek. Az országgyűlés feliratban juttatta a király tudomására. A bankkérdésben bizottság van kiküldve; Andrassy is hozzájárult.

Gróf Andrassy Gyula: A bizottság kiküldéséhez, de nem az önálló bankhoz! (Hosszantartó nagy zaj a baloldalon.)

Holló Lajos: Andrassy tagja annak a kormánynak, amely a kvóta fölemelésekor felelősséget vállalt, hogy az országnak a bankkérdésben szabadkeze lesz.

Gróf Andrassy Gyula: Nem így van! (Nagy zaj.)

Holló Lajos: Ha Andrassy akkor garantálta, hogy az ország joga megszűn, most együtt kellene küzdenie a jogért harcolókkal! (Élénk helyeslés a baloldalon.) A kormány semmit se hoz, mégis sokan vannak már nyíltan, vagy bizalmasan mögötte. (Nagy zaj.) Hédervary politikája a nihil politikája; érvényesítését lehetetlenné kell tenni. (Élénk helyeslés.) Foglalkozik a függetlenségi párt megoszlásával. Nem titok, miért történt ez, azért, mert mikor a bank dolgában a királyi tiltószó elhangzott, a párt egyrészt azzal biztatták, hogy ha a követelést föladják s a hatvanhetesekhez csatlakoznak, katonai téren kap helyette értékes vívmányokat. Ezek a vívmányok azonban elmaradtak. Fejtögteti, hogy Andrassynek abban nincs igaza, hogy a gazdasági önállóságot a választójogi reform fontossága mellett csak lappáljának tekinti. Hogy a függetlenségi párt milyen helyesen járt el, mikor a Wekerle-kormány által kért indennitást megtagadta, bizonyítja, hogy a Hédervary-kormány jött helyette, tehát az indennitást tulajdonképpen a Hédervary-kormány élvezte volna. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Andrassy a vármegyei tisztviselőket is említette, mint akik szinte egyedül voltak exponálva a nemzeti küzdelemben, kenyér- és becsületkérdés között. Meg kell jegyeznie, hogy mindössze legfőbb ezer tisztviselőről van szó, akiket a vármegyénként szervezett jóléti bizottságok és gyűjtések hosszú időre biztosítottak. Láttuk különben, hogy a küzdelem végeztével teljes elismerésben részesültek a tisztviselők, vesztésük és károsodásuk nem maradt, a gyűjtött összegek is megtérültek. Különben, mikor az egyénre nézve a törvényes köteletség és becsület kérdése forog fenn, a vesztés vagy károsodás kérdése eltörpül s eltörpül a nemzetre nézve ezek érdeke, mikor az alkotmányról és szabadságról van szó. (Élénk éljenzés és taps a baloldalon.) Bizonyítja aztán, hogy a függetlenségi párt husz esztendő óta mindig küzdött az általános választói jogért, sürgette Szélltől, Tiszától — nem csinálták meg. A koalíciós kabinettet is többször sürgetté a függetlenségi párt a választójogi reform megvalósítására, sőt a kormányt is kész lett volna átvenni az általános választói jog és az önálló bank megalkotása végett. (Élénk tetszés a baloldalon.) Sajnálatosnak tartja, hogy Tisza és Andrassy konzervatív választói reformot akar; Tisza csak néhány ezer, vagy legfőbb néhány tízezer ipari munkást akar még részesíteni a választói jogban. Andrassy pedig a pluralitással csak a plutokrázia és oligarchia hatalmát növelné. (Zaj.) A nemzeti erők növelése lehet csak célja a választási reformnak. Csatlakozik úgy Justh Gyula, mint Kossuth Ferenc határozati javaslatához. (Éljenzés és taps a baloldalon.)

Az utolsó beszédek.

Az elnök tíz percre felfüggeszti az ülést. A szünet után

Ballagi Aladár eláll a szótól. (Helyeslés balról.)

Báró Bánffy Dezső igen sajnálja, hogy itt, e nagy vitában mindenről beszélnek, csak Hédervary-ról nem; a szónokok a pártok között lévő ellentéteket növelik, beszélnek Andrassyról, Tiszáról, csak az új kormányról nem. Ő a maga részéről

nem érez bizalmat a Hédervary-kormány iránt és megszavazza úgy Justh, mint Kossuth Ferenc határozati javaslatát. (Helyeslés balról.)

Egy hang balról: Negyvennyolcas álláspont! Báró Bánffy Dezső: Nem negyvennyolcas álláspont, hiszen az önálló bank föllátása egy hatvanhetes törvénynek a végrehajtása. Nem helyes dolog jelszavas politikát üzni, amikor egy nagy nemzeti jog érvényesítéséről van szó. Neki már hét év óta az a programja, hogy közjogi harcokat félretelve, teremtsük meg az ország gazdasági önállóságát. Hivatkozik a milléniumi törvényre, mely köbe van véve az ország háza kupolacsarnokában. E törvényben benne van, hogy a király a nemzet szabadságának zavartalan fejlődését biztosítja; ezt a zavartalan fejlődést akarjuk mi is biztosítani a gazdasági önállóság megteremtésével. Ez szerződéses jellegű törvény volt; nem lehet támogatni egy kormányt, mely szerződéses jogok ellenére vállalkozik a nemzet átgyúrására vagy letörésére. Az utolsó öt év alatt a nemzet sokszor csalódott és sok reménye szétfoszlott a nemzetnek. Nem szabad megengedni, hogy utolsó reménye is megsemmisüljön. Egy csalódott, reményvesztett nemzet nem lehet támasza az uralkodónak. (Taps balról.) Az új kormánynak már a szülemése is olyan, hogy nem bízhatik benne, ennél fogva Justh és Kossuth határozati javaslatát pártolja. (Taps a baloldalon.)

Zajos felkiáltások balról: Szavazzunk! Szavazzunk!

A jegyző egymásután szólítja fel a szövegre jelemezteket neveit: Bakonyi Samut. Mezőfi Vilmost, Gaál Gaszton és Mérey Lajost s a baloldal kórusban zugja:

— Nincs itt! Nincs itt!

A következő szónok: Pető Sándor (demokrata) már jelen van és bár a baloldal zajos Eláll! Eláll! kiáltással fogadja, belekezd a beszédébe.

Pető Sándor: Kossuth határozati javaslata mellett foglal állást, majd a Justh-párt bankmórgalmáról beszél, melyet súlyos taktikai hibának tart; kár volt e kérdés miatt pártokra osztani a nemzetet. A bankkérdést csak azért rántották elő, hogy a választási reformot halogathassák. Kossuth határozati javaslatát pártolja.

Az elnök berekeszti a vitát.

Justh kijelenti, hogy nem kíván a zárószó jogaival élni.

Andrassy zárszava.

Gróf Andrassy Gyula: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!). Tekintettel a t. Ház vágyára, hogy minél hamarabb szavazzon, lehető rövidséggel fogom magamat kifejezni. Ha mégis felszólalok és élek zárszó-joggal, csak azért teszem, (Halljuk! Halljuk!) Először is foglalkoznom kell azzal a támadással, mintha az alkotmánypárt és különösen én, aztalál, hogy ma nem áll az önálló bank álláspontján és nem kívánja a legközelebbi terminuskor az önálló bankot felállítani. (Nagy zaj. Halljuk! Halljuk!)

Az elnök (esetleg): Csendet kérek, t. képviselő-urak, méltóztassanak tisztelőben tartani a szólásszabadságot. (Helyeslés.)

Gróf Andrassy Gyula: ... mondom, hogy aztalál ellentétbe helyezkedett volna önmagával és bizonyos vállalt kötelezettséget sértett volna meg. Itt első sorban, akaratom ellenére, Polónyi t. képviselő urnak támadásával kell foglalkoznom. (Mozgás a jobboldalon.) A t. képviselő ur azt állította, hogy én az ellenállás idején már kötelezettséget vállaltam az önálló bank mellett. Ha a t. képviselő ur ezt állítja, ezen nem esodálkozom, ha azonban a vezérőbizottság más tagja is állítaná, ezen esodálkozom. (Derűtség és taps a jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon.) Nem esodálkozom azért, mert igen jól tudom, hogy nagyon megörült, mikor látott egy irást, amelyből azt a reményt támaszthatta, hogy bizony most bemártom Andrassyt. (Derűtség jobbfelől.) Hogy akkor nagyon megörült és ezen való örömben megfellekedett akkori tényekről és az azóta elfoglalt álláspontokról, azt igen megértem, azonban a többiek, akiknek nem okozhatott olyan nagy örömet az, hogy Andrassynek ellenmondásait kijelöljék, azok tudni fogják, hogy én soha az önálló bank érdekében kötelezettséget nem vállaltam. (Halljuk! Halljuk!) A határozat, amelyet a t. képviselő ur felemlit és melyet Lányi könyvéből vett, az csakugyan megfelel a igazságnak; az volt akkor a vezérő-bizottság álláspontja. (Mozgás.) Én csak emlékeztetem azokat a t. urakat, akik a vezérő-bizottság tagjai voltak, arra, hogy akkor én közvetíttem a vezérő-bizottság és a korona között. Én hoztam sokszor üzeneteket a koronától, amelyekért felelősséget vállalni nem akartam volna és vittem üzeneteket, amelyek szintén nem feleltek meg mindenképpen álláspontomnak. Tudta ezt akkor mindenki, hogy én közvetíték és közvetlenül azon ülés előtt, amelyben a vezérő-bizottság ezt a Lányi által közölt határozatot hozta, közvetlenül

az előtt, amint én most is írásaimban utána néztem, volt ez, hogy ő felségénél jártam és neki előterjesztettem az én egyéni megoldási tervemet, előterjesztettem az a programot, amely mellett azóta is a mai napig rendithetlen hűséggel tartottam, azt a programot, hogy csak a katonai koncessziók révén lehet itt végre megoldást csinálni. (Élénk helyeslés jobbfelől. Nagy zaj és ellentmondás a baloldalon.) Mikor ő felsége visszautasította ezen ajánlatomat — azt hiszem, hogy diszkreció megsértése nélkül elmondhatom — én neki azt mondtam, hogy szerintem más alapon megoldás Magyarországon nem lehet, mert a parlament pártok magukat ezen alaphoz kötötték s ki van zárva, hogy más alapon itt békés megoldás legyen. Ő felsége visszaküldött azzal, hogy kijelentsem, hogy a katonai programba nem megy bele. Akkor az én nagy meglepetésemre és nem is az én helyeslésem mellett, átalakult a vezérő-bizottság fellegása; kezdett azon másik álláspontra helyezkedni, hogy nem kell tovább feszíteni a dolgot, okosabb és helyesebb lesz, ha kikapcsoljuk a katonai kérdést és inkább a gazdasági önállóság irányában teszünk lépéseket. (Helyeslés balfelől. Zaj.)

Ez volt akkor a vezérő-bizottság álláspontja. Én akkor, amint jegyzeteimből is látom, kértem a vezérő-bizottságot, hogy ne rém bizzák ezt az üzenetet, hanem bizzák meg ezzel t. barátomat, Kossuth Ferencet. A vezérő-bizottság azonban kijelentette erre, hogy megbízik abban, hogy én közvetítem a dolgot. Én így közvetítettem, s kértem azt is, hogy foglalják irásba a dolgot. Ez volt az első eset, amikor irásba foglaltattam az az üzenet, melyet én, mint közvetítő ő felségéhez vittem. Mert voltak olyan pontjai ennek a megállapodásnak, melyeket én nem tartottam eléggé világosoknak és nem akartam vállalni azt, hogy ilyen irásos utasítás nélkül azokat közvetítem. Így történt a dolog. Én akkor nem vállaltam kötelezettséget, nem elleneztem, én azt mondtam: közlöm ő felségével és több kötelezettséget nem vállaltam. Ugy hiszem, nagy vonásokban erre mindnyájan emlékezni fognak, akik tagjai voltak a vezérő-bizottságnak. A második kötelezettség, amelyet állítólag vállaltam volna, a feliratban foglaltatik. Felhozták már többben, hogy a feliratban kötelezte magát az alkotmánypárt arra, hogy az önálló bankot felállítja. Hát figyelmeztettem a t. képviselőházat, hogy a felirat úgy szól, és pedig a mi javaslatunk alapján szolt így, hogy: kellő előkészületek és kellő előfeltételek mellett. (Nagy zaj balfelől.) Felkiáltások: Két év alatt meg lehetett volna csinálni! A vezérő-bizottság tagjai tudták, hogy mi, kik az alkotmánypárt, illetve — miután akkor még nem is volt alkotmánypárt — a disszidensek részéről a vezérő-bizottságban ültünk, gazdaságilag még nem tartottuk az előfeltételeket megtevőknek. (Zaj a baloldalon: Halljuk! Halljuk!)

Hogy ezt tudták, hogy nincs teljes azonos álláspont ezekben a kérésekben, az megnyilvánult magában a vitában, amely a Házban akkor lefolyt. Mikor ez a felirat felolvastattott, a szabadelvűpárt részéről igen helyesen és természetesen mindnyájan rámutattak arra, hogy itt általános frázisok vannak; de hogy mi ennek a precíz értelme, hogy vajon jelenti-e azt, hogy a koalíció már ma akarja az önálló bankot és az önálló vámtérületet felállítani, igen vagy nem, az nincs kifejezve abban a feliratban. És mi volt erre a válasz? Batthyány Tivadár gróf t. barátom, mint előadó válaszolt: és arra nézve, hogy mi egyetértünk, tisztában van-e a program, ő igen ügyesen rámutatott arra, hogy milyen alapon követeli a szabadelvűpárt azt, hogy teljesen egyetértünk ezekben a kérdésekben. Hiszen a szabadelvűpártban is vannak olyanok, akik az önálló vámtérület és az önálló bankot régen kívánják — mint Sándor Pál, Vészi József — és vannak olyanok, akik az országra nézve ezt károsnak tartják; ha tehát a mi soraink között nincs is meg a teljes egyetértés ezekben a kérdésekben, éppen úgy van ez önkönl is.

Ez volt a válasza Batthyány Tivadarnak, mert igen jól tudta, hogy ebben a kérdésben csakugyan nincs még megállapodás, közös program a részletekre nézve és éppen azért mozgathattunk általánosságban, mert akkor nem a gazdasági kérdés volt előtérben, hanem igenis a katonai kérdés. (Ugy van! jobbfelől.) Akkor úgy állott a helyzet, hogy mindenki tudta, hogy ha a koalíció megkapja a kommandót, akkor vállalkozik a kormányzásra és a függetlenségi párt felfüggeszti gazdasági követeléseit. Akkor a katonai kérdéssel voltunk úgy, mint ma — ugy látom — a bank kérdésével, hogy t. i. azt mondják t. barátaim a tulajdonon, ha ezt elérjük, akkor egy generáczióra eleget végeztünk. Akkor ugyanezeket a mondatokat hallottam a katonai kérdésekre vonatkozólag, melyeket ma a gazdasági kérdésekre vonatkozólag hallok. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Tehát mivel akkor nem a gazdasági kérdés volt előtérben, hanem a katonai kérdés, kereshettünk olyan általános formulát, amelyet — azt hiszem — minden magyar

ember elfogadhat, hogy t. i. ha a kellő előfeltételek meg vannak és az gazdaságilag előnyös és nem káros; ő is fogja akarni az önálló bankot. (Helyeslés jobbfelől. Zaj a szélsőbaloldalon.)

Különbösen is az állítólagos obligók megszüntek abban a perczben, amelyben kormányt vállaltunk egy paktum alapján, amelyben az önálló bank nem foglaltatott. (Zaj és ellentmondások a szélsőbaloldalon.)

Egy hang a szélsőbaloldalon: A paktum csak két évre szólott!

Egy Béla: A kvóta sem volt a paktumban! (Zaj. Halljuk! Halljuk!)

Gróf Andrássy Gyula: Én nem is azt mondom, hogy a paktummal ellenkezett volna az önálló bank, mert amennyiben az időpont elérkezett arra, hogy a bankkérdésben a Háznak állást kellett foglalnia, teljes joga volt a függetlenségi pártnak olyan álláspontot elfoglalni, amilyent akart. (Helyeslés balfelől.) Én csak azt mondom, hogy nekünk is jogunk volt arra, hogy le nem kötöttük magunkat (Helyeslés jobbfelől.) és hogy mi nem rosszhiszeműleg jártunk el, nem akartunk semminemű becsapással dolgozni, mint ahogy most úgy félig hallom ezeket a vádakokat. (Helyeslés jobbfelől.) Azt mondom, hogy magában ebben a paktumban ez nem jutott kifejezésre.

Most rátérek arra, amit Holló Lajos t. barátom felhozott, arra a vádra t. i., hogy mi a kvótá-emelés fejében mintegy odaigértük volna a bankot (Felkiáltások a szélső baloldalon: Szabad kezét!) és hozzájárultunk ahhoz, hogy a kormány, melynek én is tagja voltam és melynek tényeiért felelősséget kell vállalnom, úgy állította oda a dolgot, hogy tisztába van hozzá — én legalább így értelmezem — a koronával is, itten akadály többé nincs és hogyha a képviselőház többsége úgy fogja akarni, akkor 1911-ben fel lesz állítható az önálló bank s ennek fejében kéri a kormány a kvótá-emelést.

Ha így volna, magam is elismerem, hogy hibát követtem volna el, mikor én az ellen nem tiltakoztam. Mert én a mai napig nem tudom, hogy öfelségével ez a kérdés előzetesen tisztába hoztatott; a mai napig nem tudom, hogy volt-e a kormánynak oly tagja, aki azt mondta volna, hogy tisztában van az ügy, nem kell mást, mint akarni, ezt fizették meg a magasabb kvótával. (Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon.) Nem hallottam akkor, azóta is kerestem egy nyilatkozatot, amelyben ez benne rejlik, amely az ér figyelmemet akkor elkerülhetett. Kerestem, de nem találtam.

Baloghy Ernő: Megvan a volt miniszterelnök ur 1907. évi október 16-án tett nyilatkozatában.

Gróf Andrássy Gyula: Kezeim közt van Kossuth Ferenc t. barátomnak akkori beszéde és ez megfelel szóról-szóra annak a nyilatkozatnak, amelyet Wekerle t. barátom itt a Házban tett és amelyet éppen a közbeszóló t. képviselő ur nekem az ülés előtt megmutatott. Ebben ilyen nyilatkozatot nem látok.

Baloghy Ernő: De benne van!

Gróf Andrássy Gyula: Az lehet, hogy nem oly világosan zárja azt ki, (Zaj a szélsőbaloldalon.) sok jóakarattal lehet talán ily következtetést levonni belőle; de hogy ezen nyilatkozatban semmi ilyen nincs, azt úgy hiszem a t. Ház is el fogja fogadni, ha felolvassom. (Halljuk! Halljuk!) Az van benne: (Olvasza.) „Ki kell emelnem első sorban, hogy a bankkérdésben a függetlenségi párt álláspontja teljesen érintetlen marad és úgy a kormánynak, mint a törvényhozás elhatározásának szabadsága tökéletesen fentartatik.“ (Zaj a szélsőbaloldalon.) Itt van két kifejezés: a törvényhozás elhatározásának szabadsága és a kormány tagjainak elhatározási szabadsága. (Zaj.) Azután tovább mondja: „Ennélfogva többet a függetlenségi párt mai helyzetében nem követelhetett azért, mert feltétlenül szükséges volt az, hogy a bankkérdés megoldása a mostani vám- és kereskedelmi szerződés keretéből kikapcsolassék és ne legyen hozzáfűzve olyan kérdéshez, amelynek megoldása valóságos életkérdése az országnak.“

Ugyanezt mondotta a miniszterelnök ur is, hogy szabad keze a törvényhozásnak fennmarad. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Hát ki a törvényhozás? (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) A képviselőház a törvényhozás? Mondta-e azt, hogy a törvényhozás egyik tényezője, a király, lemondott erről a jogról? (Zaj.) Akarta ezt mondani? (Zaj.)

Legyen szabad most megvilágítanom, miképpen értelmeztem én ezt a nyilatkozatot.

Eitner Zsigmond: Ott volt ezen az értekezleten!

Andrássy és a bank.

Gróf Andrássy Gyula: Majd rátérek az értekezletre is, hogy az az ellenkezőjét bizonyítja. De most csak ennél maradok.

Hogy én miképp értelmeztem ezt a nyilatkozatot, az legjobban kiviláglik akkor, ha elmondom, hogy tényleg mi történt — és azt hiszem, hogy semminemű titkot nem sértek, mert titkolni való ebben az egészben nincs (Ugy van! jobbfelől!) —

és mit akartak t. barátaim kifejezni, mindenesetre mit értettem én ez alatt. (Nagy zaj balfelől. Halljuk! Halljuk!) Mi, a 67-es alapon álló miniszterek az ország érdekében levőnek azt tartottuk, hogy a kiegyezéssel egyidejűleg döntsünk a bankkérdésben is; azt kívántuk, hogy akkor hosszabbítsuk meg a bankszabadalmat. Ezzel szemben Kossuth t. barátom (Halljuk! Halljuk!) arra az álláspontra helyezkedett, hogy ezt nem teszi, nem akarta a bankszabadalmat meghosszabbítani. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) hanem az önálló bank álláspontjára állott.

Az osztrák kormány a tárgyalások ezen stádiumában szintén kívánta volna a közös bankszabadalmnak meghosszabbítását. Nem tudtuk meggyezni. Végre abban egyeztünk meg, hogy kikapcsoljuk ezt a kérdést. Minden fél fentartja álláspontjának teljes szabadságát: a függetlenségi kormánytagok fentartják jogukat az önálló bankot követelni majd akkor, mikor ez lesz a Ház szövege előtt, mi pedig fentartjuk, hogy képviseljük ezt a megoldást, amelyet az ország érdekében levőnek tartunk. Ez volt a megállapodásunk.

Holló Lajos: Azért kvótát emeltünk. (Zaj Halljuk! Halljuk!)

Gróf Andrássy Gyula: Az osztrák kormány hozzájárulása csak annyiból volt szükséges, hogy neki azt szintén tudomásul kellett venni, hogy a kiegyezést megköti-e vagy nem anélkül, hogy a bankkérdés ugyanakkor tisztába hozassék. Ezért kellett az osztrák kormányval is tisztában lenni.

Ennek az álláspontnak hü kifejezője ez, ami itt van. (Ugy van! jobbfelől.) Hogy azok, akik nem tudták annyira, hogy mi történt a kulisszák mögött, ezt másképp magyarázták, annak lehetőségét teljesen elismerem, (Zaj.) de minket nem lehetett valószínű azzal, hogy mi becsapjuk, mert ez a tiszta igazság, ami itt ki van fejezve. Itt van az 1907. november 11-én tartott pártértekezletről szóló tudósítás. Ott Polónyi t. képviselő ur, úgy látom, nem egészen úgy értelmezte a kormány eddigi álláspontját, mint most, mert azt mondta: nem bízik abban, hogy Wekerle Sándor fel fogja állítani az önálló magyar jegybankot (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hát nem volt igaz?) és ezért azt tartanám helyesnek, hogy a párt határozatilag kötelezze a kormányt a jegybank felállítására. Tehát nem látta azt a kötelezettséget, azt a garanciát az eddigi nyilatkozatokban, mint hogyha kötelezve volna a kormány mint olyan, arra, hogy a bankot felállítsa 1911-ben és minthogyha már a királynak az előzetes szankcióját erre nézve megnyerte volna. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Apponyi Albert t. barátom pedig akkor ezt mondotta (Olvasza): „Az a bona fides, amely a párt tagjait egymáshoz fűzi, nem kötelezheti a kormányt arra, hogy kalendariumszerű dátumokhoz szegedtesse le magát és legkevésbé igazságos volna az a párt vezérével szemben, akinek óriási küzdelmekbe került a bankkérdés kikapcsolása és e tekintetben az ország szabad kezének a biztosítása.“ (Helyeslés a jobboldalon.)

Polónyi Géza: Mert 1917-ig le akarták kötni. (Zaj. Elnök cseppet.)

Gróf Andrássy Gyula: A t. képviselő urnak minden fog sikerülni ebben az életben, de az az egy soha, hogy engem leleplezzen. (Derűtség a jobboldalon.) minthogy nem jut hozzá, mert én magam leplezem le magamat. (Élénk helyeslés és taps jobbfelől.)

Holló Lajos t. képviselőtársam felhozta azt a konverzációt, mely köztünk akkor folyt, amikor a Ház a bankbizottságot megválasztotta. Én is erre a konverzációra hivatkozom. Miről volt akkor szó? A függetlenségi párt, akkor legalább az egyik része azt kívánta, hogy mondja ki mindjárt ez a párt a bank felállítását 1911-re és a Ház küldjön ki bizottságot arra a célra, hogy azt előkészítse. Én ezzel szemben kapacitáltam a t. barátomat arra, hogy ne tegye ezt és kapacitáltam egyrészt azzal az érveléssel, hogy blamirozná saját pártvezéreit, mert azok obligót vállaltak az osztrák kormányval szemben arra vonatkozólag, hogy tárgyalnak az eddigi alapon, tehát ha megelőzi ezt a Ház, akkor blamirozza a minisztereket, másrészt pedig én egyénileg kapacitáltam arra, amit elismerek, hogy felesleges volt, mert ily kapacitációval az ember ezelt nem ér — de mondom, én magyaráztam neki az én álláspontomat, amely abban állt, hogy az adott viszonyok között az önálló bank nincsen az ország érdekében.

Nagyon jól emlékszem arra is, hogy t. barátom azt mondotta, hogy ő bízik abban, hogy meg fog győzni és bízik abban, hogy együtt fogjuk megcsinálni az önálló bankot és ezért belenyugszik abba, hogy ma ne ily alakban történjék a határozat, miután ez kompromittálná a kormányt, belenyugszik, hogy ne a bank felállítására nézve küldjünk ki bizottságot, hanem csak a bankkérdést hozzuk tisztába, ne pedig az önálló bankot.

Igy is volt azután, hogy a Házban, azt hiszem, a balpárt részéről egy ellenindítvány terjesztett be, amely arra akarta utasítani a Házat, hogy az önálló bankot készítse elő, de a Ház leszavazta ezt

az indítványt és azt határozta el, hogy csak a bankkérdés előkészítése céljából küldetik ki a bizottság. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

De még tovább megyek. Most jut eszembe, hogy amikor észrevettem, hogy sokan másként magyarázzák azokat a nyilatkozatokat, amelyek történtek, mint én, mikor láttam, hogy különösen Holló Lajos t. barátom lapja azt az irányt veszi, hogy le akarja szegezni a kormányt bizonyos kötelezettségekhez, akkor én, úmbár semmi közöm a dologhoz közvetlenül nem volt, mert én belügyminiszter voltam, mégis, nehogy utólag azt mondják, hogy én bárkit félrevezertem, magamra vettem, talán hibásan, azt a feladatot, hogy itt a folyosón prédikáltam, magyaráztam és mondtam, hogy az én álláspontom eltér attól. Kaptam is elég szidást ezért. (Zaj és felkiáltások a baloldalon: Meg is érdemelte!) Én csak azt kérem, hogy ha már egyszer azért szidtak és azért vesztettem el azt a barátságos jóindulatot, amelyet előbb a t. mostani ellenzéknél találtam, mert őszinte voltam, akkor most ne akarjanak azzal is valóolni, hogy nem voltam őszinte. (Nagy zaj a baloldalon. Élénk helyeslés a jobboldalon. Elnök cseppet.)

Ezek után áttérek Holló Lajos t. barátom egy pár megjegyzésére. Azt mondja a t. barátom, hogy csodálkozik azon, hogy mi, akik a nemzeti küzdelemben résztvettünk, hibáztatjuk azt, hogy valaki a király felfogásával szemben a magát fentartja és hogy nemzeti irányu a politikája. Én ezt sohasem hibáztattam. Legyen meggyőződve, hogy én vagyok az utolsó, aki azt követeli, hogy magát valaki parancsának a magyar parlament alávesse. Itt arról szó sincsen. Én nem mondtam, hogy hibáztatom, hogy a képviselő urak az önálló bank alapján állanak, teljes joguk van hozzá, természetes. Én csak azt mondtam, hogy az erőszakos eszközök többet ártnak a nemzetnek... (Hosszas nagy zaj a baloldalon. Elnök ismételtelen cseppet. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) Én csak azt mondtam, hogy nem tartom célravezetőnek és helyesnek azt, hogy az indemnitást megtagadjuk; én csak azt mondtam, hogy szerintem az ország érdekében volna egy rövid indemnitás megadása, mert azt hiszem, hogy ha az indemnitás megadatik és a kormány kénytelen idejönni a parlament elé, akkor inkább a kezünkben van a kormány, akkor inkább vagyunk mi a küzdőtéren és a porondon, mint akkor, ha megtagadjuk az indemnitást. Ha ő azután próbál erőszakosan dolgozni... (Nagy zaj a baloldalon. Elnök cseppet.) Nem erről a kormányról beszélék; én általában állítottam fel ezt a tételt, hogy akkor, na egészen rosszindulatú, veszélyes kormányval állunk szemben, akkor is okosabbnak tartom és fenntartom azt a nézetemet, akár hazafiasnak, akár hazafiatlannak tartják, rövid indemnitások adásával arra kényszeríteni, hogy időről-időre idejőjjön a parlament elé, hogy vád alá lehessen helyezni, hogy a parlament mint ellenőrző fórum ott legyen, sokkal helyesebbnek, mint a tisztviselőkre ruházni.

Gróf Hadik János: Ez volt a legfontosabb! De elferdítették! (Folytonos zaj a baloldalon.)

Gróf Andrássy Gyula: Az indemnitás nem lehet bizalmi kérdés, már azon oknál sem, mert az nem egy kormánynak adatik, hanem egy bizonyos időre az országnak. Hát amikor megszavazták a volt kormánynak az indemnitást és a költségvetést, akkor ki biztosította arról, hogy egy pár héttel a megszavazás után meg nem bukik a kormány? Ki biztosította? Senki. Nem lehet arról biztosítani. Ez nem a kormányhoz kötött dolog, az indemnitást nem a kormánynak, hanem kizárólag az országnak adjuk meg. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

Holló Lajos t. képviselő ur azon érvelésem, hogy fontosabb kérdés a választási kérdés, mint a bank, igen ügyesen elparizotta azzal, hogy egy igen szép körmondatban kifejtette, hogy Magyarország anyagi fejlődése, gazdagodása, az, vajjon milliók kivándorolnak-e, sokkal fontosabb, mint bármely más törvény. Azt mondja ő, hogy magas légkörben talán ilyet nem vesznek észre, de másutt érzik, hogy az ország anyagi fejlődése fontosabb minden közjogi kérdésnél. Legyen meggyőződve a t. képviselő ur, hogy én vagyok éppen az, aki legtöbbször becsülöm az anyagi kérdés fontosságát, aki éppen azt tartom, hogy a magyar nemzetnek és a magyar politikai pártoknak az a nagy hibájuk, hogy ezt nem tartják kellőleg szem előtt, nem becsülik eléggé magasra az ország érdekeit, hanem sokszor elkerülhető közjogi harcokkal teszik lehetetlenné az anyagi békés munkát. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Én tehát teljesen egyetértek t. barátommal és véleményeim csak abban különböznek, hogy én azt hiszem: a kivándorlók milliói nem azért mentek Amerikába, mert nincs önálló bank. (Zaj és éljenzés és taps a jobboldalon és a középben. Nagy zaj a jobboldalon. Felkiáltások balfelől: A századnyelvért mentek ki!)

Zakariás János: A tizednyelv, anyagi kérdés!

Az elnök: Csendet kérek!

Gróf Andrássy Gyula: Én azt hiszem, hogy az ipar fejlődésének is nem az áll utjában, hogy nincs önálló bank. Én úgy láttam, hogy nem is gazdasági követelmény, nem is gazdasági szükség volt az, ami a bank-kérdést előtérbe állította, hanem a naptár és a pártpolitikai... (Éljen a jobboldalon és a középen. Nagy zaj a baloldalon. Elnök csenget.)... a naptár és pártpolitikai okok összejársása. (Halljuk! Halljuk! Folytonos nagy zaj).

Például éppen Holló Lajos t. képviselőtársam is, aki igen komoly érvekkel harcolt az önálló bank mellett, elismerte, hogy a közös bank ma megfelel feladatainak; (Zaj balfelől.) ő is elismerte, hogy gazdasági tekintetben elsőrendű intézmény. Elismerte, hogy nem azért van szükségünk az álló bankra, mert hitelgényeinket a közös bank nem tudja kielégíteni, hanem más magasabb — talán helyes, talán helytelen — politikai szempontokból óhajtják az önálló bankot. (Zaj. Közbeszólások. Halljuk! Halljuk!)

A választói törvény.

Végezetül még csak egy megjegyzésre kívánok válaszolni és ez a megjegyzés a választási törvényre vonatkozik. (Halljuk! Halljuk!)

Én el voltam készülve mindenféle kritikára. midőn javaslatommal a Ház elé jöttem. El voltam készülve erre, mert tudtam és tudom, hogy a pluralitás egy szokatlan dolog. Kevés országban van megvalósítva s csak egészen természetes, hogy első hallásra igen sokaknak nem tetszik. Én azonban mindig arra számítottam, hogy majd az objektív tárgyalás ideje során, ha érvek állanak szemben érvekkel, mikor mindenki foglalkozni fog azzal a nagy anyaggal, amelyel én kötelességszerűen foglalkoztam, akkor sikerülni fog meggyőzni a nemzetet és a képviselőházat arról, hogy a magyar nemzetnek igenis nagy érdekeit szolgálja a pluralitás. Mondom, bízva ezen végeredményben, el voltam készülve mindenféle kritikára, csak arra nem. (Halljuk! Halljuk!) hogy én ezzel valami udvari politikát akarnék megvalósítani. (Derűtség jobbfelől. Zaj a baloldalon.) Mert én egyre figyelmeztethetem a képviselőházat. (Zaj. Halljuk! Halljuk!) Figyelmeztethetem arra, hogy az általános és egyenlő szavazati jogot akarja a Reichswehr, akarja a Vaterland... (Nagy zaj. Felkiáltások a baloldalon: A közös bankot is akarja!)... akarja az osztrák Herrenhaus is, olvastam erre vonatkozólag sok ottan tartott beszédet, sőt van egy röpirat is egy osztrák politikustól, amelyben a szerző egyenesen rámutat arra, hogy ennek a javaslatnak az a célja, hogy vele a magyar szupremáciát megtörjék (Igaz! Ugy van! jobbfelől) és végül követelik a t. nemzetiségi képviselők is. Hogy azonban a pluralitást akár magyar, akár osztrák ellenségeink valaha követelték volna, arról nekem tudomásom nincs. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Hanem van, igenis, tudomásom arról. (Nagy zaj. Halljuk! Halljuk!), hogy éppen a magyar szupremácia érdekében folytatott harcokban keményen kellett mérkőznöm azokkal, akik ugyanazt az áldást akarták a magyar nemzet fejére hozni, amelyet a t. képviselő urak akarnak. (Nagy zaj balfelől.)

Ezek után kérem az én javaslatom elfogadását. (Hosszantartó éljenzés és taps jobbfelől. Zaj balfelől.)

A határozat.

A zárzó jogán **Kossuth Ferenc** szólalt még föl. Teljes erővel dolgozott azon — úgy mond — hogy a képviselőház fentartsa cselekvési szabadságát, hogy kívánja-e az önálló bank felállítását, vagy sem? Ezért kéri határozati javaslatának elfogadását.

Következett a határozathozatal.

Gróf Andrássy Gyula és **Mihályi Tivadar** határozati javaslatát elvetették.

Justh Gyula és **Kossuth Ferenc** határozati javaslatát elfogadták. Utóbbira a függetlenségi pártok, néhány néppárti, báró **Bánffy Dezso**, **Dániel László** és **Sándor Pál** szavaztak.

Az elnapolás.

Amikor az elnök a határozati javaslatok elfogadását enunziálta, szólásra felállott

Gróf Khuen-Héderváry Károly: A bizalmatlansági szavazat következtében új helyzet állott elő, melyben a kormány az előtt az alternatíva előtt áll, hogy vagy lemond, vagy a képviselőház feloszlását indítványozza. Miután mindkét alternatíva olyan, hogy a kormány egyedül nem határozhatja el: ennek következtében a kormány elhatározását későbbre tartja fenn és ő felsége megbízásából átad egy kéziratot.

Köbor Dezso terebiztos átvette a királyi kéziratot s felvitte az elnöknek.

Rakovszky István elnök átvette s nyomban enunziálta, hogy az fel fog olvastatni.

Rudnyánszky György jegyző erre felolvasta a következő királyi kéziratot:

„Kelt Bécsben, (Folytonos zaj. Halljuk! Halljuk! Elnök csenget.) 1910. évi január hónap 20. napján. **Ferenc József** s. k., **Khuen-Héderváry Károly** gróf s. k.

Mi, **I. Ferenc József**, Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya. Hi Magyarországunk és Társországi zászlóainak, egyházi és világi főrendinek és képviselőinek, kik az Általunk 1906. évi május hónap 19-ére Budapest székesfővárosunkba összehívott országgyűlésen egybegyűlvék, királyi üdvözlötünket! (Mozgás balfelől.)

Kedvelt Híveink! (Zaj a baloldalon. Elnök csenget.) Magyar minisztériumunk előterjesztésére a jelen országgyűlés ülésait folyó évi március hónap 24. napjáig ezennel elnapoltnak nyilvánítjuk. Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradunk.“ (Naj zaj.)

A kézirát felolvasása után a kormány összes tagjai felemelkedtek helyükről és kivonultak a tereméből. Baloldalon pedig pokoli lármára és zajongás tört ki:

— Darabontok! — kiáltották a távozó ministerek után.

Rakovszky István elnök még enunziálta, hogy az első királyi kézirát, amely fölött eddig a tárgyalás folyt, átküldetik a főrendiházhoz.

A megbélyegzés.

Gróf Batthyány Tivadar állott fel szólásra. A bizalmatlansági indítvány szerint a kormány két-tét tehet: elnapolhatja az ülést, hogy lemondását bejelentse, a második helyzet, hogy a legrövidebb idő alatt választat. De ex-lezában az országgyűlést elnapolni nem szabad. Ez a kormány, ahelyett, hogy lemondott volna, elnapolta alkotmányunk legsúlyosabb megsértésével a Házat. Nem a kormányt, hanem azt az embert teszi felelőssé, akinek ellenjegyzésével ez az alkotmányellenes kézirát megírta. A királyi kézirát tudomásulvétele mellett a következő határozati javaslatot ajánlja elforadásra:

„Határozati javaslat: Az 1867. X. t.-cz. kimondja, hogy az országgyűlés feloszlása, elnapolása vagy berekesztése csak oly időben történhetik, hogy az újonnan összejövendő országgyűlésnek módjában álljon a jövő évi költségvetés és a befejezett számadások felett törvényes határozatot hozni. Minthogy az országnak ez idő szerint megszavazott költségvetése nincsen, ennek következtében kétségtelen, hogy az országgyűlés elnapolása törvényes alappal nem bír. (Élénk helyeslés a baloldalon. Nagy zaj.) Mindezek alapján a képviselőház kimondja, hogy a kormány nemcsak súlyos alkotmány megsértést követett el a Ház elnapolásának kieszközölésével, hanem hogy fennállása és egész kormányzata alkotmányellenes, hogy az állami jövedelmeknek, különösen a közadónak igénybevételére és az állami kiadások eszközzésére, állami kölcsönműveletek eszközzésére feljogosítva nincs (Élénk helyeslés balfelől), hogy a véderő kiegészítését, illetőleg létszámának fentartását törvényesen nem eszközölheti, sem unjoneozás által, sem pedig az 1888. XVIII. t.-czikben megjelölt rendkívüli módon, hogy kereskedelmi szerződésekre vonatkozólag nem tárgyalhat és ilyen szerződéseket nem köthet. (Helyeslés balfelől.) Különösen tiltakozik a képviselőház az ellen, hogy a jelen kormány Romániával az előző kormány által megállapított szerződést (Helyeslés balfelől.) az állam nevében életbe léptethesse, vagy azt bármely joghatályal felruházassa. Egy ilyen netáni rendelkezést már most érvénytelennek és semmisnek jelenti ki a képviselőház. (Helyeslés balfelől.) Tiltakozik a képviselőház az ellen is, hogy rendeleti uton Boszniára és Hercegovinára vonatkozólag oly rendelkezések tétessenek, amelyek ezen országok jogállására, vagy alkotmányos belételeire intézkedéseket állapítanak meg. Ilyen rendelkezések érvényét a képviselőház el nem ismeri. (Nagy zaj. Halljuk! Halljuk!) Végül kimondja a képviselőház, hogy a közösgyi költségek fedezésére a magyar állami pénztárból bármely összeget fordítani tilos. A törvényhatóságokat emlékezteti a Ház alkotmányvédő hagyományos feladatukra és figyelmezteti őket az 1886. évi

XXI. t.-cz. 20. szakaszára, valamint az 1504. évi I. t.-cz. 5. és 6. szakaszaira és elvárja tőlük, hogy az alkotmányellenes kormányzatot támogatni nem fogják.“

Gróf Apponyi Albert állott fel szólásra. Szerinte a miniszterelnök beszédének első része megfelel az alkotmányosságnak. Ha azonban az elnapolásra szánta magát, feltétlen kötelessége lett volna, hogy indemnitást kérjen. De azzal alkotmány sértést követett el, hogy előre eltökélt szándékkal elnapoltatta. Nem csinál titkot abból, hogy választási célra alkotmányosnak tartotta volna az indemnitás megszavazását. Amikor a miniszterelnök enélkül napoltatta el a Házat, lelépett az alkotmányosság teréről. Ennek sajnálatos megállapításával tudomásul kell venni hódoló tisztelettel az elnapolást s hogy a nemzet előtt a helyzetet feltárjuk, elfogadják Batthyány határozati javaslatát.

Molnár János a néppárt nevében hozzájárult Batthyány határozati javaslatához.

Gróf Andrássy Gyula szóló ezután s a következőket jelentette ki: T. képviselőház: (Nagy mozgás. Halljuk! Halljuk!) Én a magam részéről a kormány eljárását csak hibáztatni tudom. (Élénk helyeslés.) Nagyon sajnálom, hogy indemnitás nélkül elnapolta a képviselőházat. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Egy hang balfelől: De ma is védelmezte!

Gróf Andrássy Gyula: Teljesen osztom Apponyi Albert t. barátomnak azt az álláspontját, hogy alkotmányos lett volna, ha a kormány vagy azt bejelenti, hogy feloszlatta a Házat vagy lemond és hogyha a feloszlásra határozta el magát, a Házat indemnitás megszavazására kérte volna fel. A mostani eljárás én sem tartom az alkotmány szellemével megegyeztethetőnek, én azt határozottan elítélem, nem támogatom. (Élénk helyeslés.) Azt azonban nem tartom szükségesnek, hogy ez a párt a maga részéről a benyújtott határozati javaslatot elfogadják, (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk!) mert remélem, hogy ez a mostani tévedés helyre lesz még hozható. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Az elnök (csenget): Kérem a képviselő urat, méltóztassanak helyüket elfoglalni. (Zaj.) Kérem Szunyog képviselő urat és a többi képviselő urakat is, sziveskedjenek helyüket elfoglalni.

Gróf Andrássy Gyula: Helyre lesz hozható azáltal, hogy a kormány lemond és olyanakat adja át helyét, amely azonnal összehívja a Házat és az alkotmány szellemében jár tovább el.

Miután erre mód van, miután, megvallom, a benyújtott javaslatot jól nem is hallottam, ezért, így elszeleskedve, egy ily fontos javaslatot elfogadni nem tartanám helyesnek...

Baloghy Ernő: Andrássy Gyulához méltó volna, hogy azt elfogadják.

Gróf Andrássy Gyula: Mikor a multban hasonló eset volt, akkor jól megrágtuk minden betűjét annak a határozati javaslatnak.

Justh Gyula: Ezt is megrágtuk.

Gróf Andrássy Gyula: Lehet, hogy önök megrágták, de én nem is hallottam. Ebben a lármában nem is voltam abban a helyzetben, hogy azt megballjám. Ma az alkotmánypárt nem tartja szükségesnek, hogy állást foglaljon ezen alkotmányellenes ténynyel szemben, azonban fentartja magának azt a jogot, azon módon, amint az ország érdeke azt meg fogja kívánni, sikra szállani... (Helyeslés jobbfelől. Nagy zaj és mozgás a szélsőbaloldalon.) Csak azt kérem azoktól az uraktól, akik fölényes mosolylyal hallgatnak, hogy ha veszályban lesz az alkotmány, legyenek ott, ahol én leszek. (Hosszantartó élénk helyeslés, éljenzés és taps a jobboldalon.)

Rakovszky István elnök első sorban kijelentette, hogy a Ház hódoló tudomásul veszi a királyi kézirát s tudomásulvétel végett átküldik a főrendiháznak.

Rudnyánszky György jegyző felolvasta gróf Batthyány Tivadar határozati javaslatát, amelyet elfogadtak.

Az elnök ezután bejelentette, hogy a legközelebbi ülés március 24-én lesz. Felhatalmazást kér, hogy az időközben megejtendő választásokat elrendelhesse. Felolvasták végül és hitelesítették a mai ülés jegyzőkönyvét s ezzel az ülés fél 3 órakor véget ért.

A kivonuló képviselők közül többen a **Kossuth** notát énekelték.

EGYHÁZAK.

— (A tuzlai metropolita.) Mint a Vecerni Szarajevszki Liszt értesül, a király Radonics Hilarion archimandritát, a Szerajevo melletti reljevói szerb ort. teológiai intézet igazgatóját tuzlai metropolitává nevezte ki.

Uj nemzeti küzdelem előtt.

— A törvénytelen elnapolás és a pártok. —

Khuen újabb bécsi parancsért ment.

Budapest, január 28.

— Ismét ott tartunk, ahol négy év előtt tartottunk — mondta ma este *Kossuth* Ferencz és ebben jellemezte a legtalálóbban a mai helyzetet. Ujra beköszöntött a törvénytelen darabontkorszaka, amelyben minden magyar embernek egyesülnie kell az alkotmány védelmére. *Khuen-Héderváry* és csonka kabinetje levette az alkotmányosság álarczát és nyíltan darabont-kormányt jelentkezik. Az országgyűlés törvénytelen elnapolása, amelylyel a képviselőház bizalmatlansági szavazatára ívelt, kétségtelen bizonyítéka annak, hogy — bármennyit beszélt is eddig az alkotmányosságról — Bécsből határozottan azzal a parancsossal küldték a nemzet nyakára, hogy itt minden nemzeti aspirációt letörjön. Erre is megadta a nemzet képviselője a választ, amikor olyan tiltó határozatot hozott, mint amilyennel *Fejérváry* ékat sujtotta. Nincs már semmi különbség *Khuen* és *Fejérváry* között, nem lehet tehát különbség abban az eljárásban sem, amelyet a nemzetnek vele szemben követnie kell. Ez az álláspont domborodik ki a képviselőház mai határozatában.

Tisztázva van tehát a pártok állásfoglalása is. A függetlenségi pártok és a néppárt már szavazatukkal dokumentálták, hogy a legelősebben szembe szállnak a törvénytelen kormánnyal, de nagyon természetes az is, hogy az alkotmánypárt is ezen az állásponton van. Az alkotmánypárt is flagrans törvénytelennek minősíti a *Khuen*-kormány eljárást, amelylyel kétségtelenül alkotmányellenes lett. Nagyon tiszteletreméltó volt az az álláspont, amelyet az alkotmánypárt képviselt, amikor azt a taktikát követte, hogy a kormánnyal szemben várakozó álláspontra helyezkedett, de ez csak taktika volt, amely nem érintheti az elvi álláspontot. Ezt az igazságot nem gyöngíti az a körülmény sem, hogy a *Batthyány*-féle határozati javaslat megszavazásakor az alkotmánypárt tartózkodott a szavazástól. Azt a tényt, hogy a javaslat szövegét nem közölték előre a párt vezérével, úgy foghatták fel, hogy rájuk nincs szükség, de el kell fogadni azt az elvi okot is, hogy amíg nem lehetetlen teljesen a békés kibontakozás, nem helyes elvágni minden szálát a reménynek, hogy alkotmányos megoldás létrejöhet. Mert azt a súlyos alkotmányos sértést, amelyet ma a *Khuen*-kormány az országgyűlés törvénytelen elnapolásával elkövetett, jóvá lehet tenni a kormány lemondásával, ha átadja a helyét olyan új alakulásnak, amely alkotmányos uton oldja meg a válságot. Az alkotmánypárt klubjában ma este ez a feltevés domborodott ki s a *Kossuth*-pártban nagyon helyesen ítélték meg a helyzetet, amikor úgy nyilatkoztak, hogy amikor az alkotmányvédelemről lesz szó, *Andrássy* ék ismét az első tüzvonalban fognak küzdeni a nemzet jogaiért.

Amíg tehát a pártok ilyen módon készen állnak, hogy az alkotmány védelmében a legelkeseredettebb küzdelmet folytassák, *Khuen* Bécsbe szaladt, hogy új parancsokat kérjen parancsolótól. Pedig föl volt ő már szerelve minden elképzelhető törvénytelen felhatalmazással. Amikor ugyanis az elnapoló királyi kéziratot kihuzta zsebéből, selyempapírba volt göngyölve, amelyet aztán eldobott. Később egy képviselő fölemelte és látta, hogy ez volt ráírva: „elnapolás”. Nagyon volt *Khuen* zsebé-

ben mindenféle királyi kézirat, s ő a selyem papír göngyölegre írta rá, hogy melyik szól elnapolásról, melyik feloszlatásról, s melyik az ő kinevezése. Most mégis Bécsbe szaladt, hogy a feloszlatás előtt eljászsza a lemondás komédiáját. Mert politikai körtökben biztosra veszik, hogy *Khuen* holnap följánlja a királynak a kéthetes kormány lemondását, de egyszersmind ajánlani fogja, hogy a király a lemondást ne fogadja el. A királytól függ tehát, hogy meghallgatja-e ezt az újabb törvénytelen és alkotmányellenes ajánlatot, vagy pedig elkergeti a darabonttá lett grancsárt és mégis csak alkotmányos uton oldja meg a válságot.

Mai hireink a következők:

Khuenék a leszavazás után.

Az elnapoló királyi kézirat kihirdetése után *Khuen* ék szépen kivonult az ülésteremből és a miniszterelnöki fogadószobában háromnegyed óra hosszat tanakodtak azon, hogy most már mit csináljanak. Végre is abban állapodtak meg, hogy *Khuen* azonnal Bécsbe utazik, s miután ők egyszerűen csak akarattá váltak végrehajtói a bécsi parancsoknak, a királytól kérnek további utasítást. Félhivatalosan jelentik: A kabinet tagjai ma délután a képviselőház elnapolása után a képviselőház miniszteri tanácskozási termében értekezletre gyűltek össze, amely háromnegyed óra hosszat tartott. Ezen a tanácskozáson a kormány tagjai megbeszéltek azokat az előterjesztéseket, amelyekkel gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök holnap kihallgatásán ő Felsőége elé fog járulni.

Khuen Bécsbe utazott.

A képviselőházban tartott miniszteri tanácskozás után gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök már ma délután az öt órai gyorsvonattal Bécsbe utazott és a holnap délelőtt folyamán kihallgatáson jelenik meg a királynál. Félhivatalosan jelentik: Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök ma délután 5 óra 15 perckor Bécsbe utazott. A miniszterelnök a szombati nap folyamán kihallgatáson jelenik meg ő Felsőége előtt, hogy jelentést tegyen a képviselőházban történetéről és ő Felsőégenek a kabinet nevében előterjesztést tegyen. A miniszterelnök bécsi tartózkodása egy napra van tervben.

A királyi kéziratok a főrendiházban.

A főrendiház holnap délelőtt tizenkét órakor ülést tart. Tárgya: A kormány kinevezését és az országgyűlés elnapolását tartalmazó királyi kéziratok kihirdetése.

A miniszterelnök felhatalmazásai.

Az országgyűlés elnapolását tartalmazó királyi kézirat kihirdetését követő vita során kifejezésre jutott ellenkező felfogással szemben illetékes helyről felhatalmazták a *Magyar Tudósítót* annak a megállapítására, hogy *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnöknek a január 20-án kelt elnapoló királyi kézirat felhasználására nézve úgy az indemnitás megtagadása, mint egy bizalmatlansági indítvány esetére nézve egyaránt meg volt az illetékes felhatalmazása.

A Kossuth-pártkörből.

A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-pártkörben ma este a párt tagjai teljes számban gyűltek össze. Megjelentek a pártkörben *Kossuth* Ferencz és gróf *Apponyi* Albert is, akik a képviselőkkel a kis szalonba vonultak vissza, ahol hosszabb bizalmas beszélgetést folytattak a helyzetről. A párt tagjai egyönteműen konstatálták, hogy *Khuen* ma levette az alkotmányosság álarczát, s most már semmiben sem különbözik a *Fejérváry*-kormánytól. Eppen olyan törvénytelen darabont kormány, amilyen ez volt, s így a párt éppen úgy fog eljárni vele szemben, mint a *Fejérváry*-kormánnyal.

— Ott tartunk, — mondta *Kossuth* Ferencz, — ahol négy év előtt tartottunk: az alkotmányvédelemnél. Ujra darabont-kormánnyal állunk szemben. Az események ismét igazolják, hogy milyen helyes lett volna: ha az én tervem valósult volna meg, amelyet a nyáron ajánlottam. Kormányt kellett volna alakítanunk a választói reform megvalósítására, s akkor mindezeket az újabb megpróbáltatásokat elkerültük volna.

A párt tagjai egyönteműen helyeselték vezérük kijelentését. Majd annak a meggyőződésüknek adtak kifejezést, hogy gróf *Andrássy* Gyula ismét az elsők között lesz az alkotmányvédők küzdelmében. Azt hangsúlyozta, hogy amíg a *Khuen*-kormány nem követ el törvényteleniséget, várakozó álláspontot kell elfoglalni, most, amikor nyíltan lelépett az alkotmányosság útjáról, *Andrássy* sem maradhat passzívban. Hasonlóan vélekedtek gróf *Tisza* Istvánról is, aki szintén törvénytelennek mondta a *Fejérváry*-kormányt, tehát *Khuen*-ékat sem támogathatja tovább.

A *Batthyány*-féle határozati javaslatról megállapították, hogy nem számítottak arra, hogy már a mai ülésen sor kerüljön reá. Azt hitték, hogy *Khuen* a bizalmatlansági szavazat után választási célokra fogja kérni az indemnitást, s csak ennek esetleges megtagadása után fog az elnapoláshoz folyamodni. Ez volt az oka annak, hogy a többi pártokkal nem közölték előre a javaslat szövegét, s ebben *Andrássy* és az alkotmánypárt nem láthatnak semmiféle ellenük irányuló tendenciát.

A párt különben erősen készülődik a választásokra, s az alkotmányos küzdelembe a függetlenségi szövetkezők fognak menni.

A Justh-pártkörből.

A Justh-párt körhelyiségében csak a legnagyobb események idejében tapasztalható élénkség uralkodott az est folyamán és már a kora esti órákban ugyszólván zsufolásig megtelt a nagy társalgó terem, ahol a képviselőház ülésén történetekkel foglalkoztak. A párt képviselőtagjai ugyszólván teljes számban együtt voltak és izgatottan tárgyalták a kormány eljárást.

Rögtönzött értekezlet is volt az emeleti olvasóteremben, kizárólag a képviselő tagok részvételével. *Justh* Gyula elnök az értekezlet megnyitása után megköszönte a párt tagjainak azt a lelkes kitartást, amelyet a képviselőház ülésén alatti tanúsítottak. Láthatja az egész ország, hogy a függetlenségi és 48-as párt taníthatatlanul megáll elvei mellett és el van szánva azok érvényesítése érdekében a küzdelem minden rendelkezésre álló eszközzel folytatni. Azon kívánságának adott kifejezést, hogy a képviselők a további küzdelem során is esüggedetlen kitartással és lankadást nem ismerő munkával törekedjenek azon nagy cél felé, amelyet a függetlenségi párt maga elé tűzött.

Bakonyi Samu többször megújuló zajos éljenzés közben utalt arra, hogy a függetlenségi párt akciójának sikere a küzdelem súlyos napjaiban kipróbált kiváló vezérének, *Justh* Gyulának köszönhető, akit arra kér, hogy az eddigi buzgalomával és lelkesítő példaadásával álljon élén a függetlenségi pártnak. Ezután a párt belső ügyeivel és az akció folytatásának részleteivel foglalkoztak. Az értekezlet majdnem egy óra hosszat tartott. A pártkörbe fel látogattak a 48-as függetlenségi Kossuth-párt tagjai közül *Zlinszky* István háznagy, *Fenyvessé* Soma és *Hódy* Gyula orsz. képviselők. A pártértekezlet befejezése után vacsora volt a *Gambrinus* étteremben.

Az alkotmánypárt álláspontja.

Az alkotmánypártkörben ma este rendkívül nagy számban voltak együtt a párt tagjai. Gróf *Andrássy* Gyulát lelkes éljenzéssel fogadták a pártkörben, ahol a pártnak valamennyi kiválósága is megjelent. A képviselő-

ház elnapolása folytán előállott politikai helyzet megbeszélésére Széll Kálmán pártelnök rögtönözve ülésre hívta össze az alkotmány-párt végrehajtó-bizottságát, amely fél 8 órakor ült össze. Az ülésen, amelyen a végrehajtó-bizottságnak csaknem valamennyi tagja megjelent, megbeszéltek az új konstelláció várható bekövetkezéseit és a pártnak azzal szemben való állásfoglalását. Az ülésről a következő kommunikátumot adták ki:

„Az alkotmánypárt végrehajtó-bizottsága ma este Széll Kálmán elnöklése mellett ülést tartott az országgyűlésnek az alkotmányosság szellemével ellenkező elnapolásával előállott új helyzet alkalmából. A végrehajtó-bizottság beható megbeszélés után szükségesnek mondotta ki azt, hogy a párt szervezésére nézve a legmesszebbmenő intézkedések tétessenek meg; a párt központja és vidéki szervezetei közt a legelénkebb összeköttetés tartassék fenn, a párt és tagjai közötti szoros érintkezés a végrehajtó-bizottság által kiküldendő akció-bizottság útján ézentul permanens legyen. Ezen albizottság elnökül gróf Hadik Jánost, a párt alelnökét választották meg, aki a párt illető tagjaival együtt az albizottság munkáját megkezdi és munkássága körében, a szükséghez képest, már most felveszi a választások előkészítésére szolgáló intézkedéseket is.“

Az eszmecsere során az az általános felfogás domborodott ki, hogy gróf Khuen-Hédervány a képviselőháznak királyi kéziratral való elnapolásával olyan súlyos alkotmányos sértést követett el, amely lehetetlenné teszi, hogy az alkotmánypárt bármilyen módon is támogassa a Khuen-kormányt. A kormányt ezt a cselekedetét határozottan törvénytelennek mondták. Élénken helytelenítették a pártban, hogy gróf Batthyány határozati javaslatát minden párt vezérének előzetesen bemutatták, csak éppen gróf Andrássy Gyulának nem, pedig ilyen parlamenti demonstrációt pártközi megállapodás alapján kell végrehajtani. Ebben a felfogásban egyetért az egész párt s reméli, hogy ezt a súlyos hibát, amelyet Khuenék a törvénytelen elnapolással követtek el, a kormány lemondásával és egy új parlamentáris alakulással fogják kijavítani. Ebből az alkotmányos megoldásba vetett reménységből fakadt az a felfogás is, hogy nem helyes egyszerre teljesen elvágni az utját minden kibontakozási lehetőségnek.

A Nemzeti Társaskörből.

A Nemzeti Társaskör helyiségeiben a tagok ma este nagy számban jelentek meg és élénken tárgyalták a képviselőház elnapolása következtében beállott politikai helyzetet. A miniszterek közül megjelentek Lukács László pénzügyminiszter, Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter és gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter, akik megérkezésük után a jegyzői szobába vonultak vissza és ott hosszasan tanácskoztak egymással, azután megjelentek a nagy társalgóban és barátaikkal megbeszéltek a politikai helyzetet. Gróf Khuen-Hédervány Károly miniszterelnököt holnap este várják vissza és azt hiszik, hogy az új párt megalakítására irányuló lépések csak gróf Tisza István Budapestre való visszajövetele után fognak folytatódni.

A Nemzeti Társaskörben az a felfogás, hogy Khuen a holnapi audiencián beadja a kormány lemondását, de a király azt — legalább egyelőre — nem fogja elfogadni. Khuen környezete szerint a miniszterelnök eredeti tervétől eltérőleg azért napolta el a képviselőházat, s azért nem is kérte az indémnitásról benyújtott javaslat tárgyalását, mert a parlamentben lefolyt vita során, Andrássy Gyulát kivéve, valamennyi szónok már eleve kijelentette, hogy az indémnitást ennek a kormány-nak nem adja meg.

Bizalmatlanság a kormány iránt.

Ujvidék város törvényhatósága ma délelőtt Demetrovics Vladimir polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, amelynek napirendjén szerepelt az új kormány leirata kinevezéséről. Balla Árpád, a függetlenségi és negyvennyolcas párt elnöke indítványozta, mondja ki a törvényhatóság, hogy a kormány iránt bizalmatlansággal viseltetik. Balla Aladár volt főispán nagyhatású beszédben csatlakozott a bizalmatlansági indítványhoz és hangoztatta, hogy a kormány semmi gyökérrel sem bír a parlamentben. Tomics Jása a szerb radikálisok, Ámon Pál plébános a néppártiak nevében szintén csatlakozásukat jelentik be. Könygsetter Ottó ügyvéd azt is kérte kimondani, hogy a törvényhatóság szükségesnek tartja az ország érdekében az önálló banknak mielőbbi felállítását. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel elfogadta a bizalmatlansági indítványt.

A czeplédi népkör tegnap tartotta rendes évi közgyűlését. Hartyáni Imre elnök megnyitójában kifejtette, hogy rendíthetetlenül kitart azon politikai program mellett, amelynek Magyarországon leghivatottabb képviselőjéül éppen Czepléd város érdemes képviselőjét, Kossuth Ferencet tekinti. A jelenlévők valamennyien zajos éljenzéssel fogadták az elnök kijelentéseit és biztosították, hogy a legteljesebb bizalommal követik egy őt, mint a függetlenségi eszmék vezérét, Kossuth Ferencet. Ezután megejtették a tisztújítást. Elnökké újból Hartyáni Imrét választották, ugyszintén a tisztikar többi tagjai is ugyanazok maradtak, kivéve a titkári állást, amelyet Molnár Gézával töltöttek be.

Az angol választások.

— A küzdelem utolsó órái. —

Budapest, január 28.

Ma, a választások befejezésének előestéjén a liberálisok hirtelen előretörték és utóérték az unionisták számarányát. A munkáspárttal együtt ma már kétségteljesen megelőz az Asquith-kormányt a többsége az új parlamentben. E többség ugyan nagyon csekély és még akkor sem lesz tulerős, ha az ir nacjonalisták a kormány mellé állnak. Most, hogy a választások befejezése előtt állnak, természetesen megindultak a kombinációk is a kormány jövődó taktikájáról. Különösen arra kíváncsiak Londonban, hogy Asquith ura marad-e szavának és miként az albert-halli gyülekezeten mondta, az új parlamentben csak abban az esetben vállalja a kormány vezetését, ha Eduard király garanciákat ad, hogy a lordok háza ellen irányuló reformakciónak nem áll utójában. Igaz ugyan, hogy amikor Asquith e szavakat mondta, a liberálisok még abban reménykedtek, hogy fölünyes többséggel kerülnek ki a választásokból. A helyzet ma megváltozott, mert bár a kormányt többsége lesz az új parlamentben, mégis számolniuk kell azzal, hogy egy hatalmas ellenzékkel áll szemben.

Kormánykörökben az a terv merült fel, hogy egyelőre csak oly törvényjavaslatok kerüljenek napirendre, melyek nem helyezkednek ellentétbe a három párt: a liberálisok, a munkás- és a nacjonalista párt programjával. Az azonban a korona nem adná meg a kért garanciákat az Asquith-kormányt, akkor nem lehetetlen, hogy a liberálisok érintkezést keresnek az unionistákkal, mely esetben a felsőház megrendszabályozása egyelőre lekerülne a napirendről.

Ha azonban a liberálisok ragaszkodnának Asquithnak az albert-halli gyűlésen felállított követeléséhez és nem vállalnának kormányt, akkor valószínű, hogy újabb választásra kerülne a sor Angliában. A király ugyanis kénytelen lenne a konzervatív unionisták vezérével Balfourt, a kormány élére meghívni. Tekintettel arra, hogy Balfournak az alsóházban nincsen többsége, nem maradna egyéb hátra, mint ismét feloszlatni az alsóházat.

Az új alakulásnál természetesen nagyon sok függ az ir nacjonalisták magatartásától is. Ha követeléseikben mérsékeltek lesznek és programjukat összeegyeztetni tudják a liberálisok és a munkáspárt programjával, akkor a kormány elég tekintélyes többséggel kezdheti meg működését az alsóházban. De ha az írek ragaszkodnának pártjuk programjának jelentékeny részéhez, akkor az Asquith-kormány ir támogatás nélkül fog a politikai küzdőterre lépni. Hogy minő eredménnyel, azt a legközelebbi jövő fogja megmutatni.

Sokkal nehezebb lesz azonban összekötő kapcsolatot létesíteni a liberálisok és az unionisták között. Mind a két párt annyira exponálta magát saját álláspontja mellett, hogy most bajos lesz kivezető utat találni. A védvám és a szabadkereskedelem kérdése ma már mély örvényt vajt a két párt között, és nem képzelhető el, hogy a pártok valamelyike megtagadja elveit.

Ily körülmények között érthető, hogy a világ feszült figyelme most jobban irányul Anglia felé, mint bármikor. A nagy harcnak most utolsó felvonása játszódik le, melynek eredménye mélyen belevág majd az összes kulturáriumok érdekeibe.

Mai távirataink a következők:

Asquith miniszterelnök Skótzországból Londonba érkezett és azonnal megkezdte a kabinet-alkitást, mert az új parlamenti ülészekot előkészítő intézkedéseket már meg kell tenni. Immár teljes biztossággal megállapítható, hogy Asquith miniszterelnök megmarad hivatalában, és addig, amíg lehet, a koalált többséggel fog kormányozni. A költségvetés sorsa egyébként még abban az esetben is biztosítva van, hogyha Redmond ir vezérpártja tartózkodik a szavazástól, az eshetőség pedig nagyon valószínűtlen, hogy a lordok újból leszavazák a költségvetést, amelynek elfogadása után, a felsőház reformja van tervbe véve.

A kormányhoz közelálló körökben úgy számítják, hogy a kormány az új képviselőházban 120 szavazattöbbség fölött fog rendelkezni. A liberálisok táborában nem lohadt le a remény. Azt tervezik, hogy a költségvetés megszavazása után csak olyan kérdéseket fognak szőnyegre hozni, amelyet mind a három párt megszavaz.

A mai választás eredménye a következő:

Délután 12 és fél óráig megválasztottak 261 unionistát, 261 liberálist, 40 munkáspártit és 74 nacjonalistát. Az unionisták 123 mandátumot nyertek. A többi pártok által elhódított kerületek számaránya nem változott.

A délután 4 óráig ismert eredmények szerint megválasztottak 263 unionistát, 262 liberálist, 40 munkáspártit és 75 nacjonalistát. Az unionisták 124 mandátumot nyertek.

Este hét óráig 264 unionista, 262 liberális, 40 munkáspárti és 76 nacjonalista megválasztásáról érkezett hír. Az unionisták 125, a liberálisok 19, a munkáspárt 1 mandátumot nyert.

Hivatalos jelentés szerint a király február 21-én fogja a parlamentet ünnepiesen megnyitni.

KÜLFÖLD.

A német birodalmi gyűlés. A mai ülésen Heeringen hadügyminiszter kifejti, hogy a párbajozások tekintetében az 1897. évben kiadott katonai rendelet óta 20.000 tényleges tiszt közül csakis három párbajoztak. A nemességek előnyben részesítéséről szó sincs. Másrészt azonban annyi jelentkező van az egyes ezrednél, hogy a parancsnok a legszívesebben azokat a pályázókat részesíti előnyben, akiknek családjai már hosszabb idő óta közel állnak az ezredhez. A hadsereg körében nem gyakoribbak az öngyilkosságok, mint a polgári életben. A német nép megbizik hadseregében és bizalommal fog viseltetni az iránt a jövő időkben is, amint bizalommal volt 1870-ben és 1871-ben.

Uj olasz szenátorok. Viktor Emánuel olasz király harminczhárom új szenátort nevezett ki. A szenátus újonnan kinevezett tagjai között van a nápolyi polgármester, Goiran és Masdea tábornokok,

tizenöt volt képviselő, három magasrangú hivatalnok, továbbá tizenegy író és tudós, köztük Croce bölcész, Filomusiguelfi jogtudós és Mazzoni akadémikus. Sonnino a kinevezéseknél arra törekedett, hogy az összes pártokat kielégítse. A kinevezettek között van a republikánus Garavetti és a klerikális báró Manno is. Figyelmet érdemel végül még Pastronek, az agy hazafinak a kinevezése is, akit az osztrákok 1853-ban halálra ítélték.

Japán külpolitikája. Japán külügyminisztere a képviselőházban ma beszédet mondott, amelyben a következőket jelentette ki: Japáncsaszág és az Egyesült-Államok barátságos viszonya állandó alapon a jövőben is fennmarad. A Kinával függőben lévő differenciákat szerencsésen elintézték. A nyitott ajtó politikájának megfelelően Japánország elhatározta Port-Artur megújítását és hozzájárulását ahhoz, hogy Mandzsúria az összes nemzetek kereskedelme számára könnyebben hozzáférhető legyen. Szólvó reméli, hogy ez a politika, amelytől nem fognak eltérni, a hatalmaknál elismerésre fog találni és hogy Amerika, valamint a többi hatalmak jogosnak fogják elismerni a visszautasítást, amelyben Japánország az Egyesült-Államok javaslatait részesítette.

A görög kormány bukása.

— A katonai liga erőszakoskodása. —

Budapest, január 28.

Athénből ma ismét nyugtalanító hírek érkeznek. A katonai liga megbuktatta a Mavromichalis-kormányt, mert György királyuk nem tanácsolta a nemzetgyűlés egybehívását. A kormány ugyanis ezt alkotmányellenesnek tartja, míg a liga mindent elkövetett annak egybehívása érdekében, mer, úgy vélte a krétai kérdést nemzeti ügy tenni. A liga hatalmas nagobbnak bizonyult és a Mavromichalis-kormányt meg kellett hátrálnia a katonai diktatura előtt. Mert bárhogyan is akarják elkerülni ennek látszatát, a tények amellelt szólnak, hogy Görögországban ma katonai diktatura kormányoz.

Az újabb eseményekről ma a következő tudósítást kaptuk Athénből:

A görög kabinetet a katonai liga megbuktatta. A liga tehetetlensége szöszegést vet szemére Mavromichalishnak. Zorbas közölte Mavromichalissal, hogy a liga összes szekciói egyöntetűen elhatározták, hogy a kormánynak le kell mondania. Rallyshoz és Theotokishoz levelet intéztek, amelyben kéri őket, hogy a Mavromichalis kabinet követő ügyvivő minisztériumot, amely arra van hivatva, hogy a szönyegen lévő törvényjavaslatokat, a költségvetést, a költsönügyet és a nemzetgyűlés egybehívását, amelynek programját egyelőre a kamara és a király állapítja meg, elfogadtassák. Rallys és Theotokis lozzájáruktak a liga javaslatához, amely Venizelost designálja a pártokkal való tárgyalás céljára. Dragumis oly kabinetet alakítana, amelyben Zorbas mint hadügyminiszter szerepelne. Kormánykörökben a következőképp adják elő a helyzetet: A kormány a királynak jelentést tett a helyzetről és ellenezte a nemzetgyűlés egybehívását, amelyet inopportunosnak és veszedelmesnek mondott. A király huszonnégy órai időt kötött ki gondolkodásra. Azt hiszik, hogy a király ezt az időt föl fogja használni, hogy a politikai pártok vezérével érintkezésbe lépjen. Arra az esetre, ha a majoritás hajlandó volna a kabinetet továbbra is támogatni, a kormány megjelenik a kamara előtt. Ellenkező esetben lemond a kormány. A liga tagjai azt állítják, hogy a nemzetgyűlés egybehívása conditio sine qua non soha sem volt előttük. A liga csak azért foglal ez eszme mellett állást, mert áldásosnak tartja. A döntést ebben a kérdésben azonban a pártvezérekre bizza. Mavromichalis miniszterelnök ma hosszú ideig tartó audiencián volt a királynál. Bár semmiféle hír az audienciáról nem szivárgott ki, mégis azt tartják, hogy Mavromichalis a kabinet lemondását nem nyújtotta be. A

Hestia lap megígéri, hogy a kormány holnap megjelenik a kamara előtt.

A liga megszakitott minden érintkezést a kormánnyal. A katonai liga vezetői késznek nyilatkoznak feloszlatni a ligát, ha befejezte hivatását és megnyerte a politikai pártokat az alkotmányrevízió számára. A terv az, hogy a nemzetgyűlés októberben vagy novemberben üljön össze.

A lakosság minden rétegében nagy a felháborodás a katonai liga ellen, amely abban a pillanatban okoz nehézséget a kormánynak, mikor az a reformmunkákat éppen tető alá akarja juttatni. A király a leghatározottabban elítéli a katonai liga eljárását és hallani sem akar a nemzetgyűlés egybehívásáról. Már ma a palotába rendelte a pártvezéreket, hogy velük a szükséges intézkedésekről tanácskozzék. Theotokis is a katonai liga követeléseivel van, ugyszintén a pénzügyminiszter is, aki éles hangú beszédben ítélte el a liga viselkedését.

Ujabb atheni táviratok szerint a kormány gőresően iparkodik magát felszinen tartani, noha a katonai liga megvonta tőle bizalmát. A kamara

holnapi ülésén kétségtelenül be fog következni a Mavromichalis-kormány bukása. A hadügyminiszter és a tengerészeti miniszter már ma sem vettek részt a minisztertanácsban. Holnapra az egész helyőrség a kaszárnyában készenlében lesz. Mihelyt a Mavromichalis-kabinet lemondott, új ügyvezető kabinet fog alakulni, amely rendkívüli ülészakra hívja össze a kamarát, hogy azután a királylyal egyetértőleg határozzon a nemzetgyűlés összehívásáról. A katonai liga a királyi dekretum kihirdetése után fel fog oszlani.

Theotokis és Venizelos pártvezérek hajnalig tárgyaltak. Theotokis hír szerint, kijelentette, hogy a nemzetgyűlés egybehívásának kérdését csak akkor fogja tárgyalni, ha a liga fel lesz oszlatva. Venizelos azt válaszolta, hogy a liga csak revíziós kormány alakítása után fog feloszlatni.

Venizelos úgy nyilatkozott, hogy a válság közel áll a megoldáshoz. A politikai pártok a nemzetgyűlés egybehívásának tervét elfogadják. Hír szerint a király hajlandó a nemzetgyűlés egybehívásához bejegyezését adni.

Páris viz alatt.

— A franciaországi árvizkatasztrófa. —

Páris, január 28.

A tegnap helyzet után azt remélték, hogy az árviz ma már esökkenni fog, miután a Szajna vize a reggeli órákban elérte az emelkedés maximumát. Ez a reménység nem következett be. Az áradás a reggeli órákban még mindig emelkedett és Páris nagy részét elöntéssel fenyegeti. Emeli még a katasztrófa nagyságát az is, hogy, mintha valami istenítélet szakadt volna Párisra, megeredt az eső és még fenyegetőbbé teszi a veszedelmet. Páris elnyeléssel fenyegeti az árviz és ha még rövid ideig emelkedni fog a Szajna, a legnagyobb szerencsétlenség elé néz egész Franciaország. Már az a helyzet is, amelyet az árvizkatasztrófa mostanig teremtett, valószággal kétségbejött. Mindenfelé puszulás van, a víz alá mossa az épületeket, amelyek már roskadoznak, a lakosság pedig éhezik és nyomorog. A vidéken is puszit az árviz, de a legerősebben Párisban, amelyet majdnem elnyel a víz. A városnak szomorú képe van és az emberek a legnagyobb reménytelenséggel néznek a jövő elé.

Páris egy megszállott város képét nyújtja. A külvárosokból az emberek tömegesen tudnak Párisba menedéket keresve, míg másrészt számos vagyonosabb lakos elhagyja Páris. Különösen az idegenek utaznak el nagy számban. A lakosság körében az aggodalom egyre nő. Az a remény, hogy az áradás ma éri el tetőpontját, semmivé foszlik. Egyre zuhog az eső. Az eddig megkínált városrészekben a földalatti vasut fokozza a veszélyt, mely teljesen meg van töltve vízzel. Már az Avenue de l'Opera házai is vízben állanak. A rendőrfőnök felhívást bocsátott ki, amelyben utalással a nagy veszélyre, felszólítja mindazokat, kiknek kocsijuk vagy csónakuk van, bocsássák azokat rendelkezésre. A rendőrbiztosok fel vannak hatalmazva a kocsik beszerzésére. A hadi kikötőből egyre több és több csónak érkezik. A Rue de Rhone-ban a csapatok gátat vontak, hogy a St.-Lazare pályaudvar előtt valóságos tavat képező víz beözönlését korlátozzák, minthogy attól tartanak, hogy azok a víztömegek, a melyek körutakat elöntik. Az utcák részben a földesuszamlások miatt vannak elzárva, másrésztől víz alatt állanak. Csak a város központjában járható néhány utca. A forgalmi zavarok rendkívül nagyok. A bérkocsisok nem hajlandók munkát végezni. Az osztrák-magyar nagykövetség palotájának pinczehelyiségébe ma délelőtt hestolt be a víz. Másrésztől azonban a palota nem forog veszélyben.

Tegnap késő este az ár elszakította a St.

Louis fahidat és nagy veszedelemben van a neuillyi hid is, amelyet elzártak a közlekedés elől. Az obeliszk a külügyminisztérium előtt menthetetlen és a mérnökök csak abban bízhatnak, hogy az Esplanade irányában fog lezuhanni, ahol nagyobb károkat nem tehet. Tizenöt száz telefonállomás van kikapcsolva. A Szajna jobbpartján a kőpart omladozik és a Concordia hidja is inog. Ma Páris területéből 500 hektár állott víz alatt és a főváros 85.000 háza közül 10.000 házban tett károkat az árviz.

A párisi telefonhálózat 10.423 előfizetője el van vágva a forgalomtól. A víz behatolt a táviróközpont földszintjébe. Számos vonal használhatatlanná vált. A legtöbb külföldi összekötő vonal jó. Az Angliával és Ausztriával való direkt érintkezés azonban szünetel.

Aldozatai is vannak a katasztrófának. Egy gyalogsági káplár és két katona ma délelőtt bárkában kísérték egy távirókihordót, aki gyorspostai levelezőlapot vitt rendelkezési helyére. A Billy-utczában a bárkát ellenáramlat a Szajna áramába sodorta. A káplár, a távirókihordó és egy katona a Szajnába ugrottak. A káplár megfuladt, a másik kettő a szárazra uszott. A bárkában maradt katonát hajósok megmentették.

A Debilly parton a Trocadero mellett is szerencsétlenség történt ma. Az árviz fölbortott egy bárkát, amelyben négy utázkatona ült. A katonák, akik táviratot vittek, a vízbe fulltak.

Mai távirataink a katasztrófáról a következők:

Az éjszakai események.

Éjfélkor kiadott hivatalos jelentések szerint a Marne este 7 óra óta nem emelkedett. A Szajna felső folyásában a vizállás állandóan csökkent. Párisban a víz este 8 óra óta óránként több mint 10 milliméterrel emelkedik. A vizállás valószínűleg 3-6 óra között reggel éri el a maximumát.

Éjfélkor a helyzet rosszabbodott. Délután 4 óra óta nagy hidegség állott be, amelytől a víz befagyott. A csatornák megrepedeznek. A XII. kerület, Páris legnagyobb városrésze, teljesen víz alatt van és csak bárkákkal és szükséghidakkal lehet a közlekedést némileg főtartani. A rakodópartokon a víz mindig emelkedik. A víz elérte a Pont de Parapest hid iveit, amelyeket emelni kell. A víz emelkedik és terjed tovább a XIII. és XV. kerületekben, valamint St. Denysben és Pantinban, amelyek nincsenek világítva és ivóvíz hiányában szenvednek.

A víz állandóan emelkedik. A Faubourg St. Antoine egy részén az a veszedelem fenyeget, hogy az összes csatornák megrepednek. Ez a sugárut teljesen víz alatt áll. Mindenfelé nagy a sötétség. A Grand Augustin rakodóparton a gyalogjáró egy része este besüppedt és az Orleans-vasút vonalára esett. A Jardin de Parisban árkokat ásnak.

A VII. kerületben a helyzet rosszabbodott. A Belecasse- és Konstantine-utczákban csak csónakokkal lehet közlekedni. A víz az Esplanade des Invalides felé nyire elárasztotta. A hidak az autobuszok és közúti vasutak előtt el vannak zárva.

Éjjel két óraker a víz elérte a Louver-rakodóparton emelt védőtöltések magasságát. Kétségbeesett erőlködést tettek, hogy a védőtöltést cementszálakkal emeljék és gerendákkal megtámaszák, mert ha a falazat az árnak nem tud ellenállni, az egész Louver-oldal, a Place de la Concorde és az elysée-i mezők katasztrófának vannak kitéve. A legaggasztóbb a helyzet a St. Lazare-pályaudvaron, ahol a gyűjtőcsatornákból kilépő víz még mindig erősen emelkedik. A meglehetősen magasan fekvő földszinti helyiségek a Rue d'Amsterdamig víz alatt állanak.

Az új folyamán a városháztér alatt lévő két mellécsatorna megrepedése következtében nagy víztömegek hatoltak be a városházára is. A Saint Quentin külváros tegnap este óta teljesen sötétségben van, mert az ottani gázgyár nagy magasságban víz alatt áll.

A katasztrófa nagyobbodik.

A Pont des Arts és a Pont de Solferino hidakon megszüntették a forgalmat, mert óriás uszó fatömegek nagy veszedelemmel fenyegetik a hidakat. Katonák éjjel-nappal a fatömegek eltávolításán dolgoznak. A Pont de Sully környékén a víz szétrombolt a töltést s a hidat és a rakodót föl emelte. A közmunkaügyi minisztériumhoz érkezett hírek után azt lehet remélni, hogy a veszedelem már nem lesz nagyobb. Szerecséltenségre a barométer ismét nagyon esős időjárás jósol. Egész éjjel szakadt az eső s a hatóságok most minden erejüket megfeszítik, hogy a Place de la Concorde-ot és a Champs Elysées megvédelmezzék a feléjük hömpölygő víztömegek ellen. A Place de la Concorde-ot katonaság szállta meg. Remélik, hogy a katonaság által emelt töltések elég erősek, hogy a nagy víz lefolyását biztosítsák. A Metropolitan egyik mérnöke azt jelenti, hogy a Saint Lazare pályaudvart is igen nagy veszedelem fenyegeti. A csatornákból nagy tömegekben zudul ki a víz, a mely már a pályatestet is elárasztotta. Párisból északra még mindig emelkedik a Szajna. A Földközi-tengerről és az északi partokról nagy vihart jelentenek.

A Necker negyedben, a pénzverő intézet közelében és a St.-Germain des Prés városrészben a legtöbb ház víz alatt van és lakóikat kiköltöztették. A város különböző pontjain hol fölemelkedett, hol pedig lesüppedt a kocsis- és gyalogut. A St.-Lazare pályaudvarhoz szolgáló utakon nagyon veszedelmes a közlekedés. A sévresi porcellángyár összes munkásait, miután a földszinten lévő műhelyek elsüppedtek, elbocsátották. Neuillyben a víz a mélyebben fekvő városrészekben a házak második emeletéig ér.

A vízállás emelkedik.

A közmunkaügyi minisztériumhoz tegnap este érkezett jelentések alapján a Szajna áradásának ma reggel 5 óraker kellett volna a maximumát elérnie, hogy azután lassan az apadás álljon be. Ez a remény azonban nem teljesedett, mert újabb ismét esőzés állott be. Most azután a Place de la Concorde egyes részeit is elárasztotta a gyűjtőcsatornákból kilépő víz. Ez a víz, amely a legfőbb összekötő kapocs a Szajna jobb és bal partja között, így módon részben el van zárva. Szintugy az elyséei mezőkön, a kis művészeti palota körül is víztömegek kezdtek összegyülni, ezt a tájat azonban szükségtiltások hirtelen emelésével egyelőre meg lehetett védeni a közvetlen árvízveszedelem ellen.

A St.-Lazare pályaudvaron további beomlások következnek be és aggnak, vajjon az idetartozó

épületek ellent tudnak-e majd állani az áradásnak. E pályaudvarhoz vivő ut és mellékutczák el vannak zárva. Az utasok csak két mellékkapun át juthatnak a pályaudvarra.

A Place de la Concorde-ot tegnap jórészen elborította az ár. A luxuri obelisz olyan, mintha egy tóból emelkednék ki. A pusztulás e képében van egy modern vonás is: az a tömérdek fényképezés, ami a folyó mentén naphosszat folyik hivatásos és műkedvelő fotografusok részéről. A Notre-Dame-templom nagy csarnokában métermagasan áll a víz. A dom előtti téren álló hotel az egyetlen, amelyben még működik a világító és fűtőkészülék. A víz behatolt a pinczékbe és veszélyezteti a lépcsőket. A legvigasztalanabb hatást kelti az orleansi pályaudvar, melynek legnagyobb része beomlott. Köröskörül vízben áll minden.

A Szajna vize, habár lényegesen lassabban, mint eddig, egyre tovább emelkedik. Ma a Szajna felső folyásáról és a Marne vidékéről jó hírek érkeztek, de napok fognak eltelni, míg a víz apadása Párisban is érezhetővé válik. Az a réteg, melyen a házak alapja Párisban nyugszik, mint a hirtelen támadt repedések és törések bizonyítják, alig 50 centiméter vastag, az alépitmény laza és alá van aknáva úgy, hogy még olyan helyeken is, melyek a Szajnáól néhány kilométernyire fekszenek, bedőlésektől kell tartani. Így ma az Opera előtti téren is, hol a földalatti vasút három vonala fut össze, süppedések támadtak, mert az öt nap óta álló víz a talajt meglazította. Ennek következtében a kocsiforgalmat be kellett szüntetni és sürgős munkálatokat kell végezni. Több lap ma nagy késéssel jelent meg. A forgalmat az utcákat elárasztó víz sok helyen nagyon megnehezíti. A legfenyegetettebb pontok egyike a St.-Lazare-pályaudvar, hol minden órában katasztrófától tartanak, amely miatt a különben oly nagyforgalmu pályaudvart elzárták. A járda több helyen besüppedt. Az árvíz a szomszédos utcákat is nagyon megviselte. A Prinremps-áruház pinczéit a víz teljesen ellepte és az áruházat bezárták.

Délután négy óraker St.-Antoine külvárosban a víz egy méter magas. Az opera előtti téren a kövezet besüppedt. A víz behatolt a Comedie Francaise-be.

Ma enyhe idő uralkodik. Délután öt óra óta a Szajna 23 centiméterrel emelkedett. A felső folyáson a víz magassága mintegy 35 centiméterrel csökkent és remélik, hogy az apadás itt is megtörténik.

A kár.

Fallières elnök meglátogatta az árvíz által sújtott negyedeket és a kórházakban és iskolákban elszállásolt hajléktalanokat. Több képviselő kerületében élelmiszereket oszt ki az inségesek közt. Az áradás által eddig okozott kárt körülbelül egy milliárd frankra becsülik. A villamos világítás szünetelése miatt a Szajna bal partja tegnap este egészen sötétben maradt. A Madelaine-templom és a tözsdé közt elterülő boulevardokat sem lehetett megvilágítani.

A kormány előtt nagyszabásu szabályozási terv fekszik, melyet meg akar valósítani, hogy Páris többé hasonló katasztrófa ne érhesse. A főzél az, hogy a Szajna vizét elvezessék, és így megakadályozzák, hogy a jövőben ilyen víztömegek a város előtt és a városban összetorlódhassanak. A városi pénzügyi központ közli, hogy az a kár, melyet az árvíz a város tulajdonában okozott, körülbelül 90 millió frank. Ez összeg legnagyobb részét a földalatti vasuton szükségessé vált javítások fogják elnyelni, míg a városi épületekben okozott kárt körülbelül 43 millió frankra becsülik. A tüzoltóság mindenfelé erősen dolgozik az utcákon, hogy kiszivattyuza a vizet, az elárasztott csatornákból folyton új víztömegek áradnak ki, úgy hogy a tüzoltók a legtöbb helyen meddő munkát végeznek. CEMENTTEL megtöltött zsákok és hirtelenében fölépített falak védik a házak kapuit, hogy a víz a házak belsejébe ne hatolhasson. A vízveszedelem azonban ma elérte tetőpontját és előrelátható, hogy a víz most már gyorsan apadni fog.

Az árvíz és a hatóságok.

A kamara összes bizottsági teremt átrátoztatják a Palais-Bourbon személyzetének hálólhelyeivé, mert utóbbi helyen a lakások el vannak zártva. A kamara a közmunkaügyi költségvetést tárgyalta és közfelkiáltással esodálrtát fejezte ki a csapatoknak és rendőrségnek az áradás körül való munkáltságban kifejtett buzgóságukért és önfeláldozó tevékenységükért. Briand miniszterelnök megígérte, hogy intézkedéseket fog tenni az élelmiszer drágulása ellen, ha ez beáll. Ezután az ülést bekesztették.

A legfőbb egészségügyi tanács összeült, hogy a teendő intézkedésekről tanácskozzék. A közönségnek nyomtatékosan figyelmébe ajánlja, hogy csak felforralt vizet használjon. Óva inti a közönséget a tanács nyers főzék élvezetétől is, mert ez öbnyire az elárasztott vidékekről származik. Különös figyelem fordítandó az áradás által sújtott házak fertőtlenítésére is.

A Metropolitan-vasút veszedelme.

A Metropolitan-vasút állomása a Touilleriaknál majdnem teljesen víz alatt van. A Ramboteaun lévő csatorna a víznyomás következtében megrepedt és a csarnokok földszintjét elborította. A vizet kiszivattyuzták és a redőnyöket lezárták. A Courcelles Levallois-alagut el van árasztva. Auteuil és Páris között szünetel a vasúti forgalom. A Pernira-tér alatt lévő gyűjtőcsatorna megrepedt és a vizár az épülő félben lévő Metropolitan-vasútvonalra hömpölygött. A munkásoknak sietve kellett menekülniök.

Részvét és segítség.

Az összes nagyobb amerikai városokban gyűjtést indítottak az árvíz által sújtott párisiak részére. A Globe értesülése szerint Morgan Pierson százezer frankot ajánlott föl erre a célra. A nagyobb lapoknál már eddig is jelentékeny összegek folytak be.

A pápa 30.000 frankot, az orosz császár és Albert belga király 10—10.000 frankot küldtek a párisi érseknek az árvízkárosultak javára.

A Quai D'Orsay-n a víz helyenkint már két méter mély. A német nagykövetség most már minden oldalról vízzel van körülveve és csakis csónakokon érhető el. Az iroda épületéből a nagykövetségre való közlekedés egy alacsony építmény tetején lehetséges. Az összes földszintek a környéken víz alatt állanak. Az utak rohanó folyóhoz hasonlítanak. A gázkandeláberék lassan-lassan elsüllyednek. A St. Lazare-pályaudvarral összeköttetésben álló Terminus-szállót rendőri parancsra kiürítették. A párisi lapok attól tartanak, hogy megjelenésüket egészen be kell szüntetni, részben mert a szállítás felette nehéz, másrésztől mert a Corbeille-gyár, mely a legtöbb szerkesztőségnek a papirost szállította, kénytelen volt teljesen beszüntetni üzemét. A víz állandóan emelkedik és a Metropolitan-vasút alagutját megtöltötte. A Boucicaule-kórházat sietve kilakoltatták és a betegeket más kórházba viszik át. A Jardin des Plantes városrészben és a Faubourg St. Antonieban is emelkedett és terjedt az ár. Az Austerlitz-városrészben a víz tegnap óta 17 centiméterrel nőtt.

A lordmajor gyűjtést rendezett a párisi áradási katasztrófa által sújtottak javára és ugyancsak gyűjtés indul meg Szegeden is, ahol a város hatósága indította meg a mozzalmat. Franciaország tudvalevőleg a nagy árvíz idején félmillióval sietett Szeged segélyezésére, ez a gyűjtés tehát mintegy viszonzószolgálat akar lenni a francia nemzet akkori nemes áldozatkésziségeért. A gyűjtés eszméje lelkes visszhangot keltett az egész városban.

Az olasz vörös-kereszt-egyesület a párisi árvíz-katasztrófa károsultjainak segélyezésére 50.000 frankot adott át a francia vörös-kereszt-egyesületnek.

Borowska Janina pöre.

Krakó, január 28.

Tizenegy napig tartó tárgyalás után bevégeződött a bizonyítási eljárás és a törvényszék két kérdést terjesztett az esküdtek elé. Az első főkérdés orgyilkosságra szól, a kiegészítő kérdés emberlésre. A védő tiltakozott a kiegészítő kérdés ellen, de a törvényszék nem vette figyelembe. A mai tárgyalás részletes tudósítása ez:

A tárgyalás ma délelőtt tíz órakor kezdődött, de a vádlottat már jóval korábban bevitték a terembe, mert nagyon gyengének érezte magát és a törvényszéki orvos injekciót alkalmazott. Résztvételül közömbösen ült Borowska Janina a karoszekben s többször összerázkódott. Az elnök azt kérdezte Wachhold törvényszéki szakértőrvostól, vajjon megállhat-e a vádlottnak a vallomása, hogy nem tulajdonított nagyobb fontosságot Leviczki sebesülésének, mert a sebből csak kevés vér szivárgott? A törvényszéki szakértő azt felelte, hogy Borowska Janinának, aki szigorú orvosnövendék, tudnia kellett, hogy minden fejséb veszélyes. Ehhez a véleményhez csatlakozott a másik szakértő, dr. Jankowszky is.

A szakértők meghallgatása után a törvényszék tanácskozára vonult vissza, hogy határozzon a felek részéről a bizonyító eljárás kiegészítése tárgyában beadott indítványok fölött.

A határozat úgy szól, hogy nem idézik meg a védelem előterjesztésére azokat a tanukat, akik Leviczki jellemére vonatkozólag tudnának felvilágosítást adni és elutasította a törvényszék azokat a tanukat is, akiket a védelem arról akart megkérdezni, vajjon beteg volt-e Leviczki és betegsége indíthatta-e az orgyilkosságra.

Dr. Biankowszky kívánja annak a szállodabeli szobaleánynak kihallgatását, akinek Borowska Janina jul. 4-én, tehát a katasztrófa napján borosvaló helyett odaajándékozta arany fülbevalóját és arany melltűjét.

Borowska Janina: Tényleg igaz, hogy a Viktoria-szállodában a szobaleánynak ajándékoztam arany fülbevalómat, de ez nem július 4-én, hanem 3 nappal előbb volt és hálából adtam, mert gondomat viselte, mikor kulcsesontomat eltörtém.

A törvényszék úgy határozott, hogy ezt a tanút sem hallgatja ki és ez ellen az ügyész a tárgyaláson első ízben semmiségi panaszt jelentett be.

A védő indítványozza, hogy hallgassanak ki egy tanút aki 1908. nyarán meglátogatta Leviczkit és tudja, hogy Leviczki akkor nagyon el volt keseredve. Asztalán revolver hevert és Leviczki azt mondta: Ha én most nem jön, főbe löttém volna magamat. (Nagy derűtség a karzatán.) A védő kéri az elnököt, hogy írjassza ki a karzatot.

A törvényszék ezt az indítványt is elutasította és az elnök bezárta a bizonyítási eljárást. Következett a kérdések megszövegezése és a vád- és védőbeszéd. Lapzártáig nem jött értesítés ezekről a beszédekről. Utóélet holnapra várnak.

TÁVIRATOK.

Felakasztott számúzótt

Teherán, január 28. Ala et Dauleh unokaöcsét, Movager osz Szaltant, akit Mohamed Ali volt sah híveivel együtt Perziából kintasítottak és aki most mégis visszatért Teheránba, nyilvánosan felakasztották.

A norvég kormányválság.

Krisztiania, január 28. A király Konow storthingi elnököt megbízta a kormányalakítással. Konow a megbízatást elvállalta.

Az új porosz választó-törvény.

Berlin, január 28. (Saját tudósítónktól.) Az új porosz választójog-reform előkészítő munkálatai annyira haladtak, hogy a kormány már a jövő hét végén az országgyűlés elé fogja terjeszteni a törvényjavaslatot.

Közgazdasági táviratok.
Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.

		jan. 28.	jan. 27.	jan. 26.
Buza	májusra	118 $\frac{5}{8}$	119	118 $\frac{5}{8}$
	juliusra	109 $\frac{3}{8}$	109 $\frac{1}{2}$	109 $\frac{1}{2}$
Tengeri	májusra	76 $\frac{1}{4}$	76	76
	juliusra	76	76	75 $\frac{3}{4}$

Chicago.

Buza	januárra	112 $\frac{1}{2}$	112 $\frac{3}{8}$	112 $\frac{3}{8}$
	májusra	111 $\frac{1}{8}$	111 $\frac{1}{4}$	111 $\frac{1}{8}$
Tengeri	januárra	62 $\frac{7}{8}$	63 $\frac{3}{8}$	63 $\frac{1}{4}$

Newyork, január 28. Gyapot Newyorkban, helyben — (14.70). Gyapot februárra — (14.47). Gyapot áprílusra — (14.47). Gyapot New-Orleansban, helyben — (15—). Petroleum Stand white Newyorkban 7.90 (7.90). Petroleum Stand white Philadelphianban 7.90 (7.90). Petroleum Refined in Cases 10.30 (10.30). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.40 (1.40). Zsir Western steam — (12.25). Zsir Róhe és Brothers — (12.80).

Chicago, január 28. Zsir januárra 11.80 (11.80). Szalonna short clear 12.06 (12.06). Serthesus januárra 20.50 (20.50).

UJDONSÁGOK.

A betörőkirályt elfogták.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 28.

Tizenhét nappal ezelőtt a legszigorubb ellenőrzés és felügyelet mellett megszökött a Markó-utcai fogházból Endes Árpád, akit nemrég ítélték el több betörés miatt hosszú fogházbüntetésre. Endesnek nem első, már az ötödik szökése volt ez a büntető igazságszolgáltatás elől. Csodálatos merészséggel és agyafurtsággal mindig talált módot, hogy megmeneküljön a rendőrség kezéből. A betörőkirály, aki egész sereg kiderített és ki nem derített betörést követett el országzerde, csodálatos zsenialitással rendezte a szökését, úgy hogy a rendőrség legutóbbi szökése után kevés reménnyel látott hozzá a nyomozáshoz. A detektívek egész raja kereste a fővárosban, már azt hitte a nyomozás vezetője, hogy Endes valahol a vidéken, vagy idegenben bujkál, amikor most az elfogatáskor kiderült, hogy Endes egészen e hó 27-ig, tehát tizenegy napig Budapesten rejtőzött.

Igy is véletlen körülmény juttatta Endes Árpádot a rendőrség kezére. Gyanútlanul utazott el s más gyanus emberek megfigyelése közben vették észre, hogy ő is arra a vonatra szállt, amelyen a megfigyelt emberek utaznak. Ma este hozták Budapestre, betörőtársai kíséretében. Kiváló fogadtatásban volt része a pályaudvaron: maga Krecsányi Kálmán detektívönök várta.

Endes Árpád elfogatásáról, amely rendkívül érdekes körülmények között történt, az alábbi tudósításban számolunk be:

Csütörtökön, e hó 27-én délelőtt a keleti pályaudvaron teljesített szolgálatot Hegedüs Aladár detektív, akitnek mint minden detektívnek, aki a pályaudvaron tesz szolgálatot, az volt az utasítása, hogy ha gyanus embert lát a vonatra szállni, szálljon fel utána, figyelje és kövesse. Tegnap este háromnegyed 11 órakor a fiunei személyvonatra fölszállt egy gyanus ember. Erre Hegedüs Aladár detektív is fölszállt a vonatra, hogy a gyanus embert figyelje.

A Ferenézvárosi pályaudvarra érve a detektív kinyitott az ablakon. S nagy meglepetésére még három gyanus embert látott fölszállni, akik közül az egyikben Endes Árpádra ismert. A három utas elhelyezkedett az egyik harmadik osztályú fülkében, a detektív pedig türelmetlenül várta, hogy a vonat befusson a kelenföldi pályaudvarra, ahol állandóan rendőr szokott posztolni. Amint a vonat megállt, Hegedüs detektív körülnézett a pályaudvaron, de rendőrt nem látott. A vonat már indulóban volt s ezért sietve fölszállt egy kocsiba, amely ahhoz a kocsizhoz volt kapcsolva, amelynek egyik fülkéjében Endes és társai ültek. Türelmetlenül várta az alkalmat, hogy hol tartóztathatja le a betörőkirályt és utitársát, aki Scherer Károly ismert betörő volt. Gyékényesig tartott ez így. Egyetlen állomáson sem talált Hegedüs detektív esendőt, vagy más hatósági embert.

Gyékényesnél járt a vonat, amikor a detektív szóba elegyedett a kalauzzal és kérdezte tőle, nem tud-e egy rendőrt valahol előkeríteni, vagy nem utazik-e a vonaton rendőr.

— Igen, Csurgón felszállt egy polgári biztos — felelte a kalauz.

Hegedüs detektív ezután a következő ravasz tervet beszélte meg a kalauzzal:

— Oda fogunk menni magához és kérni fogunk egy fülkét. Erre ön felnyitja Endesék fülkéjét, de mivel nagyon valószínű, hogy meg fog ismerni, feltűröm a galléromat, azután, mintha nem felelne meg a fülke, kimegyünk. Ha csakugyan ő az, akit egész bizonyosan fölismertem, kijön és megkísérli a menekülést.

És csakugyan így is történt.

Endes fölismerte a belépő fölhajtott galléru emberben a detektívet s mikor az távozott, az ajtóhoz lépett s meg akarta kísérelni a menekülést. Ebben a pillanatban reávetette magát Hegedüs detektív és a polgári biztos és megkötözték. Eközben Scherer a kocsii félreeső helyére rohant, nyilván, hogy kimeneküljön. A detektív éppen akkor lépett be a félreeső helyre, amikor Scherer ki akart ugri a vonatból. Őt is elfogták és megkötözték. Így hozták őket Zágrábra, ahonnan ma két zágrábi rendőr es Hegedüs detektív hozta vissza este 9 órakor Budapestre.

Hegedüs Aladár detektív Zágrárból távirati jelentésben tudatta a rendőrséggel, hogy Endes Árpádot és Scherer Károlyt elfogta s az esti gyorsvonattal hozza őket Budapestre. A pályaudvaron megjelent Krecsányi Kálmán detektívönök is. Endest és társát a pályaudvarról a főkapitányságra vitték, ahol megmotoszták. Több órát lánczot, gyűrűt és hatszáz korona készpénzt találtak nála. Előzták a letartóztatás alkalmával nála talált botot is, amely Endesnek egy különös szerszáma. Revolver és törvénnyel ügyesen, észre nem vehető módon beleszerelve, Endes Árpád csodálatos nyugodtsággal viselkedett. Mikor a botot vizsgálták, így szólt:

— Bámulom a detektív ur zsenialitását, hogy el tudott fogni, engedjék meg, hogy elismerésem jeléül ezt a botot neki ajándékozzam.

Meg is engedték Hegedüs Aladárnak, hogy a botot elfogadja. Azután röviden kihallgatták Endest, de szökésére vonatkozólag megtagadott minden felvilágosítást. A rendőrségen valószínűnek tartják, hogy a szökést oly módon oldotta meg, hogy amikor a fogházor kinyitotta az ajtaját, majd közben a folyosón valakivel beszélgetett, Endes nekitámaszkodott a vasajtónak s amikor a fogházor be akarta zárni, a befelől nyíló ellentárlása következtében azt hitte, hogy már előzőleg zárta be.

Endest ma letartóztatták és szigorú őrizet alá helyezték. A betörőkirályt holnap fogják kihallgatni.

NAPIREND. Naptár: szombat, január 29. —

— Róm. kath.: Szal. sz. Fer. — Prot.: Ferenéz. — Görög-ország: Jan. 16. Sz. Pét. lánc. — Zsidó: Seb. 19. — A nap ké: reggel 7 óra 33 perczkor, nyugszik este 4 óra 57 perczkor. — A hold ké este 9 óra 16 perczkor, nyugszik délelőtt 9 óra 40 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

A képviselőház ülése d. e. 10 órakor.

A Petőfi Ház (ereklémzeum) Bajza-utca 21. szám. Nyitva naponta, vasár. és ünnepnapokon is, 10—2.ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — A Miénk kiállítása a Nemzeti Szalóban. Nyitva 9-től fél 5-ig. Belépődíj 1 korona. — Lengyel művészek kiállítása a Könyves Kálmán szalójában. Nyitva 9—7 óráig. Belépődíj 60 fillér. — A Művészház kiállítása (Váci-utca 9. sz.) Nyitva 10—9-ig. Belépődíj 1 korona. — Az Uránia kiállítása (Kigyó-tér.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvatartó muzeumok: A Nemzeti Múzeum as-ványtára 9—2.ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2 óráig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1.ig és 3—7.ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1.ig. — A Széchenyi Múzeum 10—12.ig. — Az Aquinumi Múzeum egész nap. — A Ráth György Múzeum 10—4.ig. — Az Erzsébet Múzeum 9-től fél 1.ig és 3—4.ig.

Nyitvatartó könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9—1.ig. — Az Akadémia Könyvtára 3—7.ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12.ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2.ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9—2.ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás 3—6.ig.

— Személyi hír. Izabella főhercegnő ma Bécsből Sopronba utazott.

— Eötvös Loránd porosz akadémikus. Mint Berlinből jelentik, a porosz királyi tudományos akadémia báró Eötvös Loránd budapesti egyetemi tanárt fizikai és matematikai osztályának levelező tagjává választotta.

— Katonai kitüntetés. A király Jámorffy Kálmán nyugállományú vezérőrnagynak az altábornagyi ezimet és jeleget díjmentesen adományozta. — Jakesin József varasdi 10. honvédszázadbeli I. osztályú főfegyvermesternek nyugállományba helyezése alkalmából az arany érdemkeresztet adományozta.

— **Lincoln a képviselőházban.** Érdekes vendége volt ma a képviselőháznak. Mr. J. T. Lincoln, az angol parlament magyar származású tagja, aki tegnap érkezett Budapestre, ma végighallgatta a képviselőház ülését a hetedik számú karzatról. Lincoln harminckét éves, igen szimpátiás fiatal ember, aki tizennégy éves korában került külföldre s mint egy angol csokoládégyár alkalmazottját érte az a tisztesség, hogy az angol alsóházba jutott. Lincoln a testvérbátyjával, Tarcazi Lajos ismert magyar szociológussal látogatott el a Házba, ahol bemutatták Gál Sándor elnöknek is. Lincoln biztosította róla a Ház elnökét, hogy magyar érzéseit nem tagadja meg s most azon fáradozik, hogy Anglia és régi hazája közt értékes kereskedelmi összeköttetést létesítsen.

— **Bratianu Bécsben.** Bratianu román miniszterelnök ma délelőtt nejevel Bécsbe érkezett. A miniszterelnök Olaszországban, ahol legutoljára Rómában tartózkodott, kifejtette az ellene intézett merénylet következményeit és most visszatérően van Bukarestbe. Gróf Aehrenthal a miniszterelnök tiszteletére szombaton ebédet ad. Bratianu, akit a király ma délben kihallgatáson fogadott, délután gróf Aehrenthalnál látogatást tesz.

— **Reinlaender tábornok halála.** Reinlaender Vilmos báró nyugalmazott tábornok porto-rosei villájában 81 éves korában meghalt. Az elhunyt tíz éven át volt a közös hadsereg főfelügyelője és 1905-ben vonult nyugalomba.

— **Bezárták a római egyetemet.** A római egyetemen megindult sztrájkmozgalomról már adtunk hírt. Ma Rómából azt táviratozzák, hogy az egyetemi tanács rendelete következtében bezárták az egyetemet. Magának a sztrájkmozgalomnak a története is eléggé furcsa. Az orvosi fakultás hallgatói azt akarták elérni, hogy a villamos vasuton kedvezményes jegyeket kapjanak és amikor ebben az ügyben Daneo miniszterhez mentek deputációban, a miniszter állítólag durván elutasította őket. Az egyetemi hallgatók erre gyűlésre jöttek össze, hogy az egyetemi hallgatók sztrájkját proklamálják és hogy a sztrájkhoz való csatlakozásra szólítsák fel az összes olasz egyetemeket. A diákgyűlés, amelyen Riccio, a hasonló nevű államtitkár fia elnökölt, igen zajos lefolyású volt és végül nagy többséggel kimondták a sztrájkot. A diákok azután tüntető sétára indultak és bevették több villamos kocsinak az ablakait és megrongálták a vezetéket. Az egyetemi tanács azonban, mielőtt még tudomásul vette volna a diákgyűlés határozatát, bizonytalan időre bezáratta az egyetemet.

— **André nyoma.** Minden bizonynyal évről-évre föl fognak ujulni az Andréról és társairól szóló mesék, mint ahogyan Orth János-legendák keletkeznek mindig újra, meg újra s hívőkre akadnak, akár milyen bolondok is. Közöltük nemrég, hogy hetekkel ezelőtt Amerika északi részén egy léghajó maradványaira bukkantak, amelyekről azt tartották, hogy André expedíciójához tartoztak. A napokban érkezett meg a montreali svéd konzul részletes jelentése a stockholmi külügyi hivatalhoz. A jelentés részletesen referál a felfedezés körülményeiről. A jelentésből látszik, hogy a léghajóról szóló legújabb hír Pascal püspöktől ered, aki azt Torontóban egy papi gyűlésnek terjesztette elő. A püspök egy inspekciós utazásán találkozott egy Kelwa-Fivikba való lelkesessel, s ez értesítette arról, hogy egy sasketchewani eszkimó hittérítő, Turquotille állomáshelyéről észak felé utazva, tértitő uton hallotta, hogy azon az északi vidéken lakó eszkimók beszéltek egy házról, amely néhány évvel ezelőtt az égből esett le. Között az eszkimók, akik magával a tértitővel szemben igen zárkóztak voltak, a Turquotille kíséretében levő indiánoknak beszéltek el ezeket: egy fehér ház esett le az égből, amely tele volt zsinórokkal és abban a házban három fehér ember lakott. Az eszkimók elmondták még, hogy ha zsinórra volt szükségük, mindig oda mentek, ott volt annyi, amennyi csak kellett. A fehér emberekről azonban mindössze annyit mondott, hogy meghaltak s minden bővebb kérdésre makacsul hallgattak. A tértitő ebből azt következtette, hogy az eszkimók megölték őket. Lehet, hogy haragudtak rájuk, mert azok is szükségből szarvast lőttek és azzal táplálkoztak. A svéd külügyminisztérium utasította a montreali konzult, hogy igyekezzék azzal a pappal közvetlen összeköttetésbe lépni, s csak az újabb jelentés megérkezése után lehet elhatározni, hogy svéd részről milyen lépéseket kell tenni.

— **Latham lezuhant.** Egy Kairóból érkezett távirat Latham Humbertnek, a világhírű aviatikusnak balesetéről hoz hírt. Latham, aki Heliopolisz környékén néhány nap óta repülőkísérleteket végez s egy új motort próbál ki, tegnap délután próbafölzállást tett ezzel az új motortal. Az aviatikus alig néhány pillanat alatt százötven méter magasságba jutott, de ott a motor megragadta a szolgálatot s az aeroplán előbb óriási gyorsasággal még magasabbra szállt, aztán a nézők nagy izgatottsága közben egy darabig vízszintes irányban repült tovább s egyszerre lezuhant. Az aeroplán egészen elpusztult, de Lathamnak csoda módjára semmi baja sem lett.

— **Az új üstökös.** Keszthelyen az „1910. A.“ üstökös a felhőtlen égboltozaton a mai nap folyamán is háromnegyed 6 órától egész 7 óráig látható volt. Az üstökös csóvája ma sokkal szélesebb, bozontos és a Vénusz csillag felé elhajlik. Az üstökös letűnése után hosszú csóvája még jóideig látszott. Pozsonyban az üstökös este háromnegyed 6 órától háromnegyed 7 óráig ismét feltűnt. Az üstökös a mai napon is teljes fényével tündöklött. Aradon este 6 órakor az üstökös az égboltozat nyugati oldalán, a Vénusz mellett, ismét feltűnt és mintegy 25 percig teljesen tisztán volt látható. Keszthelyen este fél 6 órakor az egészen tiszta égboltozat nyugati alsó részén az „1910. A.“ üstökös újból feltűnt, kezdetben rövid, utóbb gyorsan fókuszódó délirányú óriási körbe hajló kékével. A nyugatdéli égbolt közötti csillagokat az üstökös csóvájának fénye teljesen elhomályosította és az égboltnak ez a része a tejúthoz volt hasonló. Az üstökös magva fél 7 órakor a zenith alatt eltűnt, erősen világító kékével azonban késő estig látható volt. Az égi tünteménynek igen sok nézője akadt.

— **A volt sah vejét felakasztották.** Teheránból jelentik, hogy a volt sah vejét, Musztafa Eddin khánt tegnap éjjel nyilvánosan felakasztották. Musztafa Eddin követte az exsahjt a száműzetésbe, de nemrég visszatért Teheránba, ahol fölfedezték és letartóztatták. Minthogy kompromittáló iratokat találtak nála, hazaárulás miatt halálra ítélték és tegnap fölakasztották.

— **Képviselők lovagias ügye.** Ma egyes lapok a gyorsírói feljegyzésekkel meg nem egyezőleg azt írják, mintha tegnap Nagy György beszéde közben Sándor Pál sértő szavakat kiáltott volna Szokoly Tamásnak. Ebből kifolyólag Szokoly Tamás megbízottai, Lovász Márton és Balogh Ernő orsz. képviselők ma felkeresték Sándor Pált, hogy megkérdézzék, vajjon használta-e a neki imputált sértő kifejezéseket. Sándor Pál kijelentette, hogy ilyen kifejezést nem használt, mire a megbízottak felük részéről az ügyet befejezettek jelentették ki.

— **Az oroszországi kolera megszűnt.** Megnyugvással lehet regisztrálni, hogy a kolera, mely oly veszedelmes mértékben lépett föl Oroszországban, megszűnt. Pétervárról jelentik ugyanis, hogy néhány nappal ezelőtt hagyta el az utolsó koleras beteg a pétervári kolera-barakot. Azóta nem volt újabb megbetegedés ezért azt hiszik, hogy a betegség megszűnt. Eddig nem mult el nap, amelyen tíz-tizenöt megbetegedés ne fordult volna elő. Péterváron hálaistentiszteletet tartanak a járvány megszüntéséért. A statisztika szerint összesen huszonhatezer ember betegedett meg kolerában, tizenhatezer pedig elpusztult benne.

— **Az ostendei bank.** Brüsszelből jelentik, hogy elhárult a veszedelem Ostende felől. Már egy volt, hogy ebben az évben bezárulnak a játékbank fényes termei, mert a kormány mindenféle rendszabályokkal zaklatta a bérlet és hadat üzent a roulettenek, így aztán Marquet a jövő évre lemondott a bérletéről. A vállalat más bérlet után nézett, azonban senki sem jelentkezett. Nagy lett a rémület Ostendében és már-már attól féltek, hogy a nemzetközi társaság messze el fogja kerülni, amiből a lakosságra nézve is rengeteg károk támadtak volna. Most aztán a részvénytársaság közhírré teszi, hogy Marquet újból kibérelte a játéktérmet, a beavatottak pedig tudják, hogy a kormány és a rendőrség szemet fog hunyni, nehogy Ostende be-
lepusztuljon.

— **Megint cziankáli.** A müncheni Frankenthal-féle gyógyintézetben a Hofrichter-esthez hasonló merénylet történt. Egy ápoló, aki más gyógyintézetből került ebbe az intézetbe, két féljebbvalóját méreggel akarta elpusztítani, hogy ő legyen a főápoló. Egy-egy szublimát-pasztillát kevert a két régi ápoló reggeli kávéjába, de azok nem ittak belőle, mert észrevették a rossz szagot. Az orvosok megvizsgálták a kávé és így derült ki a merénylet. A tettest elfogták és töredelmes vallomást tett.

— **Kivándorlási konferencia.** Berlinben ma vette kezdetét a kivándorlási konferencia tanácskozása, amelyet a Charitas Szövetség hívott egybe. A konferencián képviselve van a világnak majdnem minden állama. Magyarország képviselőjében gróf Vay Péter apostoli protonotarius vesz részt a tanácskozáson.

— **A királysértő Nagy György.** Hétfőn este az egyetemi ifjuság, mint jelentették, a Siskörben tartott politikai gyűlést, amelyen megjelent és szónokolt Nagy György országgyűlési képviselő is. Beszélt Magyarország gazdasági önállóságáról a multban. Ekkor olyasfélét mondott, hogy az ország már önálló volt, amikor a dinasztia még nem uralkodott itt, sőt egyáltalán nem uralkodott. A hatóság képviselője, Szirmay rendőrtanácsos, felbeszakította és beszédmódorának megváltoztatására szólította föl a szónokot, aki egy ideig mérsékelte magát, de a szenvedelem aztán ismét elragadta. Az új kormány tagjairól beszélt s a császár cselédeiről szólva, hasonló módon aposztrofálta az uralkodót is. A rendőrtanácsos ekkor a gyűlés elnökét szólította föl, hogy azonnal vonja meg Nagy Györgyöt a szót. Az elnök erre lemondott tisztségéről, azzal a megokolással, hogy nincs módjában megrendszabályozni a szónokot. A gyűlésről a rendőrségi gyorsíró elkészítette a jegyzőkönyvet, amelynek alapján Nagy György országgyűlési képviselő ellen királysértés miatt az eljárást megindították. A királyi ügyészség már megtette a szükséges lépéseket Nagy György kiadása dolgában.

— **Megörült bíró.** Dr. Bleyer Manó zombori törvényszéki bíró ma hivatalában hirtelen megörült. A bíró örültségi rohamában dübögően kezdett és csak nehezen tudták megfékezni. A szerencsétlen embert Budapestre szállították az elme-gyógyintézetbe.

— **Repülőgépek a hadászat szolgálatában.** Német és francia tisztek megpróbálkoztak azzal, hogy repülőgépről egy meghatározott célpontra bombákat vessenek, de a kísérletek nagyon rosszul sikerültek. A célpontul kitűzött földterület hét méter hosszú és ugyanolyan széles volt s mindannak dacára egyetlenegyszer sem sikerült a tiszteknek a bombát a négyesögbe belevetni. Most azt jelentik Los-Angelesből, hogy Beck amerikai hadnagy fölszállt Paulhan repülőgépén és bombavetési kísérleteket tett, de sikertelenül, mert egyszer sem tudta a célt eltalálni.

— **Hajótöröttek.** Londonból táviratozzák: Az „Orcoma“ nevezetű amerikai személyszállító gőzös tegnap érkezett meg a liverpooli kikötőbe, a zónyora jutott „Deccan“ vitörlás legénységével. Ez utóbbi hajó a mult év augusztusában szénrel rakodottan Port-Albertből Dél-Amerika felé vitorlázott. Utközben a hajó parancsnoka, Stanley kapitány meghalt. Tíz is pusztított a hajón. A legénység csónakokon menekült, de nem volt ideje elegendő élelmiszert a csónakra venni, csak kevés kétszersültet. Egy lakatlan szigetre vetődtek, ahol tizenhárom napig voltak hajlék nélkül és iszonyúan szenvedtek az éhség következtében. Moszatot és csigát ettek és esővizet ittak. A szigetet bejárva, több emberi csontvázat találtak. Tizenhárom nap múlva egy halászbárka vette fel őket, melynek segítségével aztán az Orcoma földézetére jutottak.

— **Kifosztott vasuti állomás.** Bukarestből jelentik: Fegyveres banda, amely körülbelül 18—20 tagból állott, tegnap késő éjszaka megrohanta Dunarsa vasutállomást. A banditák bekerítették az épületet, néhányan pedig bementek és az állomásfőnökkel együtt az éjjeli szolgálatban levő vasuti alkalmazottakat is megkötözték, azután feltörték és kirabolták a pénztárt. Mielőtt a banditák kerekelték, előbb elvágták a táviró-
és telefonvezetékeket.

— **Expedíció a Halley-üstökös megfigyelésére.** Krisztiániából érkezik annak a híre, hogy *Birkeland* egyetemi tanár és *Krogness* egyetemi asszisztens tavaszra „üstökös-expedíciót” terveznek Norvégia egyik tartományába, Finnmarkenbe. Az expedíció célja az, hogy a *Halley-féle üstökösnek* az északi sarki fényre és a sarki mágneses tüneményekre való befolyását megfigyelje. A Halley-féle üstökös helyzete ez alkalommal könnyen lehetővé teszi, hogy uszályának a föld légkörére gyakorolt mágneses, vagy elektromos hatását megfigyeljék. Ezeknél a megfigyeléseknél azonban nagy fontosságot, hogy azok az északi sarkhoz lehetőleg közel történjenek és erre a célra Norvégia nagyon is alkalmas. Ha tehát az üstökös máj. 18-án a nappal konjunkcióba kerül, akkor a csóvája egyenesen a föld felé irányul és így lehetséges, hogy a föld légkört is érinteni fogja. Mivel pedig az üstökös uszálya az üstökös elektromos kisugárzása, ennélfogva a sarkvidékeken ezt a föld légkörére abszorbeálja. De amint az üstökös uszálya, úgy az északi fény is elektromos kisugárzás, még pedig a napfényé, ennélfogva az üstökös és a nap konjunkciója esetén a föld északi sarkkörén *mágneses hatásokat lehet majd észlelni.* A norvég üstökös-expedíció ezeket meg akarja figyelni. A megfigyelésre mindenesetre alkalmasabb lenne az északi sarkkör egy helye, azonban mivel az oszupán obszervatóriumból történhetik, az pedig ott még ez ideig nincsen felállítva, ennélfogva, mint erre jelenleg legalkalmasabb helyről, a norvégiai Kaafjord helyiségben felállított obszervatóriumban végzik majd ezeket a megfigyeléseket. Az expedíció valószínűleg mintegy két hónapig, április és májusban fog ezen a helyen tartózkodni. Az expedíció szervezői azt hiszik, hogy az üstökösnek a föld légkörére gyakorolt hatása *mágneses viharokban* fog jelentkezni és pedig abban a pillanatban, amikor annak uszálya a földet éri. De a telefon- és táviróvezetékben is jelentkezhetnek zavarok.

— **Itéletidő a Quarneron.** Rettenetes viharok dúlnak már napok óta a Quarneron. A viharok a partmenti hajózást teljesen megakasztották. Az isztriai vonalon közlekedő „Tátra” gőzös már két napja nem indulhat újtára. A Fiuméba várt többi hajók is megrekedtek. A vitorlásoknak meg egyenesen isten kísértése volna tengerre menni. Még a védett Fiumara-csatornában sincsenek egész biztosságban, mert a tomboló szélrohámok ugyancsak megtánczoltatják őket és szerteszét tépik kötelékeiket. A szélvészről felkorbácsolt hullámok a kikötő nagy részét elöntötték és a partmenti tárházak megteltek vízzel, jelentékeny kárt tette az elraktározott árukban. A kikötőben horgonyozó nagy gőzösk tétlenül vesztegelnek, mert a viharos időben nem végezhetik a rakodási munkákat. A kikötőépítkezésekben is nagy kárt tett a mostoha időjárás. Különösen a Mária Terézia hullámát meghosszabbított és még egészen ki nem épített része szenvedett sokat a hullámok ostromától. Nem kimélte meg a vihar Abbázianak új molóját sem, amelyet jó részén elfrostak a hullámok. A Quarnero menti többi helyeken szintén sok kárt tett a vihar.

— **Polgármesteri jubileum.** Március hóban lesz huszonöt éve annak, hogy dr. Telbisz Károly udvari tanácsos polgármestere Temesvárnak. Temesvár városi polgársága díszközgyűlés keretében ünnepli meg a jubileumot.

— **Tönkrement torpedók.** Londonból táviratozzák: Az „Eden” torpedószót ma reggel heves vihar a parthoz ütötte úgy, hogy a hajó összeroncsolódott. A hajósok segítségével a legénységet megmentik. — Cannesből táviratozzák, hogy a 192. számú torpedónaszád a Marguerite szigetnél zátonyra került és tönkrement. A legénységet megmentették.

— **Négy rendőrtisztviselő jubileuma.** A székesfővárosi állami rendőrség négy kiváló képességű főtisztviselője ünnepli hétfőn, január 31-én rendőrségi szolgálatának 25 éves jubileumát. *Gyalokay* Lajos, *Peregriny* Sándor, *Szirmay* Andor rendőrtanácsosok és dr. *Diner* Ákos rendőrkapitány a jubilánsok, akik 1888. január 31-én egy napon tettek le a hivatali esküt és február 1-én megkezdték nehéz, nagy felelősséggel járó rendőrségi szolgálatukat.

— **A mentők új palotája.** A fővárosi tanács — mint megirtuk — a Budapesti Önkéntes Mentőegyesület új, nagyszabású tervezett otthona részére a Honvéd- és Szalay-utcák sarkán jelölt ki telket. Az új mentőpalota hatalmas, háromemeletes épület lesz, nagy, levegős termekkel, világos, a legmodernebbül berendezett betegszobákkal, a betegszállítókra berendezett liftekkel. Az építkezésre nemcsak ki nyilvános pályázatot, hanem a mentőegyesület igazgatósága a fővárosihoz fordul azzal a kérelemmel, hogy készítsesse el az új mentőpalota terveit a fővárosi mérnöki hivattal és jelöljön ki a fővárossal szerződéses viszonyban levő építómesterek közül egyet, aki az építkezést végrehajtsa. Az építkezéshez szükséges anyagot is a főváros szállítói útján akarják beszerezni, mert remélik, hogy ilyen módon olcsóbbá válik a költséges építkezés.

— **A lakásuzsora ellen.** A Magyar Építőmesterek Egyesülete Báthori István elnöke alatt szakosztályi ülést tartott, amelyen élesen állást foglalt a kártekek ellen, amelyeknek ismételt ár-emelése és a magas árak ellenére is rendetlen szállítása lehetetlenné teszi a fővárosban fellelhető építkezés megfelelő lebonyolítását. Az egyesület szakosztálya Karvaly Gyula építőmester indítványára kimondta, hogy felirattal fordul a kereskedelmi kormányhoz, kérve, hogy az építőanyagok szállítására olcsóbb fuvardíjakat állapítsanak meg, hogy a vidékről legyen behozható az építőanyag és így az olcsóbb lesz és a pendés építkezés lehetővé válik. Hogy küldetésig keressen fel Bárczy István polgármestert, sürögősen kérve a városi téglagyár felállítását. Ugyancsak a fővárostól azt kéri az egyesület, hogy a kártekek által lefoglalt, de nem használt rakodópartok bérletét a főváros bontsa föl s adja a területet bérbe olyan vállalkozóknak, akik tényleg szállítanak anyagot.

— **Egy tábornok szerencsétlensége.** Weyler spanyol tábornok, mint Madridból táviratozzák, sétatovaglás közben *leesett lováról és veszedelmesen megsérült.* A lebukás után más veszedelem is fenyegette a tábornokot. Amint a földön feküdt, egy orra robogó fogat majdnem elgázolta.

— **A zöldhaju szeladon.** Mulatságos módon boszulta meg magát Münchenben egy leleményes leány a kedvesén, aki hűtlenül elhagyta. A zöldfestékhez fordult, vásárolván hajfestésre való zöld anyagot. Azután megkérte kedvesét, hogy utolsó találkozáson jelenjen meg nála. A férfi másnap elment hozzá s csodálkozott, hogy szemrehányás helyett szíves és barátságos szavakkal fogadták. A leány rumos teával is megkínálta, amitől azonban olyan álmos lett, hogy nyomban elaludt. Mikor néhány óra múlva felébredt, nem találta kedvesét sehol. Nem tudta mire magyarázni a dolgot s eltávozott, alig haladt az egyik utcán végig, egy sereg ember gunyolódva és kacagva szegődött a nyomába. Bemeneült egy boltba s ott vette csak észre, hogy szőke haja teljesen zöldszínűre változott. Hiába mosta, kente mindenféle szerrel a fejét, a zöldszíntől nem tudott megszabadulni. A hűtlen szeladonnak a menyasszonya is utalapot kötött a talpára.

— **Régi műemlékek.** Báró Forster Gyula, a műemlékek országos bizottságának elnöke értesítette a pozsonyi ferenczrendi zárdafőnökséget, hogy a Szent János-kápolna legközelebb renoválás alá kerül. A kápolna 1361-ben épült fejlett gót stílusban. A műemlékek országos bizottságának küldöttei a jövő héten Pozsonyba érkeznek az előkészületek megtételére.

— **Az amerikai husbojkott.** Newyorkból táviratozzák, hogy néhány nap alatt kétmillió fonttal csökkent a huseladás és az agitáció a husbojkott mellett egyre növekszik.

— **Elsüllyedt bárka.** Mint Vigoból jelentik, egy halászbárka tegnap a három nap óta tartó zivatar következtében hajótörést szenvedett. A tiz emberből álló legénység a vízbe fullt.

— **Rampolla öcsésének váltói.** Cortiáti római tőkepénzes erélyesen lépett föl Rampolla bíbornok ellen s követelte rajta annak az 50.000 líras váltónak kifizetését, amelyet unokaöcsése, Campobello herceg adott át neki, de hasztalan zaklatta a bíbornokot. Ahányszor a volt államtitkár palotájában jelentkezett, mindig azt mondták neki, hogy a bíbornok súlyos beteg. Cortiáti erre a törvényszékhez fordult, hogy adjon ki Rampolla bíbornok ellen fizetési meghagyást. Keresetében azt mondja, Cortiáti, hogy vagy hamis Rampolla aláírása, vagy valódi. Ha az aláírás valódi, akkor szívesen vár a pénzére, de ha hamis, akkor büntetőfeljelentést fog tenni Campobello herceg ellen.

— **Hajmetsző.** Berlinben a német császár születésnapja alkalmából az Opera előtt összeverődött nagy tömegben egy rendőrtisztviselő észrevett egy fiatal embert, aki gyanúsán viselkedett. A tisztviselő szemmel tartotta és látta, mikor egy leánynak hirtelen levágta a hajfonatát, aztán iparkodott a tömeg között elvegyülni. A rendőrtisztviselő leartóztatta a merénylőt, aki Fodor Józsefnek mondja magát, 27 éves és magyarországi születésű. A hajfonatát már nem találták meg nála, de észre fent, hosszú kes volt a zsebében, amely ellene vall. Beszállították a törvényszék börtönébe.

— **Belcsesett a farkasverembe.** Kassáról írják, hogy Felsőgagy község lakóit a közel erdőkből a farkasok állandó rettegésben tartják. Néhány falubeli embernek erre az az ötlete támadt, hogy a falu fölött levő bozotos lankáson farkasvermeket ássanak. A farkasvermek be is váltak, mert alig egy hét leforgása alatt mintegy husz farkast ütöttek bennük agyon. Csütörtökön hajnalban a falu népe ismét kivonult botokkal, hasángokkal, kövekkel és puskákkal fölfegyverkezve, egy legény azonban szerencsétlenségére hátramaradt a csoportból és néhány pillanat múlva rémes kiáltást hallottak az előhaladó emberek. A hátramaradt legény az egyik farkasverembe bukott és mielőtt társai segítségére siethettek volna, a veremben megfogott farkas szétmaccangolta.

— **Félbeumaradt esaládi dráma.** Tegnap este Porubszky János vendéglős Csángó-utca 14. számú vendéglőjében összeveszett a feleségével. Porubszky nagy felindulásában annyira megfélemedezett magáról, hogy megütötte az asszonyt. Porubszky erre revolvert ragadott fel és kétszer a férjére lőtt. A golyók nem találtak, de a házastársak bekerültek a főkispitányságra. Itt elmondották, hogy husz esztendeje a legnagyobb egyetértésben éltek. Kiseb dolgon veszték össze most is. Ugy a férj, mint az asszony azt vallották, hogy nem történt merénylet. Porubszky öngyilkos akart lenni, de előbb kipróbálta a fegyvert. A kibéült házastársakat a rendőrség elbocsátotta.

— **Leégett gépműhely.** Bielefeldben a Durkopp és társa cég automobiljavító-műhelyében és automobil-raktárában ma reggel tűz támadt, mely gyorsan nagy arányokat öltött. A műhely legnagyobb része elpusztult. Az üzemben nem állott be zavar.

— **A rödlizás újabb áldozata.** Súlyos szerencsétlenség történt ma délelőtt a Vérmezőn. *Horváth* József posta- és táviró-főtiszt fia, a tizenegyes Béla szánkázott s egy katonaló, amely gyakorlatozás közben megvadult, letaposta a diákot, aki súlyos sérüléseket szenvedett. A fiut a Krisztina-körút 111. száma alá, szüleinek a lakására vitték.

— **Házasság.** Kohn Margit Budapest és Krása Jenő Balatonelle jegyesek.

Salamon Vilmos eljegyezte *Braun* Herminát, özv. *Braun* Bernátné leányát Budapestén.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műtörás ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. I. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

Salgótarjáni,
petrozsényi és porosz szenet és
légszeszgyári pirszenet szoba-
fűtési célokra, pirszengyári pirszenet központi fűtésre szállit:

SALAMON JAKAB és Társai

Budapest, V., Erzsébet-tér 5.

TELEFON:

73-96, 73-97, 73-98.

— **A kadét tragédiája.** Megrendítő tragédia történt tegnap az Aréna-uti szekeréskaszárnyában. A tiszti pavillonban levő lakásán szívenlőtte magát Idrányi István zászlós s nyomban meghalt. A katonai hatóság szigorúan titkolta az esetet, mára azonban nyilvánosságra került az öngyilkosság. A fiatal tiszt szerelmes volt egy szép budapesti uriaszönybe, állítólag egy fővárosi ügyvéd feleségébe s ez a szerelem adta kezébe a fegyvert. Az asszonyt ugyszólván az egész kaszárnya ismerte, mert sokszor megfordult a zászlós lakásán. Utóbbi időben olyan gyakoriak lettek a látogatásai, hogy a kaszárnya parancsnoksága egyenesen felhívta Idrányit, hogy szakítson véget ennek a viszonyoknak. Azt beszéltek, hogy felsőbb parancsból a minap végképpen kiutasították a kaszárnyából a szerelmes asszonyt. Ez az intézkedés rendkívül elkésztette a kis zászlóst. Nagyon a szívére vette a dolgot. Tegnap gyakorlatra kellett volna kivonulnia. De nem jelent meg a gyakorlaton, mert agyonlőtte magát. Idrányi tragédiája nagyon részvétet keltett tisztársai körében, akik rendkívül szerették a derék kadétot.

— **Szerencsétlenség a házlebontásnál.** Ma dél előtt a Csáky-utca 8. számú ház lebontásánál Schmidt Antal 39 éves állványozó egy kémény ledöntésével foglalkozott. A derekára kötél volt kötve. Közben a kötél elszakadt és Schmidt huszonegy méter magasságból lezuhant. Életveszélyes zuzóásokat szenvedett. A Rókus-kórházba vitték.

— **Aki a felesége kárára követ el eseléseket.** A rendőrség ma letartóztatta Kertész Sándort, egy idősebb magánhivatalnokot, aki érzékenyen megkárosította tulajdon feleségét. Kertész néhány hónappal ezelőtt megkérte özvegy Weisz Jakabné bádögösmesterné kezét, akivel elhitette, hogy jó állású hivatalnok. A házasság megtörtént s Kertész, hogy bizonyítsa fényes állásának igaz voltát, folyton hordta haza a pénzt. Utóbb kiderült, csak hogy árnithassa feleségét, ennek nevére négyezer korona értékű árut rendelt a Frankl E. Hermann cégnél s az árut nyomban potom áron eladta. Ezenkívül tömérdek csalást és hamisítást követett el, mind a közös háztartás javára. Fényesen éltek, ámde egy szép napon kiderült minden. Kertész megszökött, a rendőrség azonban ma a feleség feljelentésére letartóztatta.

— **Életunt pékszolga.** Tegnap este Jelinek Lajos 21 éves pékszolga a Bethlen-téren magára lőtt, de nem talált. Mielőtt másodszer is lehetett volna, kiesavarták a kezéből a fegyvert. Jelinek azért akart meghalni, mert egy szobaleányba volt szerelmes.

— **Robbanás egy nyomdában.** Megirtuk, hogy Hirth és Kardos könyvnyomdájában gázrobbanás történt. Most a nevezett cég nyilatkozik, hogy a robbanás csak a gáztársulat embereinek hanyagsága következtében keletkezhetett. Több ízben észlelték gázomlást, de azt a társulat szakértői sohasem konstatálták. A robbanás után aztán megtalálták a csőrepedést, ahol ha a lángok le voltak is eszavarva, öránként mintegy 90 liter gáz ömlött ki. Ez a felgyülemlett gáz okozta a robbanást. A gépek nem pusztultak el, csak a papíraktár égett el.

— **Az utcaileány merénylete.** Tegnap délután Dobos Mihály polgári rendőr észrevette, hogy a Nagymező-utca 44. számú ház első emeletéről egy igen hiányos pongyolába öltözött nő integet az utcán járó férfiaknak. Dobos felment, hogy igazolásra szólítsa a leányt. Ez azonban a detektívre támadt és ököllel többször arcúlvarta. A leány Hübnermann Olga, 34 éves. A rendőrség hatóság elleni erőszak címén megindította ellene a vizsgálatot.

— **Halálozás.** K. Szabó István tekintélyes földbirtokos, volt tb. városi tanácsos, január 26-án életének 68.ik. évében Kiskunfélegyházán meghalt.

Felsőöri Végél Elek fővárosi kereskedő meghalt Budapesten.

Özvegy Löwy Jakabné, született Jónás Erzsébet 73 éves korában, rövid betegség után Baján meghalt.

Diósy Géza vaskereskedő életének 40-ik évében elhunyt Komáromban.

Schraml Sebő magánzó életének 80.ik évében hossz. szas szenvedés után elhunyt Budapesten.

Zechmeister Károly kir. tanácsos, Győr város nyugalmazott polgármestere ma Győrött meghalt.

— **Lugkómérgezések.** Schmidt Julianna 23 éves mindenes ma délben Liszt Ferenc-tér 13. szám alatti levő szolgálati helyén öngyilkos szándékkal ingkőoldatot ivott. A mentők súlyos sérülésekkel vitték a Rókus-kórházba. — **Tunyogi Zsuzsánna** 21 éves cselédleány a Gát-utca 36. számú házában ivott lugkőoldatot. A Szent István-kórházban ápolják.

— **Folies Caprice.** Már rég nem mulatott olyan kitűnően a közönség a Folies Caprice barátságos nézőterén, mint mostanában, hogy a két új darab minden várakozást felülmúlólag ütött be. Annyi helyzetkomikum és kitűnő ötlet, mint amennyi a mostani két darabban. „A specialista” és az „Interessante Umstände” címűekben van, elég volna két nagyszerű háromfelvonásos darabnak is. A két igazi slágerben Rott, a humor nagymestere, aki már a pusztán megjelenésével is akkora derűtséget kelt, amivel sok színházi komikus egy egész estén nyugodtan beérhetné, két oly remek szerepet játszik, hogy a közönség a szó szoros értelmében alig győzi nevetéssel. A magánszámok Trebitsch, Springer, Gerő és Werner Teresi művészi előadásaiban újak és kitűnők. A Casino de Parisban esténként szintén nagy a forgalom, amit az ottani tánc-külölegességek nagy vonzóereje okoz. Aki világtáncos módra akar szórakozni, az menjen el a Foliesba, utána pedig a Casinóba és nem fogja megbánni.

x **Meghülesékből** eredő fájdalmak igen sok embertársunkat kínozzák s a minden testrészben fellépő szúrós és hasogató bántalmak sokak életét megkeserítik. Pedig, aki egy füveg Brázay-sóboroszeszt véve, fájós tagjait bedörzsöli, minden fájdalomtól csakhamar szabadul s életkedve visszatér. E páratlan jó és feltétlen megbízható háziaszer mindenütt kapható 2 K 20 f., 1 K 10 f. és 60 f. üvegekben.

x **Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**
x **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektornára és vívásra.

x **Szép a bajusz Hajdusági pedróval.**
x **Leukaemia** (fehérvérűség) ellen a Röntgensugarak dr. Hönig Izso Villanygyógyító Intézetében eredményesen kerülnek alkalmazásba, nemcsak a vér összetétele javul, hanem az oly kellemetlen lépmegnagyobbodás, esontfájdalmak és általános testi gyengeség is feltűnő gyorsan javul e kényelmes és teljesen fájdalommentes kezelésre.

Leviczky lelki betegsége.

— Adatok a Borowska-pörhöz. —

Budapest, január 28.

A Krakóban már hetek óta húzódozó Borowska-pör nap-nap után ezer tanúságtétellel szolgál arra nézve, hogy a gyilkossággal vádolt Borowska Janina asszony úgy testileg, de különösen lelkileg mennyire beteg. Most állítólagos áldozatának, dr. Leviczky ügyvédnek lelkületéről és lelkivilágáról nyújt érdekes képet Breitner Ernő, az osztrák Reichsrath tagja, aki az elhunyt Leviczkynek kora ifjúságától jóbarátja és bizalmasa volt.

Breitnernek Leviczkyről már évek óta az volt a benyomása, hogy nem fog természetes halállal meghalni.

— Dr. Leviczky Vladimír! — írja Breitner — még ma is látom, amint a karsu, nyulánk ifjú, halványpiros, iróniával teljes arcvonásaival és különös tüzből égő szemével ott áll a diákvendéglőben, körülvéve a diákok száraitól, akik báványozták őt. Most is látom, amint Leviczky kezébe veszi a gitárt és kíséri önmagát. Improvizál és minden szava csupa humor vagy maró szatíra. És folyik a mulatás, taps, kacagás, helyeslések és unszolások között, míg csak a hajnal pirja nem veti be fényét a vendéglőbe.

Azóta huszonkét esztendő telt el és Leviczky is sokban megváltozott. Már mint diákot is nagy tehetségnek tartották, de jellemében mindenki felfedezte azt a különös titokszerűséget, mely sok jóbarátja daczára gyakran egész egyedülállóvá tette. Kesőbb sokat foglalkozott költészettel, irodalommal, művészettel és különösen a nők lelkületével. De sohasem az egészséges női lélekkel. Mindig hiszterikus, felzaklatott kedélyű, álmodozó és dekadens nők voltak az ideáljai, akik lelkükben épp oly betegek és csalódottak voltak, mint Leviczky. Leviczky kedélyét csak az ily sze-

relmek tudták megvigasztalni és felüdíteni. Ezekhez írta fájdalmas költeményeit, amelyeket azonban nem szánt a nyilvánosságnak. Leviczkyból e huszonkét év leforgása alatt idegbeteg ember lett, aki gyakran utazott Olaszországba és Svájcba, hogy felzaklatott idegeit a művészetek vagy a természet szépségeinek csodálatában nyugtassa meg.

Mint védőügyvéd is a végleteket szerette. Hagyta, hogy a dolgok a végsőkig kiélesedjenek, akkor jött egy zseniális saltomortale, ami Leviczkyt s vele együtt a védelmet meglepetésszerűen erős pozíciókba juttatta. Borowska asszony is nem hiába panaszkodik könnyek között, hogy Leviczky gyakran szándékosan az ő rovására bogozta össze az ügyeket, csak hogy azután annál nagyobb bravúrral és annál meglepetésszerűbben védhesse őt meg. Ezek a vonások Leviczkyt úgy is mint embert, ugys mint védőügyvédet mindeuki előtt természetellenes jellemnek tüntették fel, akinek a lelkében igen kevés ember tudott csak olvasni.

És különös is volt a Leviczky lelke. XIV. Lajosról jegyzik fel, hogy egyaránt szerette a poézist és a nőket, a színészeket és a harcosokat, a papokat és a szabadgondolkodókat és mindennek ellenében — nagy zsarnok volt. Kicsiben ez a Leviczky létele is. Szabadelvé és szabadgondolkodó volt és életét mégis e nagy elvek ellentáborában töltötte el. Valósággal beteges vágya volt, hogy klerikális és antiszemita elveket hangoztasson, noha bensőleg épp ezék ellenkezőjének az igazságáról volt meggyőződve. És ez a sok ellentét, amiből a Leviczky lelki világa össze volt téve, épp ez veti és tartja fel a színen azt a kérdést, vajjon csakugyan önkezével vetett-e véget életének?

Aki a Leviczky lelkébe belátott, az az öngyilkosságot éppen nem tartja kizártnak. Leviczkynek gyakran voltak oly sötét pillanatai, amelyekben mindenre képes volt. E pillanatokot Leviczky ironikus arcvonásai kitűnően leplezték el a nyilvánosság elől, de aki ismerte őt, az tudja, hogy szemének váratlan felcsillanása volt az a perc, amelyben Leviczky épp oly nyugalommal ragadta meg a gitárt, hogy egy „Krakowiak”-ot énekeljen, mint amily nyugalommal nyúlt volna a revolverhez.

Háttha akkor, a végzetes perczben a revolver volt hozzá közelebb? ...

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógytényezők:	Főbb javallatok:
Finsen-féle ivólámpa fürdők	Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).
Szívhaj és veredényelmeszesedés ellen.	Ideggyengeségi állapotok.
Elektromágneses gyógyítás	Almatlanság, Fejfájás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Nüdecs (Paralysis).
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Idegfájdalmak, idegzsibák (Neuralgiák, ischiás).
Kék fényvel való kezelés.	Gerinovélősvadás (Tuberculosis).
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	Szívbetegségek.
Villamos fényfürdők.	Véredényelmeszesedés, Köszvény és csusz, reuma, Izületi és esontbajok.
Villamos massage (Vibratio).	Székrekedés, Daganatok.
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.	Anyagserebajok (Elhízás, cukorbetegség, verszegénység).
Villamos vízfürdők.	Berhajok. Bőrviszketeg.
Szénsavas fürdők.	Lupus.
	Hajhullás, kopaszság.
	Szirtelenítés (nőknél az arcon).
	Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. — Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektus.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
Komplikált valódí áldás gyomorhajosok-
nak és esztendővelében szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt tel-
jesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 80 fillér.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Augusztia főhercegnője a Nemzeti Színházban.** Augusztia főhercegnője ma este Majthényi Anna udvarhölgy kíséretében végignézte a Nemzeti Színházban Henri Bataille színművének, „A botrány”-nak előadását.

(*) **Az Operaházban** holnap, szombaton D'Albert a „Hegyek alján” című nagyhatású zenedrámája kerül színpadra. Márta—Szamosi, Nurri—Szojer, Pepa—Payer, Antonia—Ambrusné, Rozália—Várady M., Pedro—Könyei, Sebastiano—Takács, Tomasso—Venczell, Nandé—Déry, Morrucio—Tekács. Vezényel Márkus Dezső karmester, rendező Alszegehy Kálmán főrendező. (Évi bérlet 21-ik sz.) Vasárnap ez időnyben először adják az „Istenek alkonyát” Vasquezné, Ambrusné, Valent, Szilágyiné, Várady M., Dömötör, Berts, Fodorné, Anthes, Venczell, Szemere és Kárpát fellépésével. Ambrusné (Gutruna), Várady M. (második norma), Dömötör (harmadik norma) ez alkalommal először éneklők szerepeiket. (Évi bérlet 22.)

(*) **Felolvasás Wagnerrel.** A Műbarátok Köre mai összejövetelén Thode Henrik titkos tanácsos, a heidelbergi egyetem tanára tartott előadást Wagner Richardról és alkotásairól. Az előadás nagy és díszes közönség vett részt, élén Augusztia főhercegnőjével, aki Roskoványi százados és Majthényi Anna udvarhölgye kíséretében jelent meg. Thode tanár mint a Wagner-kultusz egyik legtipikusabb képviselője, nagy tüzzel és lelkesedéssel beszélt arról a szellemi evolúzióról, amely a színpadi művészet történelmi fejlődésében mutatkozott egészen addig, amíg Wagner Richard az ő zsenijével fellépett és ezzel a jövő fejlődés útjait megjelölte. Előadását a megjelentek lelkesen megtapsolták. Az előadás után, a teánál Augusztia főhercegnőjével hosszasan beszélgetett a professzorral és köszönetet mondott neki az élvezetes előadásért. Holnap délután fél óra körül a Károlyi-palotában tart előadást Thode. Jegyek a Károlyi-palota portájánál válthatók. Thode tanár tiszteletére holnap, szombaton este fél tíz óra körül szőrére lesz az Iparművészeti Múzeum palotájában. A szóférő a Műbarátok Köre rendezi.

(*) **„Luxemburg gróf”-ja Kolozsvárott.** Lehár Ferencz geniális új muzsikája, a Luxemburg grófia, a fővárosi siker után esütörtökön vidéki diadalutját is megkezdte a kolozsvári Nemzeti Színház bemutatójával. Az igazgatóság heteken át nagy ambícióval készült a szezonlégő bemutatójára, mind a három felvonásra pompás új díszleteket csináltatott és a lehető legjobb előadást produkálta. Az újdonságnak rendkívül nagy sikere volt, a közönség sűrű tapsal és éljenzéssel ünnepelte. A zajos tetszésnyilvánításból igen nagy rész jutott a színház fiatal szubrettjének, Berky Lilinkének, aki ezen a bemutatón aratta eddigi pályafutása legszebb sikerét. Úgy énekel, mint tánczait, továbbá pompás prózáját és hódító toalettjeit virágerdő és folytonos taps honorálta. A másik nő főszerepben Rédey Sándinek volt igen nagy sikere. Sűrű tetszés jutalmazta a czimszerepben a színház új tagját, Csapó Jenőt is. A többi főszerepet Horti Sándor, Ihsz Aladár és Simon Mariska játszották folytonos taps között. Az igazgatóság állandóan műsoron tartja a rendkívüli sikertű darabot.

(*) **Felolvasás a „Műbarátok Köré”-ben.** Dr. Thode Henrik titkos tanácsos, egyetemi tanár ma érkezett meg Heidelbergből, hogy a „Műbarátok Köré”-ben megtartsa előadását. Szombaton, 29-én délután öt óra körül gróf Károlyi Mihály (Egyetem-utca 6.) palotájában tartandó nyilvános előadásán Wagner Richardról, mint a kulturideák hirdetőjéről fog beszélni. A nyilvános felolvasás iránt társaságunk legelőkelőbb rétegeiben felette élénk érdeklődés nyilvánult, úgy hogy már csak igen csekély számban kaphatók jegyek a Lyra jegykereskedésben (Andrássy-ut 15- telefon 174—17.)

(*) **A M. I. E. N. K. kiállítása.** A M. I. E. N. K. impresszionista csoportnak a Nemzeti Színházban rendezett kiállítása kiváló érdeklődés tárgya. A jövő héten már a fővárosi tanintézetek is megkezdik a modern művészeti tanítás szempontjából oly igen fontos kiállítás megtekintését. Az igazgatóság az iskoláknak kedvezményes jegyeket bocsátott a rendelkezésére. A tárlat egész nap nyitva van. Belépődíj egy korona. Vasárnap délután 1 órától kezdve 50 fillér a belépődíj.

(*) **A Nemzeti Múzeumból.** A Nemzeti Múzeum régiségtára igen érdekes és nagyon becses ereklyével bővült. A Múzeum igazgatóság ugyanis megszerezte az adámsi unitárius templom XVI. századból származó igen szépen festett famenyezetét, amely az évszázadok elmulta után is igen jó állapotban van és azt most teljes nagyságában elhelyeztetni a régiségtár VI. számú termének menyezeten. A VI. számú teremnél lezárták a régiségtár ajtóit, úgy hogy a munka tartama alatt, mintegy három hétig, a VI., VII. és VIII. számú termek zárva maradnak s a közönség az ötödik teremből a fegyvergyűjtemények folyosójára jut.

(*) **Városligeti Színház.** Jövő héten kerül bemutatásra Gécsy István „A tolonczházban” című szociális népdramája. Holnap, szombaton adják Kúry Klára fellépésével a szenzációs sikerű, folyton zsúfolt házakat vonzó „Trenk báró” operett-újdonságot.

(*) **A Kemény Zsigmond Irodalmi Társaságról.** Marosvásárhelyt még a 70-es évek elején alakult a Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság, hogy a székelyföld közművelődését fejlessze s főleg, hogy a székelynép költészeti és nép-művészeti megnyilatkozását gyűjtse és publikálja. E tekintetben már is nevezetes lépéseket tett, amennyiben gyűjtést rendezett a székely népmesékből, a székely táncszokkból, lakodalmakról és halotti torokokról mondott versezetekből. Közélebről kezdeményezte, hogy Marosvásárhelyt az építendő kulturpalotával kapcsolatosan Néprajzi Múzeum létesítsék, amelybe összegyűjtse a székelység nép-művészeti kincseit, amelyek gazdagon találhatók az építéssel remekien kezdve az élet mindennapi szükségletének leggyorsabb eszközeig. A Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság ez uton is felkéri mindazokat, akik székely népköltészeti, néprajzi, művészeti tárgyak gyűjtésével foglalkoztak, vagy foglalkozni óhajtanak, hogy a Társaság elnökségével (Marosvásárhely, Szentgyörgy-utca 9. sz.) összeköttetésbe lépni sziveskedjenek.

(*) **A római Szilveszter-ünnep.** A római magyar ünnepe, mely ez évi április 16-án lesz, nagyban folynak az előkészületek úgy itthon, mint Rómában. A római lateráni székesegyházban teljesen készen van II. Szilveszter pápa síremléke, amelyet Dankó József szobrász, a római nagy művészeti díj első nyertesé készített Fraknoi Vilmos püspök költségén. Az emlékmű fölött magyar nemzeti zászló van kitűzve. A felavatás ünnepén a királyt gróf Szécheny Miklós vatikáni nagykövet fogja képviselni. Külön képviselőt küld ki a pápa, míg a Rómába zárandókló magyar egyházi férfiak élén gróf Szécheny Miklós győri püspök fog megjelenni. Az ünnepen ott lesz Fraknoi Vilmos püspök is.

SZABÁLYZAT

SZOBAGÓZFÜRDŐ

hozasson tőlem azonnal

8 napi próbára

aki csusz, köszvény, ischias bántalmai ellen már mindent próbált eredménytelenül Kapható havi részletfizetésre. Ismerető könyv ingyen és bérmentve. **Fürstner Aladár, Budapest, VII/22. Alsóerdősor 30. szám.**

FŐVÁROS.

(*) **A főváros középítési bizottsága** ma délután Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen az elnök mindenekelőtt elbucszattatta Kun Gyula tanácsost és Heuffel Adolf volt középítési igazgatót. Indítványára a bizottság egyhangulag elhatározta, hogy a távozó két főtitviselő érdemeit a mai ülés jegyzőkönyvébe foglalja és erről a távozókat külön levélben értesíti. Üdvözölte ezután az elnök Faller Ferencz és Piperkovics Bátor tanácsosokat, akik a magán-, illetve a középítési osztályok vezetését átvették. Az új ügyosztályvezetők nevében Faller Ferencz mondott köszönetet az üdvözlésért. Napirend előtt dr. Morzsányi Károly, az Erzsébet-sugárút ügyében szólalt fel. Azt a kérést intézte az elnökhöz, hogy amennyiben ebben a kérdésben az új ügyosztályvezető nézete eltérne Kun Gyula nézetétől, akinek előterjesztését a bizottság ismeri, úgy erről a bizottság tagjait külön értesítsék. Az elnök megígérte, hogy a kérelemnek a legnagyobb készséggel tesz eleget. A napirend során a bizottság elutasítani javasolta több fővárosi kereskedőnek azt a kérelmét, hogy a Kigyó-téren, a Deák-téren és a Gellért-téren ideiglenes árubódékat állíthassanak fel. A Magyar Építésművészek Szövetsége azzal a kérelemmel fordult a fővárosihoz, hogy az V. kerület Szabadság-tér nivóját változtassák meg és homoruan képezzék ki. A kérdés felett nagyobb vita indult meg, amelyben Palóczy Antal, Hauszmann Alajos és Alpár Ignác a szövetség kérelme mellett törtek lándzsát. Hauszmann Alajos azt indítványozta, hogy az ügyet a mérnöki hivatalnak adják ki, amely a keresztszelvény elkészítése mellett az átalakítással járó költségekről is dolgozzon ki előterjesztést. A bizottság ehhez az indítványhoz hozzájárult. A mérnöki hivatal előterjesztést tett, hogy a Kigyó-téren levő két parkot kibővítsék és két mentőszigetet állítsanak fel. A bizottság az ügyet visszaadta a mérnöki hivatalnak azzal az utasítással, hogy a parkok meg nagyobbításával egy mentősziget elhelyezéséről gondoskodjék. A mentőszigeten nyilvános óra felállítását tervezi a bizottság. Elhatározta továbbá a bizottság, hogy a Városligetben lovagló-ut létesítését fogja javasolni a tanácsnak. A fővárosi közmunkák tanácsa módosítani akarta az építési szabályzatnak a Mészáros-utca beépítésére vonatkozó részét. A középítési bizottság ma egyhangu határozattal hozzájárult a mérnöki hivatalnak ahhoz az előterjesztéséhez, hogy az építési szabályzatnak a Mészáros-utczára vonatkozó rendelkezései változatlanul maradjanak meg. A budai dohánygyár mögött Herzmann Bertalan parcellázással kapcsolatban hatól széles ut nyitására kapott engedélyt. A bizottság ma hozzájárult ahhoz, hogy ezt az utat nyolc öre szélesítsék ki. Több kisebb jelentőségű ügy elintézése után az ülés véget ért.

(*) **Az angol kölcsön jóváhagyása.** A fővárosi tudvalevően két millió font sterling, vagyis negyvennyolc millió korona kölcsönt vett föl a londoni Loyds-banktól és a Neumann, Luebeck és társas londoni cégtől. Gróf Khuen-Héderváry belügyminiszter ma a kölcsön fölvételét jóváhagyta, de kikötötte, hogy a kölcsönt csak a belügyminiszter által jóváhagyott beruházásokra fordíthatják s a kölcsönből eszközölt kiadásokról külön számadást kell vezetni.

(*) **A közmunkatanács új alelnöke.** A közmunkatanács alelnöke, Wekerle Sándor volt minisztertanácsnak báró Gromon Dezső fölmentése óta elnök azóta maga elnököl a közmunkatanács ülésén. Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök, úgy látszik nem akar a közmunkatanácsban elnökölni s az alelnöki állással egybekötött teendőket ideiglenes ellátásával Tolnay Lajost, az államvasutak nyugalmazott elnökgazgatóját bízza meg.

Szmokingöltöny 40, prima selyem 45, Frakk, v. Ferencz József-ölt. egészen selyembéléssel 55 frt.

Legjobb
angolkelműből,
csakis mérték
szerint, első-
rangú kivitelben.

ZÉLINGER SAMU
angol készpénzrendszer
uri szabótermében
IV. ker., Belváros,

Magyar-u. 3., I. em. Kossuth Lajos-
utca mellett. — Telefon 116—59.

(Az adó kamatja ex-lexben. Az előrefizetett adó után a törvény öt százalékos kamatot biztosít az adózónak. Lukács László pénzügyminiszter ma rendeletben értesítette a pénzügyigazgatókat, hogy az adófizetőktől az ex-lexben sem lehet megtagadni az előre fizetett adó után a kamatmegterítést.

(A hevenyfertőző kórok elleni védekezés. A fővárosi közgyűlése a hevenyfertőző betegségek ellen való védekezés és a betegségek terjedésének megállítására szolgáló állandó intézménynek költségvetését 279.350 korona kiadással és 11.000 korona bevétellel állapította meg. A belügyminiszter a közgyűlésnek ezt a határozatát jóváhagyta.

Mulatságok.

Az építész-bál rendező-bizottsága védnökének és díszelnökének tiszteletére az Andrássy-uti Drechsler-féle vendéglő külön termében, teljes sikerű ismerkedési estélyt tartott szerdán. Az estélyen csaknem teljes számban megjelent díszelnököket a rendező-bizottság meleg ünnepségekben részesítette. Az ünnep bizottság nevében Székely Dezső és Kaiser Hugó köszöntötte fel a díszelnököket, akiknek nevében Grünwald Mór és Knuth Károly köszönték meg az ünnepeltetést. A rendező-bizottság nevében Berger Dezső üdvözölte Székely Dezső építész, mint a rendező-bizottság odaadó buzgósága vezérének. A bál bizottságai közül a teremisztető-bizottság jelentése kapcsán betervezett terv ragadta el a megjelent szakfőnököket, melynek alapján a közreműködő iparművészek az öreg Vigadó termeinek képét teljes hatással teszik. A tervet Vajda Andor iparművész készítette, kinek Wannemacher Fabian építőművész szolgált utbaigazításokkal. A táncrendbizottság bemutatta a táncrend mintáját, amely valóságos műremek. A bálélnökök bejelentették, hogy a bálanyai tisztet a díszelnökök nejei készséggel vállalták el és így az ideai Építész-bál sikere teljesen biztosítottak tekinthető. A meghívókat a rendezőbizottság már széjjelküldte és ezután kéri fel azokat, akik még nem kapták, hogy arra való igényüket jelentik be a rendezőségnek a Magyar Építő- és Iparművészeti Rajzoló Országos Egyesülete helyiségében levő titkári hivatalába (VII., Rákóczi-ut 30. sz. 1. 7. Telefon 168-99.)

A Kereskedelmi bál. Ma délelőtt a képviselőházban maróthi Fürst Bertalan vezetés alatt Kuncz József, Mösner József, Páncz Sándor, Schreyer Sándor és dr. Schreyer Jenő tagokból álló küldöttség tisztelettel gróf Khuen-Höderváry Károly miniszterelnöknek és az után Hieronymi Károly, Lukács László, gróf Serényi Béla, Haza Samu és Székely Ferenc minisztereknek, hogy őket és neveiket az a hó 31-én tartandó Kereskedelmi bálra meghívják. Ugy a miniszterelnök, mint a többi miniszterek igen szívesen fogadták a küldöttséget és különösen gróf Khuen-Höderváry Károly miniszterelnök és Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter megígérték, hogy a bálon minden bizonyítással meg fogják jelenni és a többi miniszterek megjelenésüket szintén kiállításba helyezték.

A Ferencvárosi Torna Club bálbizottsága felkéri azokat, akik meghívóra igényt tartanak, hogy ez iránt a bizottság irodájához (Ferencvárosi, Széchenyi-kávéház, telefon 165-98.) forduljanak. A rendezőség a bálgyűlés emlékszerű izléses táncrendeket készítet. A bál szokás szerint találkozó helye lesz a sportegyesület korifusainak és a kerület előkelőségének, akiknek nagyrésze megígérte megjelenését.

Bölcsőde-bál. A február elsején tartandó Bölcsőde-bál iránt oly nagy érdeklődés mutatkozik, hogy meghívókat már csak korlátozott számban ad ki a rendező-bizottság. Karzatjegyek és páholyok legnagyobb része már előjegyeztetett. A bálon megjelenő József főherceget és Augustus főhercegnőt a bálanyák gróf Pappenheim Sigfriednek sz. Károlyi Erzsébet grófnő vezetésével fogadják.

Az ideai farsang legnagyobb álarozos bálja vasárnap, február 6-án fog a székesfővárosi Vigadó összes termeiben a pesti íz, nőgyelet emberbaráti intézményei javára megtartani. Ezen bál az álarozos bálak között már évek óta a legelőkelőbb helyet foglalja el és az ideai az előjelek után következtetve, bizonyára felülmúlja az összes előzőket. A tiszta jövedelmét szegény nők segélyezésére, valamint ezen egyet által fenntartott Jeányrávház, árvaleánymenhely és népkonyha javára fogják fordítani. Ezen körülmény, valamint az egyet működését kísérő általános meleg rokonszenv, ezen bál sikerét az idén is minden tekintetben biztosítják.

A Perczel Mór-szobor intéző-bizottsága február 5-én este fél 9 órakor az Erdős-szálló nagytermében táncmulatságot rendez, melyet izlési összejáratott kábaratélődás fog megelőzni. A tiszta jövedelmét a szobor alapja javára fordították.

A Művészet és Művelődés Magyar Nők Körének táncestélye a Royal-szállóban levő klub helyiségében (Erzsébet-körút 49.) február 1-én fog megtartani. A háziaszonyokat kéri a rendezőség, szíveskedjenek az ígért ételket és italokat február 1-én délelőtt 12 óráig — névjegyekkel ellátva — a klubba küldeni, ahol azok köszönettel nyugtáztatni fognak. Az estély 8 órakor veszi kezdetét.

A Budapesti Állami és Magánintézet Hivatal-szolgák Betegsegélyző- és Temetkezési Egyete február 5-én, szombaton a Gutenberg-otthon dísztermében (VIII., Bérkeois-utca 1. sz.) jótékony célú táncvizalmat rendez, amely fél 9 órakor kezdődik.

Báli naptár.

Január	29. Lakatosok bálja a Lloydban.
"	29. Tisztviselő Egylet táncestélye (Eszterházy-u. 4.)
"	29. Gaudeamus-táncestély a Kath. Körben.
"	29. Pénzügyi hivatalnokok bálja a budai Vigadóban.
"	29. Iparosok bálja a budai Vigadóban.
"	29. „Emberszeretel”-táncestély a Royalban.
"	29. „Eintracht”-táncestély a fővárosi Vigadóban.
"	30. A D. K. E. művészestélye a Vigadóban.
"	31. Kereskedelmi bál a Royalban.
"	31. Imre-bál a Katholikus Körben.
Február	1. Bölcsőde-bál a fővárosi Vigadóban.
"	1. Vas- és fémipari tisztviselők bálja a Lloydban.
"	1. Művészet és Művelődés bálja.
"	1. Budapesti III. ker. Egyesült Polgári Kör mulatsága a Korona Vigadóban.
"	1. Budai Polgári Kör bálja a budai Vigadóban.
"	1. Katholikus tisztviselők mulatsága Andrássy-ut 67.
"	1. Ferencvárosi függetlenségi kör estélye saját helyiségében.
"	1. Katholikus népszövetség bálja Wesselenyi-u. 17.
"	1. Zuglói Kápolna-egyesület mulatsága Angol-u. 23.
"	1. Lutheránia estélye a Saskörben.
"	2. Udvari táncestély a királyi palotában.
"	2. A Tisztviselőtelepi Casino táncestélye.
"	2. Posta-tisztviselő táncestélye (Bálint-utcai kaszinó).
"	2. Gazdaszónok alarozosbálja a fővárosi Vigadóban.
"	3. Országos gyógyszerészbál a Royalban.
"	5. Széchenyi-bál a fővárosi Vigadóban.
"	5. Terézvárosi Torna Club mulatsága (Andrássy-ut 67.)
"	5. Budai Polgári Kaszinó táncestélye.
"	5. Guttmann-cég táncestélye (Erzsébet-körút 49.)
"	5. A Holczler-cég táncestélye a Royalban.
"	5. Dunagőzhajózási tisztviselők bálja a budai Vigadóban.
"	5. Drogisták táncestélye a Lloydban.

Gyors segítséget minden betegnek,

lit eszós, köszvényes, rheumatikus fájdalmak győtlőnek csak a sok ezer esetben kipróbált

MENFOR

hoz, melynek óriási hatóereje orvosi körökben is feltűnést okozott. Ez egy zsírtalan, száraz kenőcs, melyvel nem kell sokat bajlódni; az ember egyszerűen bedörzsöli a fájdalmas testrészt, a beteg izmokat, inakat és a fájdalom meglepően gyorsan megszűnik

Egy nagy tubus 2 korona,
kis tubus . . . 1 korona.
3 nagy tubus rendelésnél frankó szállítás.
Rendelendő 28384

GLÜCK REZSŐ gyógyszeráránban
Budapest, Rákóczi-tér 2. sz.

EGYESÜLETEK.

(—) Egyetemi reformpárt. A joghallgatók egy része a Joghallgatók Tudományos Egyesületének napokban tartandó tisztújító közgyűlése alkalmából esütörtökön este reformpárt néven egy új pártot alakított. A párt célja, hogy az egyesület működésében új szellemet tegyen uralkodóvá és hathatósabb eszközökkel igyekezzen céljainak megvalósítására. A párt programjába vette, hogy a

büntető jogban az elavult formákhoz való szigorú ragaszkodás helyett a kriminológiára irányítja a figyelmet, a magánjogban a közgazdasági élet folyton változó követelményeire lesz tekintettel, a jogtörténetben a gazdasági és intellektuális viszonyokat fokozottabb figyelemmel kíséri és az egyes elméletekkel való objektív foglalkozást tüzi ki céljál.

(—) Az Országos Mértékletességi Szövetség alakuló közgyűlése vasárnap, e hó 30-án délelőtt, Pestvármegye székházában tíz órakor lesz dr. Herczegh Mihály egyetemi tanár és Fazekas Ágoston alispán elnöklésével. Az érdeklődés az új szövetség iránt az egész országban igen nagy. Az alapítók az országban és különösen Pest vármegyében a szövetség érdekében nagy propagandát csináltak úgy, hogy az alakuló közgyűlés előreláthatólag igen látogatott lesz.

TÖRVÉNYSZÉK!

§ A bírói létszám szaporítása. Ismeretes, hogy a budapesti bíróságok példátlan módon való túiterhelése az ügyek olyan megfeneklésére vezetett, hogy az állapotokon a bírák mai létszáma már nem képes segíteni. A lapok közölték ugyan, hogy a budapesti V. és VI. kerületi járásbíróságoknál több szaporították a bírói létszámot, azonban csak egy-egy bíróval, holott legalább 5—6 új bírót kellett volna beállítani. Ez a szaporítás észrevehető munkaapadást sehol sem idézett elő, bár az új bírákat ismét csak erejükön felül megterheltek. Tévédés volna tehát azt hinni, hogy a budapesti bíróságok ügymenete egyáltalán gyorsabbá válhatik addig, amíg a két évtized alatt megkétszereződött munka végzésére elegendő munkaerő nem lesz. Még pedig nemcsak bírákra volna szükség, hanem jegyzői és kezelőszemélyzet is, még sokkal nagyobb számban, mint amennyi bíróra van szükség, mert a folyó ügyek intézését a jegyzők és bírák nem győzik a legmegfelelőbb munkával sem, holott járásbíróság alig van olyan, ahol egy-egy bírónak és jegyzőnek naponta 50—100 folyó ügyről kevesebbet kellene elintéznie a tárgyalásokon kívül. Ez az immár elodíthatatlan szaporítás voltaképpen nem is járna az államkincstár nagyobb megterhelésével, ha a táblánál és Kurjánál tanácsjegyzői szolgálatra joggyakorlókat és jegyzőket alkalmaznának, akik a célra pompásan beválnának és a tanácsjegyzői szolgálatra berendelt és az ítélkezéstől elvont bírákat itélőbírákként visszahelyeznék az elsőfokú bíróságokhoz.

§ A nép-gőzfürdő botránja. Még az elmúlt év folyamán a Szt. Lukács-fürdő népfürdőjében a detektívek egy fajtalanokdó társaság tagjait leplezték le és a társaságnak husz tagját elő is állították. A főbbnyire fiatalokú büntetőket ma vont a felelősségre a büntető járásbíróság fiatalokú büntetőket főként ítélkező bíróját, dr. Schirilla Achil járásbíró a Btk. 241. szakaszába ütköző vétség miatt. A vádlottak padján Márkus György takarítószolgája, Sulyok Géza szabósepről, Krenbach Mátyas bentesmester, Walter Antal kőfaragósepről, Párkas Ferenc cipészsepről, Balázsvits Béla nyomdai alkalmazott, Béni János borbélysepről, V. György 16 éves napszámos fia, Newirth Zoltán kelmefestősepről, Balárdi Lajos kereskedősepről, V. János 15 éves kádártonoz, Sipirkó János urasági inas ültekkésséggel vádolva. Mint büntető, illetve mint alkalmoszerzők Oszki Ferenc fürdőmester, Szatala Lajos fürdőszolga és Szalabári János borbély szintén a vádlottak padjára kerültek. A fővádlottak azonban nem jelentek meg. Ezek voltak Kurta Ignác, Király Aladár és Rozsnyay (Van der Hoske) Kálmán. A bíró Kurta Ignácnak és Király Aladárnak elrendelte elővezetetését, de a kiküldött detektívek nem tudták megtalálni őket. Rozsnyay Kálmán orvosi bizonyítványt nyújtott mentette ki elmaradását. A tárgyaláson a vádlottak eltérőleg a rendőrség előtt tett beismerő vallomástól, tagadásban vannak. Tagadásukkal szemben azonban a kihallgatott detektívek terhelő vallomást tettek ellenük. Az ügyész vádelőterjesztésének meghallgatása után a bíró büntetőnek mondta ki a Btk. 241. szakaszába ütköző fajtalanokdó vétsége miatt Márkus Györgyöt, Sulyok Gézát, Krenbach Mátyást, Walter Antalt, Párkas Ferencet, Balázsvits Bélát, Béni Jánost, Newirth Zoltánt, Balárdi Lajost és Sipirkó Jánost s mindegyiket 15—15 napi fogságra ítélte. A

Szén, kokszt, briket és antracit

téli fűtéshez
a pontos szállítás érdekében későbbi határidőkre már most rendelendő.
Telefon: ^{detail} 75-25. { 164 interurban.
          ^{50-27.}

Radnay Károly
Budapest, Váci-körút 78. sz.
Sürgőnyezim: **ANTRACIT Budapest**

KÖZGAZDASÁG.

fiatalok V. Györgyöt javítónevelésre, V. Jánost pedig egy évi próbabocsátásra ítélte s pártfogóul kirendelte részére *Felső Mátyas* iparost. A ma még nem jelent Kuria Ignác, Rozsnyay Kálmán és Király Aladár vádlottakkal a bíró újabb tárgyalást fog tartani. A büntetéssel megvádolt Oszki Ferencet, Szatala Lajost, Szalabár Jánost a bíró bizonyítékok hiányából fementette.

§ **A hitelező szobaleány.** Bartók Mária mint szobaleány *Berger József*nének, egy fővárosi ügyvéd volt feleségének állott szolgálatában. *Berger*né egy alkalommal 75 forintot kért kölcsön szobaleányától, kinek megígérte, hogy a kölcsönt, amint követeléseit behajtotta, azonnal visszafizeti, sőt szóbelileg lekötötte neki összes butorait is biztosítékkul. A kölcsönt azonban nem fizette vissza a szobaleány többszöri felszólítására sem s midőn már alkalmatlannak találta a folytonos szorongatást, szolgálatából egyszerűen elbocsátotta. *Bartók* Mária erre bepörölte *Berger*né, de ezzel mit sem ért el, mivel *Berger*né butorait már előzőleg egyik rokona lefoglalta. *Bartók* Mária erre csalás miatt panaszolta be *Berger*né, akit a budapesti törvényszék e czímen egy heti fogházra és száz korona pénzbüntetésre ítélte. A királyi tábla a vádlott asszony büntetését két napra szállította le. A Kuria helyt adott a benyújtott semmisségi panasznak s arra utasította a királyi táblát, hogy állapítsa meg, vajjon a rokon követelése, aki a butorokat lefoglaltatta, szinleges követelés volt-e. A királyi tábla első büntető tanácsa a mai második tárgyaláson felmentette a vádlott, s megokolásában kimondotta, hogy károsítási szándéka nem volt s ennél fogva büntetésnek sem forog fenn. Dr. Magyar István főügyész helyettes a felmentő ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be.

§ **Az eltűnt gyermek.** A múlt év nyarán történt, hogy *Singer Artur* gyümölcskereskedő gyermekét sőtálmán küldötte *Hedlinger Teréz* cseléddel és hasonlónévű leányával. A gyermekek séta közben megsumjaztak s ifjabb *Hedlinger Teréz* fölvitte őket egy uszályhajóra, hol vizet kért. Midőn azonban a hajóról visszajöttek, a gyermekek közül az egyik, a *Vilma* hiányzott. Valószínűnek látszott, hogy a kis gyermek a Dunába esett s ezért gondatlanságból okozott emberölés miatt az ügyészség vádat emelt *Hedlinger Teréz* ellen. A ma megtartott vádtañási tárgyaláson a vádlott nő védője becsatolta a Friss Újság egy már régebben megjelent számát, amelyben az a hír állott, hogy az oppelni rendőrség nemrégiben egy cigányasszonytól egy négy éves kis leányt vett el, aki kihallgatásakor *Singer* Vilmának és magyarországi, budapesti születésűnek mondta magát. Erről a kis leányról az oppelni rendőrség a ciklik szerint azt is megállapította, hogy a cigányok különféle mutatványokra tanították be. A vádtañás a becsatolt bizonyítékok alapján elrendelte a vizsgálat kiegészítését abban az irányban, hogy a budapesti rendőrség lépjen összeköttetésbe az oppelni rendőrséggel és derítse ki, vajjon az ott őrizet alá vett négy éves kis lány azonos-e *Singer* Vilmával és ha azonos, állapítsa meg azokat a körülményeket is, hogy a kislány hogyan került a cigányok kezébe. E körülmények felderítése után fog majd a vádtañás érdemben határozni.

Rendelésszerűen készült

frakk- és smoking öltönyök

délvidékre utazóknak,

színházi és átmeneti

kabátok, elsőrangú kivitelben,
dívatos szabásban, jutányos
árakon kaphatók:

Deutsch F. Károly és Tsa

Budapest, IV., Ferencziak-tere 2. sz.

A templommal szemben.

A Magyar Hitel óriási emelkedése. Ma szentá-
cziós napja volt az értéktözsdeknek: a Magyar Hitel husz koronával emelkedett s elérte a 814 koronás árfolyamot. Ez a nagy esemény — természetesen — igen sok kombinációra adott alkalmat, mert a vásárlások olyan forszírozottan történtek, hogy mindenki kutatta, mi oka lehet a Krausz és Bettelheim cégnek, hogy 3500 darab Magyar Hitelt vásárolt rövid egy óra alatt. Beszéltek arról, hogy a Hitelbank ez évben a szokásos 40 korona osztalék helyett nagyobb osztalékot fog fizetni, hogy a bank igazgatóságának sikerült megállapodni Wekerlével, s ennek értelmében Wekerle elvállalta a bank kormányzói állását, végül arról is beszéltek, hogy a bank érdekkörébe vonta a Dunagőzhajózási Társaságot, s Ullmann Adolfot a társaság be is választja az igazgatóságba. Ezekre a hírekre nézve kérdést intéztünk *Ullmann Adolf*hoz, a Hitelbank vezérigazgatójához, aki felhatalmazott bennünket arra, hogy megírassuk, hogy ezek a hírek pusztán feltévesen alapulnak és semmi komoly háttérrel sincs a híresztelésnek. A bank ez évben sem fog nagyobb osztalékot fizetni, s Wekerle sem lesz a Hitelbank kormányzója. Legalább ezidőszereint nem.

A Kereskedelmi Csarnok ülése. A Magyar Kereskedelmi Csarnok választmánya ma tartotta a havi rendes ülését. A választmány tudomásul vette, hogy az újonnan alakult díszmű- és rövidárukereskedői szakosztály az egyesület választmányába *Bruck Mihály*t küldötte ki, aminek folytán a választmányt *Bruck Mihály* behívása iránt intézkedett. Dr. *Schreyer Jenő*, a Kereskedelmi Csarnok titkárnak jelentéseit a boszniai kereskedők vizontlátogatásáról és illetve fogadtatásáról, a konstantinápolyi kirándulásról és a turini kiállításról a választmány tudomásul vette. Jóváhagyta a választmány az igazgatóságnek azt a határozatát, amely szerint a bíróságok késelelincs eljárása kérdésében a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara akeziójához csatlakozik. A magyar királyi államvasutak igazgatóságának pénzügyi osztálya a városi vám visszatérítési igazolványának tárgyában annaiktódejn rendeletet bocsátott ki. Tekintettel arra, hogy e rendelet a székesfőváros előterjesztésére lett kibocsátva, a választmány elhatározta, hogy a rendelet sérelmes intézkedéseinek orvoslása céljából közvetlenül a székesfőváros tanácsához fordul.

Uj magánbankéző a fővárosban. Propper Sándor, az Erzsébetvárosi Váltóüzlet R.-T. cégvezetője és Örfley Andor, a felszámolásban lévő Járadék Hitelbank R.-T. volt vezérigazgatója a legközelebbi napokban a fővárosban bank- és váltóüzlettel önállósítják magukat. Mindkét cégfőnök a pénzpiacra kitűnő hírnévről örvend és jeles szakismertűk és a tudomásunk szerint rendelkezésükre álló jelentékeny tőke bizonyára felvirágoztatja a közös vállalkozást.

A Kereskedelmi R.-T. papirosainak uj jegyzése. Mai számunkban megírtuk, hogy a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság részvényeit már a legközelebbi napokban a határidőüzlet szabályai szerint fogják jegyezni. Vagyis az intézet részvényeit ezentul módó és utimó elszámolásra fogják adni és venni. Ez azt jelenti, hogy a részvényekben nagyobb forgalom fog kifejlődni, mert a részvények elszámolása nem lesz oly nehézkes, mint eddig volt. A részvényeknek határidőüzleti jegyzését az Értékpapírügynökök Egyesülete kéri a tőzsdetanástól arra való hivatkozással, hogy a Kereskedelmi Részvénytársaság részvényeiben az utóbbi időben oly nagy ület fejlődött ki, mely kívánatosá teszi a forgalom lebonyolításának a könnyítését. A tőzsdetanács valószínűn már a szombati ülésén foglalkozni fog a kérréssel. A Kereskedelmi Részvénytársaság részvényei egyébként ma elérték a 685 koronás árfolyamot.

Az Iparegyesületből. Az Országos Iparegyesület gyáripari szakosztálya tegnap délután Ullmann Adolf elnöklésével ülést tartott. A gyűlés első sorban azokkal a gyakorlati javaslatokkal foglalkozott, amelyek az ipari életünk különböző kiválóságai az egyesülethez leadtak. Hosszasabban foglalkozott a szakosztály Ullmann Adolf elnöknek az egyesületközi delegációra vonatkozó javaslatával és többek hozzászólása után kimondotta a szakosztály, hogy ebbe a delegációba először csak a

homogén alapon álló ipar és kereskedelmi egyesületek hivandók meg. Elhatározta a bizottság, hogy a javaslatot megküldi az összes érdekelt szakszerveületeknek hozzászólás céljából. A titkár előterjesztésére a szakosztály kimondotta, hogy a tüzésre szolgáló nyersolajszállításra a B. osztály szerint való díjkezdvevény engedélyezését, amelyet a lemondott kereskedelemügyi miniszter a MÁV. pártoló előterjesztése dacára megtagadott, újból kérni fogja az új kereskedelemügyi minisztertől. Az igazgató bejelentette, hogy az év folyamán Odesszában rendezendő mezőgazdasági és ipari kiállítás igazgatósága felkérte az egyesületet, hogy a Délországra dolgozó gyárosok figyelmét erre a kiállításra felhívja.

Mit kíván a Dunagőzhajózási Társaság. A cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság és az osztrák kormány között nemrég tárgyalások indultak meg a szubvenziós szerződés előkészítésére. A tárgyalások azonban megakadtak, aminek az az oka, hogy az osztrák kormány alkalmat kívánt adni a társaságnak, hogy időközben feltételeit megállapítsa s a kormány tudomására adja. A társaság ennek a kívánságnak már eleget is tett s így bizonyosra vehető, hogy a tárgyalások már legközelebb újból megindulnak. A tárgyalások alkalmasint nagyon el fognak húzódni, mert a társaság követeléseit és a kormány feltételeit között ma még szinte áthidalhatatlan ür uralkodik. Hír szerint, a társaság fölemelt szubvenziót és korlátlan szabadságot kíván a tarifamegállapításra nézve. A kormánynak ezekben a kérdésekben más az álláspontja és éppen a tarifaképzésnél és a fontosabb állások betöltésénél kívánja befolyását erősíteni.

Kamatértítés az exlexben. A közadók kezeléséről szóló törvény egyik szakasza kimondja, hogy annak az adózónak, aki adótartozásának egy vagy több évnegyedi részletét előre befizeti, az előre befizetett adóösszeg minden forintja után a befizetés napjától az illető évnegyed közepéig számított évi 5 százalékos kamat betudandó, illetőleg kifizetendő. Felvetett kérdések folytán *Lukács László* pénzügyminiszter figyelmezteti a pénzügyigazgatóságokat, hogy az említett kamattérítésre az adókat előre befizető felek a költségvetésen kívüli állapot alatt is jogos igényt tarthatnak, az tehát fölük most sem tagadható meg.

A német bankkamatláb leszállítása. Berlinből jelentik, hogy az új államkölcsön átmenetileg némi feszültséget teremtett a pénzpiacra, de az utimó lefolyása után előreláthatólag a pénzpiacra jelentékenyen megkönnyebbül a helyzet, hogy a német birodalmi bank ismét abba a helyzetbe jut, hogy a kamatláb további leszállításával foglalkozhassék. A kamatlábleszállítás ezuttal ismét fél-százalékos lesz.

Mezőgazdasági helyzet. Az O. M. G. E. tudósítói az általános mezőgazdasági helyzetet illetőleg január 27-iki kelettel a következőket jelentik:

Arad. Pár napi gyenge fagy és havazás után ismét esős jellegű idő. A külső gazdasági munkák a talaj nedves állapota és a járhatatlan utak miatt szünetelnek.

Baja. Esős enyhe időjárás. Néha havazik. A gazdaságban szünetel a munka.

Balassagyarmat. Napok óta kisebb havazásokkal hidegebb az idő. Vetések 25—30 centiméter vastag hóréteg alatt vannak.

Debreczen. Időjárás enyhe, csekély havazással. Gazdasági munka szünetel.

Győr. Mult hét végén 24 órai hóesés volt, mely még most is fedi a földeket. Fagy.

Kaposvár. Havas esős időjárás. Kiseb fagyok. Néhol szántanak.

Léva. Erős havazások voltak. 20—30 cm. hóréteg a vetéseken. Utak javultak.

Losoncz. Kissé fagyott s a föld hóval van fedve.

Miskolcz. Enyhe időjárás. Éjjel 8—10 cm. hó esett. Fagyott. Dél felé már olvad.

Nagykanizsa. Várt, tartósnak ígérkező fagy, magas hótakaróval megérkezett.

Nagyszentmiklós. Esős-havas időjárás. Vasárnap egész nap havazott. Vetések szépek.

Nyíregyháza. Állandóan enyhe időjárás. Kevés esővel, nagy hóval. Vetésekben eddig számbavehető kár nem mutatkozik.

Nyitra. Földeket vastag hótakaró lepte el. Tegnap óriási hófúvás volt. Erősen fagy. Öszi állása igen jó.

Pancsova. Időjárás hideg, némi hóval. Mától megint enyhe. A vetések gyönyörűen állanak.

Pápa. Mult héten napokig tartó havazás volt, minek folytán a bekövetkezett fagy a vetésekben kárt okozhatott.

Szalmár. Időjárás esős. Vetések állása kitünő.
 Temesvár. Terméskilátások igen jók.
 Zalaegerszeg. Mult heti hó a földet egészen ellepte. Még kárt nem okozott, azonban ha még nagyobb mérvű hócsés következne be, ugy a gazdag vetésekre ártalmas lehet.

Zenta. Hétfőn erős havazás és erős fagy volt. Jelenleg minden olvad. Valóságos tavaszi időjárás.

Külföldi cégek közvetlen képviselője. A Magyarországba importáló külföldi cégek közvetlen képviselőjének szorgalmazása végett megalakult egyesületközi bizottság tegnap ülést tartott az O. M. K. E.-ben Kunz József elnöklésével. Beck Géza, az O. M. K. E. helyettes főtitkára jelentést tett a mult ülés határozatainak végrehajtásáról és azt ajánlja, hogy a megkezdett akció az osztrák ügynököknek a magyar piacokról való teljes kizárítása végett még erőteljesebben folytassák és ezalól egyrészt a külföldi megkereséseknek ellátására, másrészt a hazai vevőközönség kellő állásfoglalását biztosító agitáció intézésére végleges organizációt létesítsenek. Többek hozzászólása után egyhangulag elhatározták, hogy a javasolt állandó központi szervezetet megalakítják és annak előkészítésére az O. M. K. E. és a három ügynöki szakterület egy-egy megbízottját delegálták.

Felolvasás. Az amerikai gabonáraktárakról a m. k. Kereskedelmi Muzeum könyvtártermében dr. Gondos Viktor tegnap este felolvasást tartott és vetített képekben mutatta be az északamerikai gabna-elevátorok legelterjedtebb típusait. A felhozott adatok alapján azt a javaslatot adta elő, hogy Magyarország főbb termelési központjain és nagy gabnakereskedelmi piacain 6-8 nagy és 200-300 közepes befogadóképességű tárház létesítsenek, még pedig a m. kir. államvasutak, a gazdaságszolgálat és a gabnakereskedelmi érdekeltség közreműködésével olyformán, hogy ezek a tárházak megfelelő üzemi szervezet és felügyelet mellett a betárolt gabnáról warransokat bocsáthassanak forgalomba.

Montenegró hatmillió kölcsöne. Jó idők járnak most a pénzvilágban s nincs az az ország, város, vagy törvényhatóság, amely némi utánjárással ne tudna kölcsönhöz jutni. Még a kis Montenegró is megkapta, amit kívánt. Milanovic montenegrói pénzügyminiszter most kötötte meg személyesen Londonban a hatmillió kölcsönt, amely arra kell, hogy kiegyenlítse a bécsi pénzügyintézetnél levő függő tartozásait.

A szőlőfelújítási kölcsönök behajtása. A szőlőfelújítási kölcsönök tárgyában közreadott pénzügyminiszteri szabályzat a behajtásra név a következő lényegesebb rendelkezéseket tartalmazza: A behajtás mindig az elsőrendű adós ellen kisérlendő meg első sorban és ha a követelés veszélyeztetve nincsen, csak az elsőrendű adós ellen megkísérelt végrehajtás sikertelensége esetében folytatandó a másodrendű adós ellen. A behajtás az adósok bárhol található egyéb vagyonából kisérlendő meg és a kölcsönrel terhelt ingatlan csak akkor vehető végrehajtás alá, ha a követelés egyéb vagyonukból nem nyer kielégítést. Ingatlan végrehajtás alkalmával, az esetre, ha a kölcsönt nem mondták fel és így az árverés napját követően esedékessé váló kölcsönrész az árverési vevőre száll át, az árverési feltételek közé nemcsak az veendő fel, hogy az árverés napját követően esedékessé váló kölcsönrész a vevőt személyileg is terheli fogja, hanem azok között határozottan feltüntetendő az is, hogy az árverési vevőre átszálló teher milyen nagy lesz, hogy még hány éven át és évenként mekkora összegű járadék részlet fog esedékessé válni, valamint hogy ez az átszálló egész teher mily összeggel váltható meg azonnal. A kölcsönök esedékes járadék részleteire való befizetések a közadók módjára lévén elszámolandók, a befizetések mindig a legrégibb hátralék törlesztésére vételezendők be. Tekintettel azonban arra, hogy az egyes járadék részletek megfizetésére más és más személyek lehetnek kötelezettek, az elszámolást akként kell eszközölni, hogy a mindenik adós által fizetett összeg a saját tartozásának legrégibb hátralékára könyveltessék el. Ha valamely kölcsönrel terhelt ingatlan bíról árverésen adatott el és az árverés napját megelőzően esedékessé vált járadék részletek sem a vételárból fedezetet nem nyertek, sem attól miatt be nem hajthatók, törlesek iránt a pénzügyminiszterhez javaslat teendő. A szőlőfelújítási kölcsönök járadék részletei az esedékesség napjától számított három éven belül lévén csak előnyösen sorozandók, az esedékessé vált járadék részleteket jelezőlegielőbb biztosítani kell, hogy a magánhitelvezők azokat meg ne előzzék.

Nyiltter.

E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Pompás képet mutat a hóborította erdő

és nagy élvezet bobsleigh-en vagy skivel végigszágulani benne. Nagy élvezet, de nagy veszedelem is, mert a metsző levegőben a kimelegedés és a gyorsabb leégzés a meghűlés veszedelmét hozhatja rank. Ez ellen csak a valódi Fay-fele sződeri asványpasztillával lehet védekezni, a melyből az egész idő alatt a szájban kell tartani egy darabot. Fay valódi sződeri asványpasztillái minden idevágó üzletben kaphatók s egy doboz ára 1.25 korona.

Főképviselő Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Guntzert, cs. és k. udv. szállító, Wien, IV/1. Grosse Neugasse 17.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, január 28.

A készáru piacra igen csendes volt ma az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak és csak keveset vásároltak. Mivel másrészt az árubirtokosok sem nagyon erőltették meg a dolgot, csak jelentéktelen forgalom fejlődött ki, amelynek folyamán mindössze alig 1200 q buza kelt el tartott, tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 15.05 korona volt 79 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 14.62 és fél kor. 77 kilós tiszavidéki búzáért. Egyéb gabonakereskedelmi árak nem változtak. Forgalomba került: 200 q rozs 9.57 és fél koronás áron és 500 q zab 7.65-7.85 koronás áron. A határidőpiacra a mai üzlet csendesen és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg; a forgalom folyamán, amely különben igen vontatott és nehézkes volt, csak igen gyenge vételkezdés, de még ennél is gyengébb kínálat mutatkozott és így majdnem végig egyazon a színvonalon mozogtak az árfolyamok. Az áprilisi buza 14.28 koronán indult, 14.27 és 14.32 között változtatta az árfolyamát és zárlatkor 14.28 koronán maradt. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza 1 fillérrel, az áprilisi rozs 4 fillérrel, az áprilisi zab 2 fillérrel, a májusi tengerin szintén 2 fillérrel gyengült, ellenben a májusi buza és az októberi rozs 1-1 fillérrel javult.

A készáru üzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	Kilós	ára 100 kg.	Kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	---	79	29.60-30.00
"	76	---	80	29.90-30.20
"	77	29.20-29.50	81	---
"	78	29.40-29.70	82	---
Fejérmegyei	75	---	79	29.40-29.80
"	76	---	80	29.70-30.10
"	77	28.90-29.35	81	---
"	78	29.20-29.50	82	---
Pestvidéki	75	---	79	29.50-29.90
"	76	---	80	29.80-30.10
"	77	29.10-29.45	81	---
"	78	29.35-29.65	82	---
Bánsági	75	---	79	29.60-30.00
"	76	---	80	29.90-30.20
"	77	29.10-29.45	81	---
"	78	29.35-29.70	82	---
Bácskai	75	---	79	29.60-30.00
"	76	28.65-29.10	80	---
"	77	29.20-29.50	81	---
"	78	29.40-29.70	82	---
Rozs I-rendű új	---	---	---	19.50-19.65
" középminőségű új	---	---	---	19.30-19.40
Árpa takarmány I-rendű	---	---	---	14.20-14.30
" II-rendű	---	---	---	13.90-14.10
Zab I-rendű	---	---	---	16.00-16.20
" II-rendű	---	---	---	15.30-15.70
Tengeri belföldi új	---	---	---	12.20-12.30
Korpa	---	---	---	---
Köles	---	---	---	---

Eladatott:

Buza. Pestvidéki: 360 q 79 k, 300 q 78 k 30.10 K, 250 q 77.5 k 29.50 K, 100 q 77 k 29.25 korona.
 Róz: 200 q 19.15 K kpf par.

Zab: 100 q 15.20 K kpf, 100 q 15.50 K kpf, 100 q 15.30 K kpf, 100 q 15.70 K, 1000 q 15.40 K kpf.

A határidőpiacra kötötetett:

Délelött:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:
 Buza ápr. 14.29-14.27-14.0-14.26-14.32-14.29,
 Buza májusra 13.96-13.97-13.5-14.01-13.98
 Buza októberre 11.97-11.96-11.93-11.97-11.97-11.97-
 Rózs áprilisa 9.85-9.86-9.89-9.89-9.89-
 Rózs októberre 8.96-9.01-8.98-8.98-8.98-
 Tengeri májusra 6.71-6.79-6.79-6.79-6.79-
 Zab áprilisa 7.60-7.69-7.60-7.60-7.60-7.60-

1 óra 30 percetkor zárulnak:

Buza áprilisa	14.28	4.9
Buza májusra	13.98	1.99
Buza októberre	11.97	1.93
Rózs áprilisa	9.81	9.82
Rózs októberre	8.98	9.00
Tengeri májusra	6.69	6.70
Zab áprilisa	7.60	7.62
Repeze augusztusra	13.70	13.80

Budapesti gabonaforgalom.

1910. január 26-tól 1910. január 27-ig.

	Érkezett		Elszállított	
	méter mázsá			
Buza	2779	---	---	---
Róz	811	---	---	---
Árpa	1279	---	---	---
Zab	2194	---	---	---
Tengeri	1120	253	---	---
Liszt	---	7001	---	---
Korpa	---	1518	---	---

Értéktőzsde.

Ma viharos napja volt a budapesti értéktőzsde. A változatosság okáért ezuttal a Magyar Hitel részvényeket kapta fel a spekuláció, amelyek nagymértékű vásárlások folytán 793-ról 814 koronára, tehát teljes 21 koronát emelkedtek. Az emelkedésről közgazdasági rovatunkban is megemlékezünk. A bécsi piacról különben is azt jelentették, hogy ott erős a hangulat a magyar értékek iránt, ennél fogva természetesen a többi magyar érték is kisebb-nagyobb áremelkedésben részesült. És pedig emelkedett a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság részvénye további három koronával 675-ről 678-ig, a Közuti vasúté négy, az Adriai tengerhajózási társaságé harmadfél, a Budapesti villamosságié 5, a Magyar villamosságié 5, a Vasúti forgalmi társaságé 3 koronával emelkedett. Az alább felsorolt értékeken kívül kötötetett ma: Hazai bank 294.50-295 koronán, Magyar villamossági 401-405-403 koronán, Budapesti villamossági 610 koronán, Vasúti forgalmi 434.50-435.50 koronán, Agrárbank 450-454-451 koronán, Adriai 450-451.50 koronán, Általános takarékpénztár 634 koronán, Ujlaki téglagyár 363-365.50 koronán, Salgó 637-636 koronán, Kereskedelmi R. T. 674-678 koronán, Brassói celluloid 300-302 koronán.

Az értéktőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 672.50-674-673.50, Magyar hitel 793-798.50-797-796.75, Államvasút 761-763.50, Leszámitolóbank 561.25-565.25-563, Jelzálogbank 561.25-562.5-563, Jelzálogbankr. 476.50-477.75-477, Városi villamosságot 339-338.50, Közuti 686.50-690-689 korona.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 673.25-672.75-674, Magyar hitel 797-806, Államvasút 762-761.50, Leszámitolóbank 562.50-563, Jelzálogbank 477.25-477, Közuti 689.50-689-688.50, Városi villamosságot 338.50-339 K.

Utótőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 674.75, Magyar hitel 814.50, Leszámitoló 562.50, Jelzálog 477, Rima 665.50, Államvasút 762.50, Közuti v. 689, Városi v. 338.50.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, január 28. (Saját tudósítónktól.) Az amerikai tőzsdéken az árjegyzések ismét emelkedtek és ezt az ottani értéktőzsdével hozták összefüggésbe, így annak az itteni piacra nem volt hatása. Buzában a konzum ellátta magát a szükséges készletekkel és mivel lisztben stagnált a forgalom, változatlan árk mellett csak egész jelentéktelen kötések fordultak elő. Róz gyöngye irányzat mellett tartott, árpa el volt hanyagolva és bányadt, zabban csak osztrák áru volt piacon, tengeri csekély kínálat mellett változatlan áron maradt.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 15.20-15.50, bánáti 14.85-15.10, mosoni 14.25-14.65, tótfelvidéki 14.15-14.55, délavasuti 14.25-14.70, maréhföldi 13.85-14.25, románai 14.90-15.15, orosz 14.45-14.95.
 Róz: tótfelvidéki 10-10.20, csepeli 9.95-10.15, pestmgyei 10.10-10.20, délavasuti 9.95-10.20, katonatele magyar 9.95-10.15, osztrák 9.75-10.05.

Arpa: morvaországi 8-8.75, marchfeldi 7.70-7.80, totfevidéki 7-8.30, csepeli 6.90-7.30, györi 6.90-7.30, közepdunai állomások 7-7.25, déliavasúti 7.25-8.20, északmagyarországi 6.70-7.25, tiszavidéki 6.25-7, ma- láta 7.30-7.50, takarmány 6.80-7.10. Magyar tengeri 7.70-7.95, új 6.65-6.95. Cinquantin 8.55-9. Magyar szőlő 7.90-8.50, válogatott 8.50-8.75, cseh-országi 7.65-7.95

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, január 28. Az előtőzsdén az irányzat nyugodt, moha a newyorki piacról kedvezőtlen hírek érkeztek. Hitel- és alpesi részvények el voltak hanyagulva s irányzatuk gyöngült, ellenben államvasuti részvények szilárdultak. Korlátok közt érdeklődés mutatkozott, Dunagőzhajózási és prágai vasműrészvények iránt, magyar villamosági értékek emelkedtek. A forgalom későbbi során az általános hangulat barátságosabb lett.

Alpesi részvények a déli tőzsde megnyitása- kor ismét gyengültek, egyébként az irányzat nyugodt volt. Magyar hitelrészvényekben budapesti számlára nagy vásárlások jelentkeztek és az árfolyam jelentősen emelkedett. Egyébként is barátságos lett az irányzat, a forgalom későbbi fo- lyamán és Berlin szilárd magatartást jelentett.

Tizenegy óraker: Osztrák hitel 673.25, Laenderbank 505, Államvasut 762.50, Déli vasut 125.50, Alpesi 747.50, Prágai vasmű 2615, Dunagőzhajózás 1088, Török sors- jegy 232.50, Magyar villamosági társaság 042, 3 száza- lékos déliavasúti elsőbbség 280.25 K.

Egy óra 30 perckor: Osztrák hitel 673.50, Magyar hitel 804.50, Angol 315, Bankverein 548, Földhitelinté- zet 1160, Laenderbank 505.25, Union 595, Magyar jel- zálog 476.50, Államvasut 761, Déli vasut 125.25, Duna- gőzhajózás 1085, Alpesi 746, Prágai vasmű 2612, Rima- murányi 664.50, Brüxi 789, Orosz járadék 101.35, Török sorsjegy 232.25, Magyar villamosági társaság 404, Fegyvergyár 718.50 K.

Bécs, január 28. (Magyar értékek zárlata). 4 száza- lékos arany-járadék 113.15, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 155.85, Magyar hitelbank részvény 804.-, Magyar leszámítoló és váltó részvény 563.-, Rima- murányi 665.-, Magyar cukoripar -.-, Adria h. jó- zási részvénytársaság 449.-, Magyar koronajáradék 92.50, 4 százalékos magyar földterem. kötvény 93.4, Magyar nyerm.-kötv. sorsjegy 216.-, Kassa-Oderbergi Vasntérsz. -.-, Magyar jelzálogbank 476.-, Magy. kereskedelmi bank 630 Az irányzat szilárd.

Bécs, január 28. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 száza- lékos papír-járadék 91.0, 4 százalékos osztrák arany- járadék 117.80, 1860-as sorsjegy 172.50, Osztrák hitel- sorsjegy -.-, Angol-osztrák bankrészvény 314.50, Bécsi Bankverein 547.0, Osztrák magyar bank 1775.-, Déli vasut 124.-, Dunagőzhajózási társ. 100, Dohány részv. -.-, Cs. k. arany (vert) 118.-, Német bankv. 117.55, Osztr. Lloyd 5.9, 4.2 száz ezüst jár. 35.5- 98.0, Osztr. korona járadék 95.5, 1864-es sorsj. 27.- Osztrák hitelintézeti részvény -.-, Union-Bank 5.5.- Osztrák Landerbank 565.-, Osztrák-magyar államvasut 760.50, Elbavölgyi vasut -.-, Alpesi részvény 744.5, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 240.57, Lipótkohó -.-, Török sorsjegy 232.40.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 28. (Értéktőzsde.) A newyorki tőzsde újabb ellanyhulása a spekulációt tartózkodásra bírta ugyan, az árfolyamok nivója azonban csak szórványosan és jelentéktelenül csökkent, mert a német ipar kedvező helyzete támaszul szolgált a piacnak. Nagyobb realizációk csak egyes bányá- értékekben voltak, amelyek 1 százalékgig terjedőleg alacsonyabban indultak. Másrészt bochumiak, kü- lönösen Phönix és rajnai acél részvények igen szilárdak voltak. A további folyamatban a barátsá- gos alapirányzat ismét föllükerekedett, főleg, mi- után az Iron Monger is optimisztikusan nyilatko- zott az amerikai vaspiacz helyzetéről. Élénkebb üz- lett fejlődött ki különösen a bányá- és bankpiac- zónán és az árfolyamok javulása jóval túlhaladta a kez- detben szenvedett veszteségeket. Amerikai vasutak időnként a new-yorki paritáson felül emelkedtek. Szilárdságukkal tüntek ki az orosz értékek, külön- sen 1902. évi oroszok. Török sorsjegyek iránt is elég érdeklődés mutatkozott. Az utőtőzsde szilárd irányzat, mellett nyugodt lefolyású volt. A kész- pénzpiacz ipari értékei tulnyomórészt javulásokat értek el. Pénz néhány napra utimón tul 4 és fél százalékg, magánleszámitóási kamatláb 3 százalékg.

Berlin, Január 28. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék -.-, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 91.0, osztrák hitelrészvény 216.00, Déli vasut 23.30, orosz bankjegyek 216.70, 4 százalékos új orosz kölcsön 10.-, Disconto Commandit 19.32, Dinamittruszt 1.0, 0, Harpe 1210.60 Unifikált török járadék 94.0, 4.2 százalékos ezüst jár. 35.1, 4 százalékos magyar aranyjáradék 91.0, Magyar koronajáradék 92.6, Osztrák-magyar államvasut -.-, Pécsi váltóár 8.-, Olasz járadék -.-, Ált. villamos- sági Edison 24.40, Gelsenkircheni 26.10, Laurakohó 19.50. Szilárd.

Frank urt. (Zárlat. Jan. 28. 4.2 száz.-os papírjáradék -.-, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 99.60, Magy. ar.-jár. 95.60, Osztr. hitelint. részv. 211.0, Osztrák-magyar államvasut 162.10, Északnyugati vasut -.-, Bustie- radi vasut -.-, Londoni váltóár 244.5, Bécsi Bank- verein 1940, Villamos részvény -.-, 3 százalékos magyar aranykölcsön 78.20, 4.2 százalékos ezüstjáradék 99.15, Osztrák koronajáradék 91.0, Magyar korona- járadék 91.75, Osztrák-magyar bank 127.65, Déli vasut részvény 234.-, Elbavölgyi vasut -.-, Bécsi váltóár 84.9.-, Párisi váltóár 811.80, Union bankrészvény -.- Alpesi részv. 74.50. Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) Január 28. 4.2 százalékos ezüst járadék 93.5, 1860. sorsjegy 174.50, Déli vasut 23.50, 4 százalékos aranyjáradék 100.20, Osztrák hitelrészvény 211.7, Osztrák-magyar államvasut 162.10, Olasz jára- dék 104.25, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 91.95 Szilárd.

London, január 28. Angol consol -.-

Paris, (Zárlat.) Január 28. 3 százalékos francia já- radék 91.75, Osztr. aranyjáradék 101.75 Magyar arany- járadék 97.75, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 50.10, 3/4 százalékos Olasz járadék 101.65 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 293.-, 5 százalékos marokkói jára-

dék 522.-, 4 százalékos 1890. román kölcs. -.-, 4 százalékos amort. román jár. 19.5, 95.90, 5 százalékos orosz járadék 14.-, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék -.-, 4 százalékos spanyol jár. 96.42 4 százalékos unifikált török jár. 95.55, Török sorsjegy 217.-, Török dohányrészvény 396. Osztrák földhitel- intézet 12.-, Osztr. Landerbank 552.- Magyar jelzálog- bank 50.-, Banque de Paris 1788, Banque Ottomane 719.-, Osztrák-magyar államvasut 10.-, Déli vasut -.- Meridionalvasut -.-, Hartman gépgyár 66.- Rio Tinto 166.-, Sucerie d'Egypte -.-, Tula 72.-, Urikányi köszén 185, Chartered 2.75, De Beers 457.0 East Rand 14.-, Jagersfontein 2.9.0, Trans. Land Comp. 76.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.56, Váltó német piacokra (rövid) 123.9, Váltó Bécsre (rövid) 104.6 Váltó Belgiumra (rövid) 1/3, Olasz aranyváltó rövid 1/3, Váltó Svájcra (rövid) 1/4, Csekk Londonra 50.2.15 Magánkamatláb 2/4. Szilárd.

minden nap

vegyen magához egy pohárka Dr. Hom- mel-féle Haematogent, közvetlenül a fő étkezés előtt Ez állal étvágya helyre áll, idegrendszeremegerősödik, bagyadt- ságn elmúlik és közérzete a leggyor- sabbán megjavul. - Óvást! A Dr Hommel nevet hangsúlyozni kell! -

Üzleti tudósítások.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbizottság igazga- tósága.) Január 28. Előző napi eladatlan maradvány 220 drb sertés, 34 drb süldő. Pótfelhajtás 52 drb sertés. Mai felhajtás 1261 drb sertés, összesen 1533 drb sertés, 34 drb süldő. Eladatott 1231 drb sertés, 23 drb süldő. Mai maradvány 302 drb sertés, 11 drb süldő.

Következő árak jegyeztettek: Zsirtertés: Oreg I. rendű 350 kilogrammon feletti eletsulyban 136 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon feletti eletsulyvonással 154-168 fillérg, fiatal közep 220-300 kg.ig évet- sulyvonással 160-170 fillérg, fiatal könnyű 120 kilogrammig levonással 160-170. Husstertes, befűdlt süldő 116-132 fillérg. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősulyban értendők. A vásár irány- zata élénk. Az árak változatlanok.

Budapesti szurónarhavásár.

Január 28. Felhajtott 563 drb élő borjú, 42 drb élő bárány. Árjegyzékek: Elsőrendű élő borjúkért 110-120 fillérg, kivételesen 124 fillér, középnőségű élő borjúkért 100-108 fillérg kilogrammonként (levonás nélkül.) Elő bárányokért 20-31 K. Az irányzat élénk volt, az árak 2-4 fillérral kgrkint emelkedtek.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

igazgató ERDŐS ARMAND.

Table with multiple columns: Allamadósság, Zaloglevelek, Elsőbbségek, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmozgók, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Pénzmenek és váltók. Each column lists various financial instruments and their current market values.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 28. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Deák Anna Mária okleveles kisdudóvónót a végvári II. számú állami kisdudóvához kisdudóvónóvá; a győri ítéltábla elnöke Molnár Jenő ügyvédjelöltet a győri ítéltábla kerületébe díjaz joggyakornokká nevezte ki.

Athelyezések. Az igazságügyminiszter Persz Ferencz nagyváradai törvényszéki és Boglutz László nagyváradvidéki járásbírói jegyzőket; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Simon István felsőkomaróci és Nagy Irén bereczaljai állami elemi iskolaj tanítót, illetve tanítónőt későbbösen athelyezte.

Népmagyarosítások. A belügyminiszter Vorsprecher József ceglédi lakos Fodorra, Szokoll Gusztáv kiskarai lakos Szokolóra, Pikuj Ferencz székelylengyelfalvi lakos saját, valamint Sándor nevű kiskorú fia Bartára, kiskorú Einzig Jenő munkási lakos Elekre, Zsándaries József nagykanizsai lakos Péczelire, Straus Mór budapesti lakos, valamint Ilonka nevű nagykorú és Laura, Zsigmond és Jenő nevű kiskorú gyermekei Zoltánra, Löwy Antonia budapesti lakos Lászlóra, Venl de! Csikónits György tordai lakos, valamint István, Ilona és Mária nevű kiskorú gyermekei Csipkésre, Langmas Izidor érsekújvári lakos, valamint Hugó, Zoltán és Aladár nevű kiskorú gyermekei Ligetire, Singer Árpád kispesti lakos Oláhra, Herzfeld Gyula budapesti lakos, valamint Lipót és Gábor nevű kiskorú gyermekei Havasra, kiskorú Neu József veszpremi lakos Darvasra, Gillich Henrik budapesti lakos, valamint Károly nevű kiskorú gyermeke Gyulaira, Francz Imre vasszécsényi lakos, valamint Imre és Margit nevű kiskorú gyermekei Ferenczre, kiskorú Sanhammel Emil wieni lakos Molnárra, Feibel Frigyes óradnai lakos Oloványira, Weisz Móricz és kiskorú Anna budapesti lakosok Vadászra, Schwarcz Samu és Izidor balassagyarmati lakosok Hollóra, Gross Károly Frigyes budapesti lakos Nagyra, Weisz Gyula budapesti lakos Vidorra, Schwarcz Sándor budapesti lakos Szántóra, Glózius Berpát tornaszentmiklósi lakos Gerőre, Krausz Gyula budapesti lakos Komorra, kiskorú Kienle János szombathelyi lakos Kárpátira, Weisz Ignác budapesti lakos saját, valamint Géza nevű kiskorú gyermeke Vajdára, Nadler Aranka budapesti illetőségű ugyanotani lakos családi nevének Nádorra, Pribránszky István marosvásárhelyi lakos Pálfiára, Weinberger Emil budapesti lakos Váradira, Schwarcz Oszkár budapesti lakos Feledire, Kohn Illés budapesti lakos Hegyire, kiskorú Hammerle Ilona budapesti lakos családi nevének Hámorira kért magyarosítását megengedte.

Pályázatok. A zengyi adóhivatalnál adószízi állásra, a beregszászi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi fogalmazói állásra 2 hét alatt; a nagyváradai és pozsonyi jogakadémiaknál jogakadémiai titkári állásra február 15-ig; a törökbecsei adóhivatalnál pénztárnoki állásra; a lengyeltóti járásbírósnál jegyzői állásra 2 hét alatt; a csikszereadi ügyészségnél irnoki állásra március 4-ig; a zilahi pénzügyigazgatóságnál számtisztai állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

IDÓJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap az ország nagyobb részén volt csapadék, jobbra csak 5 mm-en aluli mennyiségben, de az Alduna és Maros közötti vidéken meg a Tengerparton 5 és 15 mm. közt ingadozott a csapadék mennyisége. A hőmérséklet többnyire lényegtelenül változott, nyugaton kissé alacsonyabb, míg kelet felé néhány fokkal magasabb a normálisnál; a maximum Czirkenicén, Eszéken és Verseczen 7 C., a minimum pedig Herényben, Malackán meg Rozsnyón 11 C. volt.

Prognózis a következő huszonegy órára:

Átmenetileg tulnyomóan száraz idő és erősebb éjjeli lehűlés, később nyugatról hőemelkedés várható. (Sürgöny-prog.: Száraz, később enyhébb.)

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerinti	Szélirány és erője	Felhőzet		Csapadék mm.		Hőmérséklet	
				max.	min.	max.	min.		
A-Szlátina	56.8	1.7	N	3	4	—	4	4	4
Ungvár	55.3	1.0	N	2	4	—	3	3	3
Késmárk	57.2	2.7	N	2	4	1	3	3	3
Losoncz	56.5	8.8	SE	1	4	4	9	9	9
Ogyalla	58.3	8.3	SN	1	0	1	9	9	9
Budapest	57.3	1.9	—	—	—	0	1	2	3
Herény	60.6	10.8	—	—	—	0	—	11	11
Keszthely	59.6	2.6	—	—	—	2	2	3	3
Pécs	57.9	0.5	N	8	3	3	0	0	0
Zágráb	61.2	1.9	N	1	0	2	3	3	3
Flume	58.2	0.9	—	—	—	0	2	1	1
Szeged	55.3	2.0	S	1	4	2	1	1	1
Temesvár	56.5	0.5	W	1	4	2	1	1	1
Nagyvárad	56.1	1.9	S	2	4	7	2	2	2
Kolozsvár	56.0	2.2	S	2	4	1	7	7	7
Nagyszombat	54.5	1.1	SE	1	0	3	3	3	3
Szatmár	—	1.4	N	1	4	—	5	1	1
Eger	—	2.4	E	1	0	2	3	4	4
Arvavárja	—	7.2	E	1	1	3	1	9	9
Selmeczbánya	—	4.8	N	8	0	2	1	7	7
Komárom	—	8.2	—	—	—	0	3	4	9
Magyar-Óvár	—	7.8	NW	2	0	—	0	0	8
Sopron	—	3.8	NW	1	0	—	0	7	7
Eszék	—	4.8	N	1	2	2	0	0	0
Czirkenice	—	0.0	—	—	—	4	16	7	2
Debreczen	—	0.0	SW	1	1	—	7	7	0
Kecskemét	—	2.0	SW	2	0	1	8	2	2
Oroszáza	—	0.1	NW	3	4	—	1	1	1
Arad	—	1.2	SW	3	1	5	6	1	1
Zsombolya	—	0.7	N	1	4	6	6	0	0
Versecz	—	2.4	SW	1	0	6	7	2	2
Orsova	—	0.3	SW	4	4	16	3	0	0

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Kapható mindenütt 60 f., 1 K 10 f. és 2 K 20 f.-ér

VIZÁLLÁS.

méter		méter	
jan. 28. jan. 27.		jan. 28. jan. 27.	
Inn	Schärding 0.63 1.71	Tisza	M.-Szilret 0.16 0.12
Duna	Passau 2.69 3.56		Teleháza 0.44 0.39
	Linz 0.08 0.91		V.-Namény 1.18 0.59
	Bécs 0.15 1.—		Tolaj 1.91 0.66
	Pozsony 2.04 2.63		Tiszafüred 1.76 0.62
	Komárom 3.14 3.—		Szolnok 1.88 0.84
	Budapest 2.63 2.12		Csongrád 1.83 0.81
	Paks 2.23 1.26		Szeged 2.06 0.91
	Mohács 3.47 2.07		T.-Becso 2.03 1.01
	Gombos 3.77 2.62		Titel 3.28 2.30
	Livádák 3.08 2.08	Ondova	Hoór 0.90 0.82
	Páncsova 3.41 2.55	Tapoly	Bartfa 0.20 0.20
	Orsova 8.60 2.86	Bodrog	Ladmoza 2.08 1.25
Morva	Morvafalu 0.76 1.92	Sajó	Zsolca 1.45 1.51
Vág	Zsolna 0.08 0.12	Hernád	H.-Németi 0.01 0.17
	Trencsén 0.08 0.22	Berettyó	Margitta 1.48 1.50
	Szered 0.44 0.52		B.-Ujfalu 1.78 1.67
Rába	Szt.-Gothárd 0.50 0.46	Körös	Csucsá 0.28 0.30
	Sárvár 3.07 0.16		N.-Várad 0.12 0.20
	Győr 2.66 2.54		Belényes 0.58 0.60
Dráva	Varasd 1.28 1.42		Tenke 0.58 1.80
	Zákány 0.56 0.50		Gurabonc 0.60 0.—
	Baros 0.12 0.16		Borosjenő 0.24 1.—
	Eszék 1.36 0.—		Békes 3.02 3.94
Mura	M.-Szerdah 0.46 0.56		Gyoma 3.33 3.10
Száva	Zágráb 0.76 0.99	Maros	Gy.-Fehérvár 1.— 0.10
	Sziszék 4.63 3.80		Branyscska 0.12 0.46
	Mitrovicza 5.23 4.75		Soborsin 0.40 0.93
Szamos	Deés 0.01 0.08		Arad 1.16 0.08
	Szatmár 0.86 0.84		Makó 0.62 0.70
	Kraszna N.-Majtény 1.80 0.—	Temes	K.-Kostély 1.14 1.34
Latorca	Munkács 0.20 0.20	Béga	Kiszető 0.56 0.68
Laboroz	Homonna 0.25 0.25		Temesvár 0.80 0.38
Uny	Perceceny 0.— 0.—		Becserek 0.26 0.26

Az amerikai Yes porcellán powder nem tartalmaz ártalmas anyagokat és összetételénél fogva az

összes powderek közt a legjobb.

Dr. Faragó Andor

kir.törvényszéki hites vegyész.

KÉT NYAKÉK.

— REGÉNY. —

Írta: G. W. APPLETON.

65

— És én úgy gondoltam, hogy te hozzájárulhatnál valamiképp, — hogy — na, — hogy némi biztosit tudjak, igazám végtelen hálás lennék, öreg barátom.

— Azonnal megteszem, — szolt Hubert és Finchleibe utazott.

Mikor kiért, összeszedte minden bátorságát, de nem tudta kezdeni. Egy ideig töprengett még, de aztán hirtelen nagy sietve belekezdett.

— Jimmie Selhurst nagyon rosszkedvű, — kezdte a beszélgetést.

— Igazán sajnálom. De hát miért? — kérdezte Kitty.

— Nos, a jelenlegi helyzete miatt, és így tovább.

— Hát mi van a jelenlegi helyzetével?

— Hogy csak egyet is említsek, még nagyon bizonytalan.

— Ez igazán különös. Neki csak kellene tudni erről.

— Ő is úgy gondolja, — hogy kellene tudnia, de mégsem tudja! Érted? Először be kell bizonyítania a jogtanácsosoknak és a végrendelet teljesítőknél, hogy teljesen jogos az igénye a birtokra és a címre.

— Kérlek, magyarul meg ezt nekem, — szolt Kitty, aki előtt mind rejtélyesebb lett az ügy. Mit tehetek én, hogy felderítsem az ügyet?

— Te vagy az egyedüli, aki ezt megteheti.

— Oh, oh! — És Kitty fületővéig elpirult, de rögtön büszkén kiegyenesedett.

— Menj és mond meg sir James Selhurst baronotnak, hogy semmi akadály sem forog fenn s azonnal felveheti a rangot és címet, mely megilleti őt. Elég ez?

— Igen, teljesen elég.

— Nagyon kedves kérdés volt tőled.

— Egy szükséges kérdés.

— És csak az ő kívánságára történt?

— Csak.

— Van még valami kérdezni valód?

— Nem. Köszönöm a felvilágosítást.

— Kérlek.

S a következő pillanatban Kitty kisurrant a szobából.

— Huj-huj! De meg kellett lennie, — s egyuttal nekem is nagy teher esett le a szívemről, — szolt Hubert, igazi filozófusként.

Néhány nappal később tehát birtokba vette örökségét az új baronet és megbeszélte Hubertel és Kiityvel, hogy Windwistle-Hallban találkoznak. A szalonban várt rájuk és egy csomó ékszer volt az egyik asztalkán.

— Ez mind a tied, — szolt, egy csomagot átnyujtva Hubertnek, ez pedig a tied és Kiitynek is átnyujtott egy súlyos kis csomagot.

— Én nem fogadom el, — szolt Kitty.

— Kell, hogy elfogadjad, a te tulajdonod. Miért nem? Ugyan ne gondolkozzatok előlöt.

— Gondolkozni? — szolt Kitty és felbigyesztette az ajkát.

— Nos, ti már tudjátok, hogy mit gondolok. Igazám csak titeket illet meg ez az ékszer.

— Én semmi esetre sem nyulok ahhoz az ékszerhez s még kevésbé akarom azt hordani.

— Azt nem is fogod, — szolt Hubert büszkén. — Nászajándékul kapsz majd tőlem

v másikat

— Nos, tehát én nem akarom ezt az átkozott jószágot a házamban, — szolt Jimmie.

— Azt hiszem, a legokosabb, ha a Waterloo-hidra megyek és beledobom a vízbe.

— Volna egy tervem, — elfogadjátok?

— kérdezte Kitty.

— Bármilyen legyen, elfogadjuk.

— Tehát adjad el és oszd meg a pénzt Beale felügyelő és le Noir detektív között.

Ennek a két férfinak köszönhetünk mindent.

A tervet nagy lelkesedéssel elfogadták és csendben keresztül is vitték. Minden bizonynyal igen megörültek neki a derék emberek.

Karácsony előtt egy kis templomban csendes esküvőt tartottak. A násznagy sir Harry Ogilvie volt, hogy a többiek kik voltak, könnyű kitalálni. Négyhetes mászut után Upper Wimpole-streeten új lakók költöztek be és az öreg Simpson ugyancsak esodálkozott, minthogy újra beiktatták régi állásába.

Karácsony szent estéjén az öreg Darrelt is ott találta, amint boldogan ült fia és menyecske társaságában annál az asztalnál, melynél elhalt urnője számos éven át egyedül és magányosan töltötte napjait.

Néhány hónappal később egyszer ismét az itt elmondottakról folyt a beszélgetés, mikor Hubert hirtelen megszólalt:

— Egyet azonban, Kitty, még máig sem tudtam megérteni. Hogyan jutott az én vasutjegyem a te hálószobádba?

— Én már kitaláltam, kedvesem, — felelte Kitty. — A ruha, amit azon az estén hordtam, redőzött volt, a jegy pedig ott a télikertben... amint átölelve tartottál... a karod — tudod — ...és Kitty nevetve elhallgatott.

— Az ördögbe is! — felelte Hubert. — Persze! Erre nem gondoltam.

(Vége.)

SZÍNHÁZAK.

Szombath, 1910. január 29-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ:

Rosenkranz és Gúldenstern.
Vigjáték 4 felv. Irtá: Klapp M. Fordította: Csiky Gergely.

Személyek:
Liebenstein Gyenes
Erő gróf Nádya B.
Rosenkranz Dezső
Kienborn Helvey
Clarisse Paulay E.
Düring Horváth
Vilma Várady A.
Schallenberg Somlai
Schmüchlich Rozsahegyí
Sapflleben Ujházi

Kezdeté 1/28 órákor.

VIGSZÍNHÁZ:

Délután.
Színháziskolai előadás.
A hazug.
Utána:
Tizleány és egy férjsem.
Kezdeté 3 órákor.

Este rendez helyárrakkal.
Tatarjárás.
Operette 3 felvonásban. Irtá: Bakonyi Károly. Zenejét Gábor Andor versikre szerz.: Kalmár I.

Személyek:
Lohonyay Vendrey
Treszka, leánya Molnár A.
Riza baróné Komlóssy E.
Imrezy Fenyevei
Lórentey Tanay
Elekcs, hadnagy Gábor
Wallerstein Sarkadi
Mogyoróssy Kocnai Berta
Virág, strázsamester Balassa
Turi, szászvezető Tihanyi
Suták, közhuszár Kun S.
Kempelen Győző
Idike Kelemen M.
Bence, béresgazda Szerémy
Szegei Bandi Bárdi
Elemérné V. Kész R.
Wuffka, ezredes Kazalický

Kezdeté 1/28 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

A hegyek alján.
Zenedráma egy előjáték és két felvonásban. Guimera A nyomán Irtá: Lothar Ricsó. Fordította: Várady Sándor. Zenejét szerzette: D'Albert Jenő.

Személyek:
Sebastiano Mihályi
Tommaso Venczell
Pedro Környey
Marta Szamosi E.
Nuri M. Szoyer I.
Pepa Payer M.
Antonia Ambrusné
Rosalia Váradi M.
Nando Déri
Moruccio Takáts

Kezdeté 1/28 órákor.

VÁRSZÍNHÁZ.

A botrány.
Színmű 4 felvonásban. Irtá: Henry Bataille.

Személyek:
Maurice Féroul Gál
Artanezzo Odry
Jeannette Garamszeghy
Parizot Mihályi
A prefektus Hajdu
Graviere tengernagy Bartos
Gaston de Beriaux Rajnai
Raduel Bónis
A sofőr Turánszky
Gruz Horváth
Charlotte Féroul P. Márkus
id. Féroulné V. Földy
Augerné V. Molnár
Phinquette György I.
Mardaridou K. Demjén

Kezdeté 1/28 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Az ország m. kir. színművészeti Akadémia előadása:

Bizancz.
Színmű 4 felvonásban. Irtá: Herczeg Ferencz.

Kezdeté 1/28 órákor.

Van szerencsénk a t. közönség b. tudomására adni, hogy kitűnő minőségű közkedveltségnek örvendő

DREHER-féle

Szent János-sörünket

folyó évi január 15-től kezdve, — a meddig a készlet tart — forgalomba hoztuk.
Ezen zamatos és tartalmas sör a következő vendéglőkben jut kimerésre:

Bagyik Vince II. Iskola-utca 41. Barabás Gyula VIII. Tisza Kálmán-ter 5 Bernhardy Ferencz VIII. Rákóczi-ut 55. Boros Béla VII. Wesselényi-ut 63. Bokros Károly VI. Andrassy-ut 25. Ecker Károly VIII. Feh. Sándor-ut 44. Erhard József VII. Thököly-ut 54. Gröschl János VII. Dob-utca 19. Hambalek József VIII. Koszoru-utca 24. Földes Sándor II. Fő-utca 68. Gróf Fergách-laktanya Kappel Samu II. Margit-körut 89. Klasi Felix VIII. Rákóczi-ut 61. Lakatos Páter VIII. Sándor-ter 3. Lehoti István VII. Dohány-utca 4. Leikam Gusztáv II. Hattyu-utca 14. Lonyel Lajos VII. Arena-ut 58. May Ede VIII. Matyas-ter 5. Metzger János VII. Dob-utca 112. Mihalcsok Frigyes IV. Szervita-ter 8.	Neverkla Róbert VI. Podmaniczky-ut 51. Német Lajos VII. István-ut 45. Rika Károly VI. Király-utca 77. Pazay János VIII. Berzsenyi-utca 8. Perényi József VI. Teréz-körut 1. Potzmann Matyas VIII. Üdösi-ut 6. Putzer György V. Váci-körut 14. Rezső Mihály VIII. József-utca 20. Schmitz V. Vencz VII. Thököly-ut Sauer József VI. elő-ut. Somsy József II. Fő-utca-ter 2. Strasser József VII. Thököly-ut 4. Szauder Adolf VI. Petőfi-utca 7. Szalady Géza I. Hadnagy-utca 8-10. Ráczfürdői vendéglő. Tirgi Lajos V. Hold-utca 15. Ozv Valentin Antal I. Döbrentei-ter 19. Rudasfürdő vendéglő. Verőcei Lajos IV. Mezey-utca 1. Weiert János VIII. Dohány-utca 23. Weisz Antal VI. Király-utca 40.

Palacszkokban kapható minden jobb csemege- és tésztérüzetben és kávéházakban.

Kitűnő tisztelettel

DREHER ANTAL serfőzdei r.-t.

NAGY ENDRE CABARETJA
MODERN SZINPAD
Telefon 93-16 Andrassy-ut 69.
Minden este: **A FÁR** (egy felvonásos operett.)
Csokonai-cabaret. Lavotta zenéjére előadják: Medgyaszay Vilma, Ferenczy Papp János. Szenenirota: Márk Lajos. Kabaret a külterületen. „A földi.” Tagfelvétel a demokata körben (bohózat). Uj magánszámok! Fellépnek: Nagy Endre, Medgyaszay Vilma, Ferenczy Károly, Németh Juliska, Pálmai Rozsi, Sajó, Hadri Anna, Huszar, Barsony, Boldizsar, Papp. Kezdeté: 9^{1/2} órákor. Jegyek előre várhatók a cabaret pénztáránál, Andrassy-ut 69.

FOLIES CAPRICE
Téli helyisége Révay-utca 18. szám.
Telefon: 11-22. Telefon: 14-22.
Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor.
Az előadás kezdete 1/2 órákor.

9^{1/2} órákor: **MA!** Ujdonság!
„A specialista”
Francia bohóság. Fordította és rendezte: Rott Sándor.
11 órákor. **„Interessante Umstände”**
Bohózat. Irtá: Trebitsch Sándor.
Jegyek kaphatók a Folies Caprice nappali pénztáránál, d. e. 9-11 és d. u. 3-6-ig, ugymint „Lyra” jegyirodában, Andrassy-ut 15. és Sopronyi nagytársaságban Rákóczi-ut 1. Az előadás után 1/2 órákor az 1-2-es emeleti CASINO DE PARIS-ban a világ legelső tancz számának fellépte.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetés
Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső
FOGORVOSI INTEZETE
Áthelyezve: **Károly-körut 3. sz. alá.**
Fájós fogak gyógyítása | Szápadás nélküli műfogak
Tartós fogtömések | aranyhidak, koronák
Foghasítás (altatásban is) | Jól használható fogorsók előkészítése és behelyezése.
Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.
Videókliek főnap alatt megkapják műfogalkak

STEINHARDT MULATÓ
Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.
Ma és mindennap
Kezdeté 1/2 órákor. **Uj műsor.**
9 órákor! **Kamgarn aludj.** 9 órákor!
Bohózat Irták: Glinger és Taussig, ford. és rendezte: Steinhardt.
11 órákor **A várva várt pillanat. Ujdonság!**
Bohózat. Irták: Glinger és Taussig, ford. és rendezte: Steinhardt.
Továbbá Steinhardt új kúpiakkal és több külföldi attrakciók.
Jegyek: 10-11-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. és özv. Kontiné dohánykülönlegességi áruházában Andrassy-ut 29. — Esti pénztárnyitás 7 órákor. A remek télikerben éjféltől reggelig táncz és cabaret. Belépő díj nincs.

ROYAL ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-22
Minden este 8 órákor.
E hó végéig prolongálva!!
GLIMA
a vasizmu izlandi férfiak sportjátékai és önévelmi mutatványai. (Bármely legyveres támadást pusztakézzezzel vernek le.)
Az izlandi bajvivők minden este Glima módra magyar és idegen versenyzőkkel mérkőznek.
Ma, szombath a Glimák Meicskó Istvánnal mérkőznek. (Revanch-mérkőzés).
Azonkívül a legkacagtatóbb 2 bohózat:
Die G'schamige. Zsuzsu.
Továbbá: Solti Hermin, Gyárfás Dezső új szólókai. Mérgeszesi eset, Sylvia, Dajella, Totto Ruffat Bey, Sisters Madison és 12 elsőrangú előadás.
Éjjeli 12 órákor a ragyogó tükörteremben ROYAL-KABARET. — Enek- és táncelőadás. — Keringőverseny. — Czigányzene reggeli 5 óráig.

Alkalmi vételt
ajánl szép és finom
butorok,
perzsa.
szőnyegek,
csillárok-ban
a legnagyobb alkalmi lakásberendezési áruház
VI., Lázár-utca 3.
(BAZILIKA KÖZELÉBEN.)
Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nélkül mindenkinek megtekinteni ajánlatos

14 HUZÁS
van évenként a következő 6 darab sorsjegyre:
1 drb Pesti Hazai Takarékpénztár sorsj.
1 „ Olasz vörös-kereszt
1 „ Bazilika
1 „ Józsví
2 „ Erzsébet-Szanatórium
Legközelebbi húzások:
Febr. 1-én az Olasz + sorsjegyre. Főnyer. 15.000 K.
Febr. 5-én a Hazai 300.000 K.
Márc. 1-én a Bazilika és Erzsébet sorsj. 55.000 K.
Évi nyeresemények:
2,000.000
korona.
Ponti 6 darab sorsjegy 47 havi 7 koronás részletfizetésre kapható. Az első 7 koronának befizetése vagy utalványon való beküldése ellenében megküldöm azonnali játékjegy a számokat tartalmazó részleteket, melyek alapján az összes nyeresemény a vevőt illetik. Húzás után sorsolási lapot küldök. A törlesztések befizetésével a vevő kézhez kapja az eredeti sorsjegyet, melyekre még 23-25 évig játszik, mely idő alatt minden sorsjegy nyer. Részleteket utánvétellel nem küldök.
BEIFELD BANKHÁZ
BUDAPEST, Károly-körut 1. Alapítva 1874.

Műkedvelői * * * előadásokra
legalkalmasabb
egyfelvonásos színművek jegyzéke.
Az egyes címek előtt számokkal jelezte a férfi és női szereplők számát.
térn nő allér
3 3 Anna. Dráma. Csiky G. ---40
7 2 Bálkirálynő. Vigjáték.
Berczik A. ---40
3 2 Barátágból. Vigjáték.
Taylor T.—Csiky G. ---20
2 1 Don Pietro Caruso. Színmű.
Bracco-Radó ---30
1 1 Ekzerék. Drámai epizód.
Cöpée—Csiky ---20
8 2 En jó csillagom. Vigjáték.
Scribe J.—ifj. Szász B. ---40
3 4 Esernyő. Vigjáték.
Bayle B.—Csiky G. ---40
1 1 Flipper és Nobler. Vigjáték.
Brough W.—Csiky G. ---20
4 2 Gringoire. Színmű.
Banville—Csepreghy F. ---30
7 4 Huszarszereltem. Vigj. 2 felv.
Irtá: Murai Károly ---30
1 1 Az ajtó tárva vagy zárva legyen.
Musset—Hevesi ---30
5 1 Idegek. Bohózat.
Michel és Labiche—Hosvai H. ---30
2 2 Nyolczadik pont. Vigjáték.
Murger—Szerdahelyi K. ---30
4 1 Páry Pál megházasodott. Bohózat.
Mathews K.—Mihályi J. ---30
8 2 Szegény Pillyeoddy. Bohózat.
Morton M. J.—Mihályi J. ---40
4 1 Tűz a zárdában. Vigjáték.
Barrier—Feleki M. ---60
4 3 Végrehajtó. Vigjáték.
Ábrányi Emil ---30
— Az itt felsorolt színművek kaphatók: —
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrassy-ut 21.
: : és minden könyvkereskedésben. : :

Bálba nem megyünk
mert intimebb táncmulatságban van részünk otthonunkban. A zenét a tölcsernélküli „Befon” ideális zenélő- és beszélő-gép szolgáltatja, amely minden mellékzörejtől mentesen reprodukálja Berkes Béla fülbemászó keringőit és a honvédek zenekar ösmert bál műsorát. Nagy raktár lemezekben a leghirvesebb bel- és külföldi művektől. Kizárólagos eladás:
MUSIKA'RÉSZVÉNYTARSASÁG
zongora eladási és kölcsönző telepén
(Igazgató STERNBERG DEZSŐ)
Budapest, VI., Teréz-körut 1/a.
(Király-utca sarkán)
: : Kedvező részletfizetési feltételek : :
Telefon 4-81.

SZINNHÁZAK.

Szombat, 1910. január 29-én.

Fővárosi Városligeti Színház

Üdny Kára felteptései:
Trenk báró.

Operett 3 felvonásban. Irták:
Albini Félix. Zenejét szerzerzte:
Barna Izsó.

Személyek:
Trenk Ferencz báró Földes
Lydia grófnő Küry K.
Marica Mezei I.
Nikola Szalay
Stechner Kornélia Lang E.
Roullataisse Fekete
Trautenberg báró Kiss
Wurzbacher költő Ferenczy
Tschausch Kelér
Wrmja Alia Piliusky
Herold Szedrghelyt
I. génius Heltai O.
II. génius Balázs O.
Fortuna Szegedi I.

Kezdeté 1/8 órákor.

KIRÁLY SZINHAZ.

Délután mérsékelt helyárák.

Jánoska.

Fantasztikus és dalos vígjáték 3
felvonásban. Irták: Martos Ferencz
Zenejét szerzerzte: Jakobi Viktor.

Személyek:
A nagymama Orley Fl.
Margit lányai Harmath I.
Erika Horváth G.
László Margit férje Szimay
Jánoska Fényes A.
Kázmér Németh
Fozsika Lakos V.
Magda Ledófszky G.
Rozsdás báró Fenyvesi
A tanár ur Csizsér
Kovács Dóme Raskó

Kezdeté 3 órákor.

Este rendez helyárákkal.

Luxemburg grófia.

Operett 3 felvonásban. Irták:
Lehar Ferencz.

Személyek:
Luxemburg grófia Király
Bazil herceg Rátóky
Staza grófné Erdel B.
Erissard Armand Kovács
Vemont Juliette Váradí I.
Didier Angéla Pétráss S.
Mencsikoff Szergej Sárosi
Pavlovics Pavel Tóth
Pelegrin Sárány

Managere
Barónó
Saville,
Boulanger } festő
Marchan
Sidonie } modellek
Aurelia
Corallo
Francois. inas
James, liftboy
Julius, főpinczér

Kezdeté 1/8 órákor.

MAGYAR SZINHAZ.

Először:
A sötét pont.
Vígjáték 3 felvonásban. Irták:
Kadelburg és Preshner.

Személyek:
Kuckrott Ulrich Réthey
Thusnelda Bera Paula
Hans Tarnai
Elza Batori
Dühnen báró Vágó
Mária Lujza Forrai R.
Imre, a fia Molnár
Brinkenmeyer Boross
Lotti, a leánya Tóth Irma
Ida, cseléd Tarnoki G.
Antal Czobor
Woodleig dr. Csontos

Kezdeté 1/8 órákor.

APOLLO-PROJEKTOGRÁF

Telefon 68-39.

Mikroszkopikus felvételek.

(Commandon dr. felfedezései.)
**A jó főnök. — Látogatás a
Lunaparkban.**

Lehmann ur vadászkalandjai.
Hajszja automobilon. — Az
elitelt anyja. — Fantasz-
tikus keretek. Csalatinta.
ság. — A hipnotizált anyós.
Kétségbeesett gyermekszív.

Az első előadás hétköznapokon
d. u. 4 órákor, vasár- és ünne-
pokon d. u. 3 órákor kezdődik.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. WALDMANN IMRE, igazgató.

Ma és mindennap este 8 órákor:

CHEVALIER ERNEST THORN

a világ legjelesebb illuzionistája és a

teljesen új műsor.
15 bemutatkozás!!

A téli kertben reggeli 5 óráig **VÖRÖS
ELEK** cigányzenekara hangversenyez

FOGAK

3 koronától szápadlás nélkül, gyökérel-
távolítás fölölesleg, aranykoronák és tar-
tós fogtömések, fogbuzások érzéstelenítés
sel. — Vidékiek 12 óra alatt kielégítet-
nek. Régi hasznavehetetlen fog-
sört hasznavehetővé alakítottok. " " "

Dr. Hegedűs Jakab fogorvos.
Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 44.

Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótállás
és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések 3 korona.

DELI.

Az évad kezdetén

a nagyérdemű közönség b. tudomására hozom, hogy egy, mint
eddig, ezután is töreksem t. megbízóim mindennemű igényei-
nek megfelelni. Bankettek, lakodalmak, tarsas étkések r. n-
dezését lakáson kívül, valamint vidéken is vállalom. Legle-
gánsabb szervezésekben hűdel felvágottakat és meleg étkéket
helyben és vidékre is küldök. Tágas szép terem bankettek,
balok és lakodalmak rendezésére helyiségemben a nagyérdemű
közönség rendelkezésére áll. **Kávéházam és vendéglőm-
ben délután és este nagyszerű kvartet-zene szóra-
koztatja mélyen tisztelt vendégeimet.**

Kiváló tisztelettel
DELI S.
vendéglő és kávéház.
Színház után friss vacsora. — Polgári árak!

Bond Lon A. gyáros, Logansport-ban.

a **35385.** számú

„Vizmentes rostszövet és eljá-
rás és készülék előállítására“

czimü magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatba-
vétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres; szaba-
dalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Bővebb
felvilágosítással szivesen szolgálunk **HARSÁNYI JENŐ** és
Dr. MESSINGER KÁROLY hités szabadalmi ügy-
vivők, Budapest, V., Váci-körút 78. szám. a/28453

Trautmann Henry Gyula, kereskedő és
Copping James Lloyd, mérnök, Londonban.

a **36024.** számú

„Ventilátor“

czimü magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatba-
vétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres; szaba-
dalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Bővebb
felvilágosítással szivesen szolgálunk **HARSÁNYI JENŐ** és
Dr. MESSINGER KÁROLY hités szabadalmi ügyvivők,
Budapest, V., Váci-körút 78. szám. b/28453

TROELLER WILHELM, mérnök, Majna/m.
Frankfurt-ban.

a **44016.** számú

„Kavarókar-megerősítés mechanikai
pörkölökemenczék számára“

czimü magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatba-
vétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres; szaba-
dalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Bővebb
felvilágosítással szivesen szolgálunk **HARSÁNYI JENŐ** és
Dr. MESSINGER KÁROLY hités szabadalmi ügyvivők,
Budapest, V., Váci-körút 78. szám. c/28453

Tátra Mulató

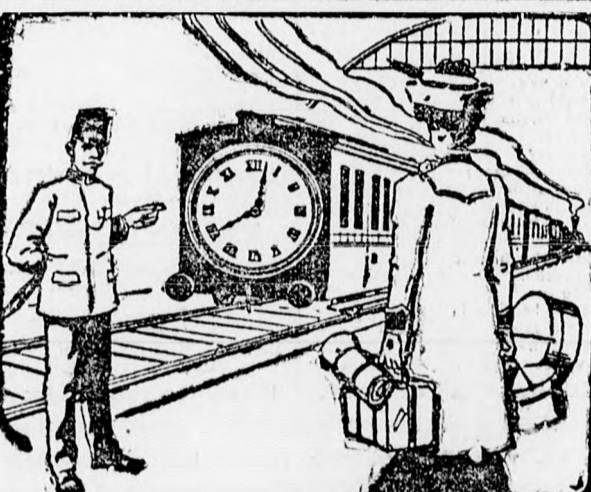
VII. ker., Király-u. 77.

A legkényesebb igényeknek is megfelelő legszenzá-
oziosabb **??? Tacianó ???** **JAQUES**
műsor!
a legjobb német humorista **Cleo de Osterode**! A német
előadó művészet nagymestere. **Blache Ideali**! Indiai
Pagod táncosnő 3 néger boys'sal. **Kolly Berto** bravour éne-
kesnő. **Ada Purreto** dan soubrette. **Hody Silvano** etoille
francaise. **Mark Ein Pechvogel.** Eredeti ho-
Fery soubrette. Irták: **Schmid Bertalan.** Kezdeté 3 órákor.
Fesztár-nyitás 5 órákor. Telefon: 15-10.

Budapesti Cabaret BONBONNIÈRE

Terez-körút 28. Telefon 52-88.

Kezdeté 9 1/2-ór. Teljesen új januári műsor. Minden este fol-
lópnak. **KELETI JULISKA.** **Virág J.** **Kisváros
Gy.** **Balogh B.** **Gonda,** **Csabay,** **Kulinyi,** **Erdős,** **Kormos,**
Kozán stb. stb. **Brillians**
A saison slágere: **A minta-cabaret**
A dr. ur az operában. — The Messenger girl. — B. U. E. K.
Az előleg. — Molnár Ferencz darabjai, satírok, tréfák, darabok,
paródiák, dalok. A zongoránál: **Heidelberg H. Albert.** — Minden
vasár- és ünnepnap délután 4 órákor 2 és 3 koronás helyárák.

Lekéselt!

mert nincs jó órája, pedig megbízható, pontos járású órá!

POLGÁR KÁLMÁN

művész
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 29. szám
részletfizetésre is vásárolhat szigo-
ruan szabott áron

Javítások és vidéki megrendelésekre különös figyelem!
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik

Mindenki, aki

AZ ÉN UJSÁGOM-ra

PÓSA LAJOS képes heti gyermeklapjára előfizet,
ingyen megkapja

Az Én Ujságom Kalendáriumát,

mely január végén jelenik meg.

Az Én Ujságom Kalendáriuma gazdag és értékes
tartalmával, szép képeivel, rejtvénypályázataival
a magyar gyermekvilágnak már évek óta leg-
kedvesebb barátja és szórakoztatója. — Rész-
vesz továbbá a kalendárium rejtvénypályázatán,
amelyen 25 értékes jutalom lesz kisorsolva.

Az Én Ujságom előfizetési ára:
Negyedévre 2 korona 50 fillér.

Mutatványszámot kívánatra ingyen küld AZ ÉN
UJSÁGOM kiadóhivatala

Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Heti műsor:

1910. január hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Varszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Óranta	Fővárosi Város- ligeti Színház
30 Vasárnap — — — d. u. este	A három testőr Szentiványi Álom	Istenek alkonyja	—	A tanítónő A makrancos hölgy	Hivatalnok urak A sötét pont	Az elvált asszony Luxemburg grófia	—	Trenk báró A Smokk-család

A „Pesti Victoria gőzmalom“

t. cz. részvényesei tisztelettel meghívják a f. évi február hó 5-én, szombaton, délután 3 órakor a Magyar fővárosi malomegyesület helyiségeiben (V., Mária Valeria-utca 12. szám, II. emelet) tartandó

43. rendes közgyűlésre.

NAPIREND:

1. Két részvényes megválasztása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére
2. Az igazgatóság évi jelentése, a felügyelő-bizottság jelentése, az 1909. évi mérleg jóváhagyása és a felmentvény megadása.
3. A nyereség hovatfordításának és az osztaléknak megállapítása.
4. A felügyelő-bizottság újjaválasztása az alapszabályok 54. §-a értelmében.

Azon t. cz. részvényesek, kik ezen közgyűlésen résztvenni kívánnak, az alapszabályok 24. §-a értelmében*) tartoznak részvényeiket a szelvényekkel együtt legkésőbb f. évi február hó 2-áig a társaság pénztárána (V., Újpesti rakpart 22.) letéti elismervény ellenében, mely egyúttal belépti jegyül szolgál, letétbe helyezni. Ugyanott január 28-ától kezdve a felügyelő-bizottság évi jelentése a mérleggel együtt a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

Budapest, 1910. január 25.

Az igazgatóság.

*) Az alapszabályok 24. §-a: „Ugy a rendes, mint a rendkívüli közgyűléseken csak azon részvényesek szavazatképesek, kiknek részvényei legalább két hónappal a közgyűlés előtt a társaság részvénykönyvében nevékre irattak és kik ezen részvényeiket három nappal a közgyűlés előtt a társaság pénztárába leteszik. A letéti elismervény belépti jegyül szolgál.“

958. sorozat **Bon 028. szám**
Polgár Sándor
 m. kir. szab. nyert orvosi mű- és kőszerezés
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz.
 köteles ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 15% azaz tizenöt százalékos árkedvezményt adni az ered.
Berguerand fils,
 párisi különlegességek
 (óvszerek) gyártmányából. Kimerítő
 képes árjegyzék díjmentesen, zárt leve-
 lésben küldet k.
 Kivágott az „Egyetértés“-ből. 25705

BUTOR

részletfizetésre
 vagy meghatározott időre, szolid
 árak és legkedvezőbb fizetési fel-
 tételek mellett. — Felvilágosi-
 tással szolgál
LISZT ISTVÁN BUDAPEST,
 mosti Kgyó-tér 4, butorraktárban.
 Több mint 500 képpel ellátott ár-
 jegyzék két berkekre 60 fillér
 ellen franko elküldjük.

Egyetlen egyszer
 tegyen kísérletet Sztraka
 Menthol-fogszippanával,
 tudom, sohasem fog más
 fogtisztítót használni.
 Kapható gyógyszerárakban
 illatszertüzletekben 1 ko-
 ronáért, 3 darabot 3 ko-
 ronáért bérmentve küld
 Sztraka gyógyszerész,
 Mohol/7.

Magyarország legnagyobb cipőraktára

DÓCZI M.

Budapest, VII., Rákóczi-ut 10.
 tulhalmozott raktár miatt

kiárusít 50.000 pár
 cipőt minden árban!

Gyermekcipő:		Kor.
Lakk, szürke vagy pezségoszínben, 20-25 számig	2.-	
NŐI CIPŐ:		Kor.
Színes házcipők prémium ..	3.-	
Zergebőr fűzős vagy cugos ..	7.-	
Boxbőr " " " " ..	8.-	
Chevreaux " " " " ..	10.-	
Posztó bőrrel 7.50, oroszakkal	8.50	
FÉRFICIPŐ:		Kor.
Amerikai cipők 10. , 12.-,	14.-	
Borjúbőrbeli fűzős vagy cugos ..	8.-	
Boxbőrbeli, cugos vagy fűzős ..	9.-	
Chevreaux fűzős vagy cugos ..	10.-	
Posztó bőrrel 8.50, oroszakkal	9.50	
FÉRFICISZMA:		Kor.
Tiszti-csizma boxbőrbeli ..	25.-	
Begyalábőrbeli, erős talppal ..	20.-	
Kalminából, minőség szerint ..	13.-	

Videki megrendelések a legfigyelmesebben eszközöltetnek.
20 koronától feljebb bérmentve.
Meg nem felelőt kicserélek.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bosznia—hercegovinai államvasutak.
 760. ex. 1910. szám.

Üzemkimutatás a boszniai és hercegovinai államvasutakról. 1909. december hóról. — Üzemhossz 940 km.

Időszak	Továbbítottak		Bevételek		Összehasonlítás az előző 1908. évről.
	Személy mennyiség	Áruk Tonna	bevételek	különbözet	
1909. január 1-től 1909. november 30-ig	2,572.392	1,308.573	12,909.428	11,534.937	1,374.491
1909. december 1-től 1909. december 31-ig	185.834	110.085	1,173.828	1,213.436	39.608
Összeg	2,758.226	1,418.658	14,083.256	12,748.373	1,334.883

Sarajevó, 1910. január 12-én.

Az igazgatóság.

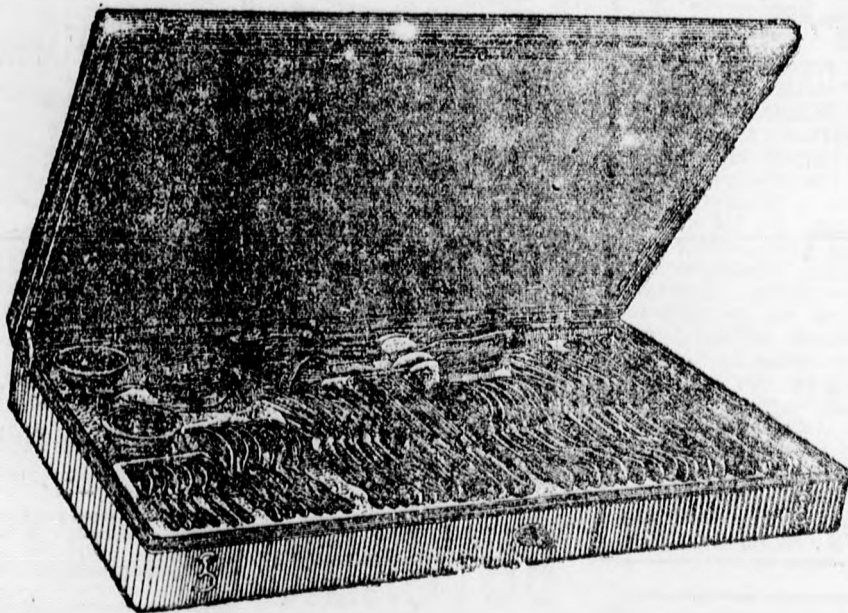
Aufrecht és Goldschmied

nagyáruháza BUDAPEST, VII. Rákóczi-út 30.

Remek kivitelű tömören ezüstözött alpaca-ezüst evőkészletek, tálcaik, kosarak, gyertyatartók és egyéb háztartási cikkek.

Szandrik-féle hazai gyártmány

evőkészlet hat személyre
 elegáns kazettában, 49 drb, ára 10 kor. havi részletre 200 kor.

Levágandó és hozzáánk beküldendő!

Megrendelési ív. ■ AUFRECHT és GOLDSCHMIED cégnél
 Budapest, VII. Rákóczi-út 30.

ezennel megrendelem a fent körülírt 6 személyre való alpaca ezüst evőkészletet elegáns kazettában, 200 korona árban, fizetendő 10 koronás havi részletekben a szállítástól kezdve Budapestben, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátuléket esedékessé teszi.

Lakhely _____
 Kelet _____
 Név és foglalkozás _____
 Háztartási cikkekről szóló árjegyzék kívánom ingyen és bérmentve.

Meghívó a Gizella gőzmalom részv. társ.

Budapest, 1910. évi február hó 9-én délután 3¹/₂ órakor a válatat saját helyiségeiben (IX. kerület, Soroksári-ut 16.) megtartandó

rendes évi közgyűlésére.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg bemutatása, a nyereség hovatfordítására vonatkozó határozat és az osztalék megállapítása.
2. A felügyelő bizottság tisztele díjának megállapítása a lefolyt üzleti évre.
3. Hat felügyelő-bizottsági tag választása egy év tartamára.
4. Esetleges indítványok.

NB A szavazati jgukat gyakorolni kívánó t. részvényesek kéretnek saját nevékre szóló részvényeiket az alapszabályok 8. §-a értelmében legkésőbb február hó 4-ig a társaság pénztárána letétbe helyezni.

E hirdetésí rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetésí rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívüli olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C.

Csinos, fess, barna leány ismeretséget óhajt kötni uri emberrel, a ki komoly szándékkal hozna neki egy üveg Kerpel-féle kézfénymitót és egy tégely Kerpel-féle arcerémet.

Pótvizsgálatra, javítóra, póterettségre, bármilyen vizsgálatra előkészít: „Szándéki Tanfolyam” Garay-u. 5. II. 12/a.

Rizike gomba gomba, hus-, főzelék-, gyümölcs-konzervek, gyümölcszék, szörpök, szépségségi csemegékről kérjen árjegyzéket. Felkai konzervgyár, Barta József Felka, Szepesm. 28006

Amerikai porcellán powder. Az eredeti doboz tetején „Yes” szócska áll. Kapható: Magyarországon mindenütt. Budapest, Kecskeméti-utca 8. szám. Rákóczi-ut 9. szám.

Réz és vasbutor a legolcsóbb gyári árban, rézagy 30 frt. Gyermekagy 10 frt. Angol vasagy acél szíronnyal 20 frt. Összecskukó vasagy 3 matraczsal 8.25 legjobb minőségben kapható Weisz I. Bpest. Andrassy-ut 77., (bejárat a Róza-utca) árjegyzék ingyen. 27980

Savanyu-káposztát hasábbal mázsáknént 16 koronáért, postaiúvegként 1.90, ecetes-zöldbabot egész és vagdalt savanyított paprikát 2.40 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Házilag főzött baracklekvárnak különleges birsalma lekvárnak kgjt 2.40 mézdes, szilvalekvárnak 1.20, papirhéjúdiót postaszákonként 3.60 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Fajborokat lefejtve, kölcsönhordóban hektoliterenként 40 koronájával, messzinai narancsot, citromot, maronit, datolyát,ogyorót és mazsolát postakosárként 2.40, Gyümölcskivitel Csongrádról.

Parlamentí gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztosállás-közvetítés. Nyitva szent. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Czirre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégekkel s más hirdetésünket ntánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68 Beiratások egész napon át.

Mindenes szakácsnó jó fizetéssel felvétetik keresztény családnál. — Weck Józsefné Szerecsen-utca 65. földszint 2. szám.

Baracklekvárt kitünő, házilag készült, kilója K 1.70. Szállítja Papp Gedeon szállótelepe, Nagykörösön 5864

Pénzkölcsönt 4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő birtokokra I., II., III., helyen 15—60 evig törleszthető. Személyhitelt tisztviselőknak gyorsan eszközöltetik.

KOFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-kört 1/a

Vasbutor. Rézagy 35 frt, gyermekagy 11, összecskukható vasagy 5, ágybetét vaskeretű 5.50, fakeretű 3.50, rézgaris 2.50. Összecskukható tábori ágy acélsodronnyal 8.—, sodronnyofalt kerítéssel, vaskaput legolcsóbban szállít Hicker Gy. gyára Holló-utca 3/E. Telefon 22—66. 28975

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-, ural szoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SANDOR és Társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14—09.

Jakab Ödön könyvei. Költői művei:

- Nyár. Költemények. Diszkótésben 4.—
- Hangok az ifjúságból. Költemények. Diszkótésben 5.60
- Szülőgyi és Hajmási. Költői beszély 4 éneklben. Neogrady Antal művészi rajzaival. Diszkótésben 3.60
- Argirus. Tündérmese 4 éneklben. Nyolcz fénynyomatu képpel és számos szövegképpel. Diszkótésben 10.—
- Pásztorútek. Versgyűjtemény. Pompás diszkótésben 4.—
- Rósa. Költemények. Neogrady Antal képeivel. Diszes borkótésben 4.—

- Prózaí munkái:**
- Eret. 14 elbeszélés egy kötetben 2.—
  - A két imposztor. Elbeszélés gyermekeknek. Neogrady Antal rajzaival. Szines diszkótésben 4.—
  - Falu. Elbeszélések Kinnach László rajzaival. Szines diszkótésben 5.60
  - Komédiák. Elbeszélések gyűjteménye. Tull Odón művészi rajzaival. Pompás diszkótésben 5.60
  - Pihenő. Elbeszélések. Neogrady Antal rajzaival. Szines diszkótésben 5.60
  - 4 jövenyek. Dráma 3 felvonásban. Kötve 2.—

Megrendelhetők: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Mielőtt **gramofont** vásárol, kérje a világhírű **THEROYAL**

beszélő gépek legújabb árjegyzékét. Ezen gépeket egy évi jótállással szigorúan az eredeti nagybani gyári árakon és minden árfelemelés nélkül, havi 6—10 korona részletfizetéssel szállítjuk, a vidékre is barhová. Gramofonok 24 koronától feljebb. Kétoldalu nagy lemezek 3 kor. és 4 kor. 50 fill.

LÁNG JAKAB és FIA gramofon-nagykereskedők Budapest, József-kört 41. Fióküzleteink: VIII., Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-kört 6. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Mellékkoresetre tehetnek szert oly vidéken lakó egyének, kik eredeti sorsjegyek eladásával foglalkozni óhajtanak. Ajánlatok „Hungaria” jelige alatt Blockner J. hirdető irodájába Budapest, IV., Sütő-u. 6. intézendők.

KOSSUTH LAJOS ARC-REPE berakott fából kidolgozva művészi kivitelben, elefántcsont mintával izlésesen díszített valódi ébenfakereettel, 75 cm. magas és 60 cm. széles nagyságban 300K-értazonnal eladó

Ezt a remek művet egy Ausztráliából visszatért magyar ember készítette Kossuth Lajos legutolsó fenyképfelvétele után. A tisztán, válogatott szines falapokból kirakott kép életnagyságú az eredetinek, melynek összeállításán és díszítésén hat hónapnál tovább dolgozott a művész. Ez az egyedülálló, pompás sikerült mű 600 koronára van értékelve és kiállítva. Bővebbet: VII. ker., Erzsébet-kört 50. I. 9.

Zálogzédulákat veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket* 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 756

SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek tere 3 telemelet. Vétel és eladás **használt és új** polgári, urasági lakberendezéseknek mahagoni és palisander butorok, ural szobák, angol börgarnitúrák és szalonbutorok, keleti — szőnyegek, csillárok. — Telefon 82—13.

Menthol-fogszippan erős bacillusölő képességgel fogva a szájuveget szagtalanítja, a fertőző betegségektől megóv és fogainkat hófehérré varázsolja. Ára gyógyszerárakban 1 korona. 3 drbot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész, Mohol 6. 28023

Zálogzédulákat veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27558

Rekord hangversenyfilmek legjobbak a világon!

25 cm. mindkét oldalal bejátszva db K 2.50 10 db vásárlásnál K 2.40 — Gramofonok K 25.—, 35.—, 50.—, 200.— Fonoográfok Lyra K 7.— Fonoграф K 1.50. — csakis utánvétellel **SCHUTZER TESTVÉREK** gramofon és hanglemez nagyraktárban Budapest, József-kört 26/g. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

60 fillért akár bélyegben is, ha küld az alanti címre, megkapja **Tábori Közértnek** **Egy igazi anya szellemi hagyatéka** — cizmü kis művét. — **Lengyel Ödön** Csest. VI., Andrassy-ut 27.

+ Soványság + Az egyedüli eredménnyel kísért háziszere a **dr. William Hartley tanár** amerikai erőlap-pora. Soványak tartós, szép teit testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 10 kilo gyarapodásért jótállást. Vörsegyenség, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kintutvetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: **Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/I.**

BIZTOS KERESETRE alkalmat nyújtunk mindenki részére ugy Budapestben, mint vidéken törvényesen engedélyezett sorsjegyek eladásának foglalkozásával. Legmagasabb jutalékok, idővel fizetést nyújtunk. **Értékpapírbank** ROTTER J. Bpest, V., Honvéd-utca 4.

Lakást, butorozott szobát, üzlet-helyiséget, gyárhelyiséget, házat, ha berelni, kiadni vagy eladni óhajt, forduljon a legregibb és legjobb hírű Huszár hirdetőirodához, Budapest, V., Zrínyi-u. (Gresham palota). Telefon 81—08. A főváros legmegbízhatóbb vállalata. Elsőrangú ajánlat.

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítései, összes temetőzési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs, Nagymező-utca E. 46. sz.

Pénzt rögtön butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségekbe bizományba beraktározza **Tauber** VI. ker., Eötvös-utca 6/2. TELEFON 84—33.

100.000 Most került forgalomba **Zilaby** „Agnes” szakácskönyvének 100.000-ik példánya. Ez bizonyítja legjobban a könyv **hasznavehetőségét**. Minden háziasszonynak nélkülözhetetlen. Ára szép kötetben 4.— kor. Megrendelhető: **SINGER és WOLFNER** könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

Ingóságokat értékesítő és beraktározó vállalat **Rákóczi-ut 19.** bejárat a Szentkirályi utcából. Késszempiszóval beraktároz bármennemű ingóságokat, berendezéseket mintszerű raktáraiba csekély díjazásért értékesítés ezélljából vagy anélkül. Telefon 110—08. 9984

Automatikus tömegfogó, patkányok részére 4 K. egereknél 2 K. 40 fill. egy éjjel 40 egeret fog felügyelet nélkül, időjárás nem befolyásolja, magától működik „Eclipse” sváb fogók ezer és ezer sváb és ruszli fogható egy éjjel drája 2 K. 40 fill. Mindenhol a legjobb eredmény. Székülés utánvét mellett. **J. SCHÜLLER, Wien, III.E. Krieglbergasse 6. Számot alismerő és köszönőlevél.**

Temetőzési vállalkozók, intézetek, egy letek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv.-társ. Nagymező-u. E. 46.

BUTOROK háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, rez- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol börgarnitúrák eladása s vétele **Wechsler Károlyné** VII., Király-utca 23. I. em. Kazinózy-u. sarok. 20621

10 frt havi részletfizetésre a legjobb **zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt**

ugyanoly arert, mintha kézzé pénztért venné, kizárólag csakis **REMÉNYI MINÁLY** elsőrangú nagy hangszertelepés Budapest, Király-utca 58. Árjegyzék és prospectus díjtalan

Zálogzédulát, brilliantot, aranyat, ezüstöt, ékszer és ropcsépet veszek és eladok. Kertész ékszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám. — Telefonszám 95—48.—

Kézimunka himzésekhöz, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Pázmánygyár, Nagymező-utca 46. szám.

KWIZDA FELE FLUID Kigyó-védlely. Turista-fluid. Rög bevált aromátus beőrzésű és usak és izmok erősítésére és edzésére. Turisták, kerékpározók, vadászok és lovasok által sikerrel használva elő és utóerősítésre nagyobb turak után. **Egész üveg ára K 2.— Fél üveg ára K 1.20** **Kwizda-féle Fluid** Valódián kapható a gyógyszerárakban. — Főraktár: **Tö. Sk József** gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12., Andrassy-ut 26.

VALÓDI FRANCZIA GUMMIÉS HALHOLYAGOK Kúcsja 175. 2. 3. 10. K. 10. 3. db. legfinomabb minőségű **STERIL** Kéregzőzék. Kéregzőzék. GUMMI-NÖLÖNLEGESZÉK csak erényesen kapható: **NEUMAYER LIPÓT** BUDAPEST, VI. KERÜLET, 21. SZ. AUERFÉNYHÁZ